

Hayat yenilenmektir

Tofaş Sürdürülebilirlik Raporu | 2014

Sürdürülebilirlik Raporu | 2014

Yasal Uyarı

Tofaş 2014 Sürdürülebilirlik Raporu ("Rapor"), Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. ("Tofaş") tarafından hazırlanmıştır. Bu Rapor'da yer alan ve eksiksiz olma vasfını taşımayan tüm bilgi, görüş ve değerlendirmeler Tofaş tarafından sağlanmış ve bu Rapor amacıyla -sera gazı emisyonlarına yönelik veriler haricinde (bu kapsamda sağlanan denetim raporunu 54. ve 55. sayfalarda bulabilirsiniz.)- bağımsız olarak doğrulanmamıştır. Bu Rapor, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup, herhangi bir yatırım kararı için temel oluşturmayı amaçlamamaktadır. Bu raporda yer alan bilgiler Tofaş hisselerinin satışına ait herhangi bir teklifi veya bir teklifin parçasını ya da bu tür bir satış sürecine davet niteliği teşkil etmez ve bu Rapor'un yayımlanmasıyla bu tür bir yasal ilişki kurulmuş sayılmaz.

Bu Rapor'da yer alan tüm bilgi ve ilişkili belgelerin, Rapor'un kapsadığı dönem itibarıyla doğru olduğuna inanılmakta olup bilgiler güvenilir kaynaklara dayanarak iyi niyetle açıklanmıştır. Ancak Tofaş bu bilgilere yönelik herhangi bir beyan, garanti ya da taahhütte bulunmamaktadır. Buna uygun olarak Tofaş, Tofaş hissedarları, Tofaş iştirakleri veya onların yönetim kurulu üyeleri, çalışanları ya da danışmanları, bu Rapor kapsamında açıklanan herhangi bir bilgi ya da iletişimde veya bu Rapor'da yer alan bilgilere dayanan veya yer almayan bir bilgi neticesinde kişi veya kişilerin doğrudan ya da dolaylı olarak uğrayacağı kayıp ve zararından sorumlu değildir.

Künye

Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.

Genel Müdürlük:

Büyükdere Caddesi No:145 Tofaş Han 34394 Zincirlikuyu İstanbul Türkiye

T: +90212 275 33 90

F: +90212 275 39 88

Fabrika:

Yeni Yalova Yolu Caddesi No:574 16369 Bursa Türkiye

T: +90224 261 03 50

F: +90224 255 09 47

Rapor hakkında bilgi edinmek; görüş ve önerilerinizi iletmek için;

kurumsaliletisim@tofas.com.tr

T: +90212 275 33 90

Raporlama Danışmanı

KIYMET-ⁱ
harbiye

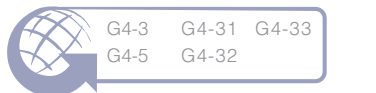
info@kiymetiharbiye.com

T: +90 (212) 279 13 13

Tasarım

Duayen Reklam

 Raporun hazırlanmasında %100 geri dönüşümlü kağıt kullanılmıştır.

Jeep

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.

İÇİNDEKİLER

03

RAPOR HAKKINDA

04

CEO MESAJI

06

YÖNETİŞİM ve SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Kurumsal yönetim yapısı

Risk yönetimi

İş etiği ve iç kontrol

Sürdürülebilirlik yönetimi

Paydaş katılımı

12

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

13

ÜRÜN PORTFÖYÜ

Gelişen pazarlar ve ürün stratejisi

Pazar görünümü

Tüketici deneyimi

Ar-Ge yönetimi

Sürdürülebilir mobilite çözümleri

20

ÜRETİM

Dünya Klasında üretim ve yönetim standartları

Enerji verimliliği ve emisyon

Çevre yönetim sistemi

26

ÇALIŞMA ORTAMI

İş sağlığı ve güvenliği

Yetenek yönetimi

32

DEĞER ZİNCİRİNDE GELİŞİM

Tedarikçi Zinciri Yönetimi

Yetkili bayi ve servis ağı

38

KURUMSAL VATANDAŞLIK

Yerel ekonomiye katkı

Eğitim

Kültür-Sanat

Spor

43

PERFORMANS VERİLERİ ve GRI İNDEKSİ

57

KÜNYE

RAPOR HAKKINDA

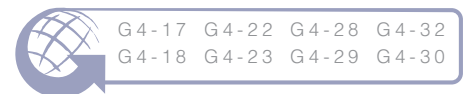
Tofaş olarak, sürdürülebilir bir geleceğin bugünden inşa edilmesi hedefimiz doğrultusunda, üretim süreçlerimiz, çalışma ortamımız, paydaş ilişkilerimiz ve değer zincirimizin tamamında sürdürülebilirlik odaklı çalışma ilkelerini hayata geçirmeye devam ediyoruz. Bu yıl ikincisini yayınladığımız Tofaş Sürdürülebilirlik Raporu'yla, sürdürülebilirlik yolculuğumuzda gerçekleştirdiğimiz çalışmaları, faaliyetlerimizin sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerini, yönetsel yaklaşımlarımızı, elde ettiğimiz performans sonuçlarını ve gelecek hedeflerimizi bir kez daha paydaşlarımızın görüşüne sunuyoruz.

Global Reporting Initiative (GRI) G4 Raporlama Rehberi'nde belirtilen "temel" (core) düzey gerekliliklere uygun olarak hazırladığımız Tofaş 2014 Sürdürülebilirlik Raporu aracılığıyla, başta yatırımcı ve hissedarlarımız, çalışanlarımız, bayilerimiz, tedarikçilerimiz, iş ortaklarımız, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere tüm paydaşlarımıza Tofaş hakkında güncel ve bütünsel bilgi sunmayı amaçlıyoruz. Şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda hazırlanan bu raporda yer alan bilgiler, Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. olarak gerçekleştirdiğimiz çalışmaları kapsamaktadır. İştiraklerimiz olan Fer Mas Oto Ticaret A.Ş. ve Koç Fiat Kredi Finansman A.Ş. şirketlerine ait bilgiler, finansal veriler haricinde, aksi belirtilmediği takdirde raporlama kapsamına dahil edilmemiştir.

Rapor içeriğinin belirlenmesinde sürdürülebilirlik önceliklerinin belirlenmesi çalışması neticesinde elde ettiğimiz konu portföyünü temel aldık. Öncelikli konuların bazılarında, şirket bilgilerinin yanında ilgili paydaşlara yönelik performans sonuçlarına da yer verdik. Rapor kapsamında yer alan performans verilerinin hazırlanmasında GRI G4 Raporlama Rehberi tarafından belirtilen göstergelerin yanında daha kapsamlı ve bütüncül bir analiz yapılabilmesi adına sektör genelinde kabul gören performans değerlendirme kriterlerinden de yararlandık.

Uluslararası standartlar temelinde Bureau Veritas tarafından gerçekleştirilen doğrulama denetimi sonucunda Sürdürülebilirlik Raporu'nda açıklanan 2014 sera gazı emisyon verileri makul güvence ile doğrulanmıştır.

Tofaş 2014 Sürdürülebilirlik Raporu 01.01.2014 – 31.12.2014 tarihleri arasında geçen bir yıllık dönemi kapsamaktadır. Önümüzdeki dönemlerde, yıllık raporlama uygulamamıza devam etmeyi hedefliyoruz. Tofaş 2014 Sürdürülebilirlik Raporu çalışmasına ve rapor içeriğine yönelik detaylı bilgiye www.tofas.com.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Saygıdeğer Paydaşlarımız,

Tofaş olarak, Türk otomotiv sektöründeki öncü konumumuzu koruduğumuz ve tüm paydaşlarımız için sürdürülebilir değer ürettiğimiz bir yılı daha geride bıraktık. Bugün; 6.500'e yakın çalışanımız, yeni araç geliştirmede ulaştığımız yetkinlikler, dünya standartlarında gerçekleştirdiğimiz üretim ve yatırımlarla geleceğe emin adımlarla ilerliyoruz.

İçinde yaşadığımız topluma ve dünyaya karşı sorumluluğumuzun bilinciyle, sürdürülebilir bir yarının inşası için çalışıyoruz. Bu doğrultuda, faaliyetlerimizin çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarını bütünsel bir yaklaşımla ele alarak, sürdürülebilir gelecek stratejilerine dayalı iş modelleri oluşturuyoruz. Ayrıca, tüm süreç ve faaliyetlerimizde hesap verebilirlik, şeffaflık, adillik, sorumluluk kavramlarıyla hareket ediyoruz. Kurumsal Yönetim uygulamalarına verdiğimiz önemle beraber, kurumsal risk yönetimi ve kurumsal sosyal sorumluluk anlayışımızı sürdürülebilirlik kavramıyla beraber bütünsel bir yaklaşım çerçevesinde değerlendiriyoruz. Buna ilaveten, Tofaş Etik Kuralları ve etik değerlerimiz doğrultusunda yolsuzluk ve rüşvetle mücadele konularında da kurumsal raporlamada şeffaflık kriterlerine uygun olarak gerekli duyarlılığı göstermek suretiyle faaliyetlerimizi yürütüyoruz.

Finansal performansımızın yanı sıra üretim, ihracat ve iç pazar faaliyetlerimizde de istikrarlı bir seyir izlediğimiz 2014 yılında, kurumsal sürdürülebilirlik performansımızı geliştirmeye devam ettik. Sürdürülebilirliğe verdiğimiz azami önemle, Karbon Saydamlık Projesi'nin (CDP) 2014 İklim Performans Liderliği Endeksi'nde, A bandında yer alan 187 kuruluş arasına giren ilk Türk şirketi olma başarısını gösterdik. Elde ettiğimiz bu başarının ardından, Borsa İstanbul'un (BIST) ilk kez 2014'te açıkladığı "BIST Sürdürülebilirlik Endeksi"nde ilk otomotiv şirketi olarak yer almamız, kurumsal sürdürülebilirlik performansımızı her yıl daha ileriye taşıdığımızın bir göstergesi oldu.

Günümüzün en önemli çevresel ve sosyal sorunlarından biri olan iklim değişikliği konusunun, iş alanımız üzerinde

yarattığı risklerin farkındayız. Sahip olduğumuz bu farkındalıkla, faaliyetlerimizin iklim değişikliği üzerine etkilerini azaltmaya yönelik çalışmalar yürütüyor, otomotiv sektörünün konuya çözüm üretme çalışmalarına katılıyoruz. Bunun yanında, FCA öncülüğünde, sürdürülebilir mobilite çözümleri üretme, daha düşük emisyon değerli araçlar ve alternatif yakıt teknolojileri geliştirme çalışmalarında aktif rol alarak; araçların çevresel etkilerinin düşürülmesine ve geleceğin sürdürülebilir otomobil teknolojilerinin üretilmesine katkı sağlıyoruz.

“

Tofaş olarak, Türk otomotiv sektöründeki öncü konumumuzu koruduğumuz ve tüm paydaşlarımız için sürdürülebilir değer ürettiğimiz bir yılı daha geride bıraktık. Bugün; 6.500'e yakın çalışanımız, yeni araç geliştirmede ulaştığımız yetkinlikler, dünya standartlarında gerçekleştirdiğimiz üretim ve yatırımlarla geleceğe emin adımlarla ilerliyoruz.

”

G4-1
G4-2

FCA'nın 175 grup ve 370 tedarikçi fabrikasında uygulanan Dünya Klasında Üretim Programı'nda Altın Seviyeye ulaşan 4 FCA fabrikasından biri olarak, 2014 yılında bu yöndeki çalışmalarımızı sürdürdük. Metodolojinin odaklandığı temel alanlardan biri olan çevre konusundaki performansımızda olumlu gelişmeler kaydettik. Şimdi ise, tedarikçilerimiz başta olmak üzere, bayi ve müşterilerimize uzanan tüm değer zincirimiz boyunca, sürdürülebilir iş süreçlerimizi yaygınlaştırmak için çalışıyoruz.

2014 yılında, sektör genelindeki daralmaya paralel olarak üretim miktarımızda yaşanan düşüş nedeniyle, 2013 yılında 4,60 GJ/araç düzeyinde olan enerji tüketim değeri, 4,77 GJ/araç gerçekleşti. Araç başına CO₂ emisyon değerimizde ise %4 lük bir artış görüldü. Buna rağmen toplam emisyon değerimizi 6.145 ton CO₂e azalttık; su tüketimimizi ise 3,51 m³/araç düzeyinden 3,47 m³/araç düzeyine indirmeyi başardık. Sıfır malzeme kaybı ve sıfır geri kazanılmamış atık hedefi doğrultusunda yürüttüğümüz uygulamalarla, malzeme ve atık yönetiminde de önemli iyileştirmeler gerçekleştirdik.

Çalışanlarımıza güvenli, dinamik, insana değer verilen, adil ve kolektif öğrenme kültürünün hakim olduğu bir çalışma ortamı sunmak, temel taahhütlerimiz arasında yer alıyor. Raporlama döneminde, en önemli gelişim alanlarımızdan biri olan iş sağlığı ve güvenliği konusunda performansımızı artırmaya devam ederek, kayıp günlük kaza frekansını 0,02; kayıp günsüz kaza frekansını 0,04 seviyesine düşürdük. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarımızı "0 kaza" hedefimiz ve "Adım Adım İş Güvenliği" yaklaşımımız doğrultusunda geliştirmeyi sürdürüyoruz.

Bu çalışmalarımızın sonucunda aldığımız ödüller de doğru bir yolda olduğumuzun göstergesidir. 2012-2013 yılları için ülkemizde yürütülmekte olan "Riskleri Önlemek İçin İşbirliği Yapalım" kampanyası kapsamında düzenlenen "Avrupa İyi Uygulama Ödülleri Yarışması" nda, "Adım Adım İş Güvenliği" konulu projemiz, İSG konularında çalışan katılımı ile yönetimin bağlılığını uygulanabilir ve etkin bir tema ile vurgulaması bakımından ülkemizi Avrupa'da temsil edecek proje olarak seçilmişti. Sonrasında, Bakanlıkça Avrupa'ya gönderilen projemiz, 2013 yılında ise 29 AB üyesi ve aday ülkelerden EU-OSHA'ya gönderilen yüzlerce proje arasından, değişik sektörlerde Avrupa'nın en iyi 10 uygulaması arasına girerek ödül almaya hak kazanmıştı.

2014-2015 döneminde de "Sağlıklı İşyerleri Stresi Yönetir" temalı yarışmada öncelikle Çalışma Bakanlığı tarafından tüm katılımcı firmalar ve uygulamaları içinde ülkemizi temsil edecek proje olarak seçilen projemiz geçtiğimiz aylarda EU-OSHA tarafından Avrupa'nın en iyi uygulamalarından biri olarak seçilerek ödüllendirildi. Tüm çalışmalarımızda birinci derecede önceliğe sahip olan iş güvenliğine yönelik hassasiyetimizin, uluslararası alanlarda ödüllendirilmesinden büyük mutluluk duyuyoruz.

Bunun yanında, çalışanlarımızın mesleki gelişimini desteklemek amacıyla Tofaş Akademi çatısı altında yürüttüğümüz eğitim faaliyetlerine devam ederek, çalışan başına 40 saat/kişi eğitim verdik.

Sürdürülebilir iş başarısı için, değer zincirimizde yer alan tedarikçilerimizin operasyonel ve finansal sürdürülebilirliği de büyük önem taşıyor. Raporlama döneminde tedarikçilerimizle kurduğumuz yakın ilişkileri geliştirmeye ve gelişimlerine destek vermeye devam ettik. Karşılıklı iş başarısı için, tedarikçilerimizin performansını kalite, çevre, verimlilik, iş güvenliği, çalışan gelişimi gibi konuları içeren geniş bir kapsamda takip ettik. Öte yandan, en önemli iş ortaklarımızdan bayilerimizin gelişimine de destek vermeye devam ettik ve hayata geçirdiğimiz bayi geliştirme projeleriyle, bayilerimizin iş başarısının artırılmasına katkı sağladık.

Sahip olduğumuz kurum kültürünün önemli bir bileşeni olan kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarını, 2014 yılında da aralıksız sürdürdük. Eğitim, kültür-sanat ve spor alanlarında hayata geçirdiğimiz projelerle, toplumsal gelişime katkı sağlamaya devam ettik.

Gelecekte de ana hissedarlarımız Koç Holding ve FCA'den aldığımız güçle sürdürülebilir bir geleceğin inşası için üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirmeye, sürdürülebilirlik performansımızı geliştirmeye devam edeceğiz. Bu yolculuğumuzda bize duydukları güven ve verdikleri destek için, başta çalışanlarımız, hissedarlarımız, tedarikçilerimiz ve iş ortaklarımız olmak üzere tüm paydaşlarımıza, Tofaş adına teşekkürlerimizi sunarım.

Cengiz Eroldu
Yönetim Kurulu Üyesi & CEO

YÖNETİŞİM VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Temellerini ana hissedarlarımız Koç Holding ve Fiat Chrysler Automobiles'den (FCA) aldığımız değer ve ilkeler doğrultusunda geliştirdiğimiz yönetim yapımız bakımından sektörde öncü bir konumda bulunuyoruz. Elde ettiğimiz başarının kaynağının, iş etiği normlarına olan bağlılığımız, sorumluluk ve sürekli gelişim odaklı çalışma anlayışımız olduğuna inanıyoruz.

KURUMSAL YÖNETİM YAPISI

Sürekli ve dinamik bir süreç olarak değerlendirdiğimiz Tofaş Kurumsal Yönetim uygulamalarını Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin belirlediği şeffaflık, hesap verebilirlik, adillik ve sorumluluk prensipleri doğrultusunda kurguluyoruz. Bu anlayışla inşa ettiğimiz örgütlenme ve yönetim uygulamalarımızı uluslararası kriterleri karşılayan modern ilke ve düzenlemelerle günden güne geliştirmeye devam ediyor, farkındalığımızı artıracak Kurumsal Yönetim İlkelerini hayata geçirmek üzere çalışıyoruz. Performansımızı ölçerek artırma amacımız doğrultusunda, raporlamalar yoluyla paydaşlarımızı bilgilendiriyoruz.

2007 yılında derecelendirme sürecine başladığımız kurumsal yönetim faaliyetlerimizi, kurumsal yönetim ilkelerinin her düzeyde hayata geçirilmesi anlayışıyla yönetiyoruz. Bu alanda derecelendirme yaptırılan ilk beş şirket arasında yer alarak, BIST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne giren ilk otomotiv şirketi olma başarısını gösterdik. 2014 yılında yapılan değerlendirme neticesinde, kurumsal yönetim derecelendirme notumuz yılın ilk yarısında 8,95 olarak belirlenmiş, daha sonra yıl içindeki faaliyetler gözden geçirilerek bir kez daha yükseltilmek suretiyle 5 Kasım 2014 itibariyle 9,01 olarak açıklanmıştır.

Tofaş Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim Tebliği kapsamında, Genel Kurul tarafından seçilen ikisi bağımsız olmak üzere 12 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu Başkanlığı ve CEO görevleri farklı kişilerce yürütülmekte olup, icrada görevli tek Yönetim Kurulu üyesi CEO'dur. Yönetim Kurulumuz, stratejik yönelimlerin tespiti ve yönetilmesi, risk yönetimi, erken uyarı ve kontrol sistemlerinin işlerliğinin sağlanması konularından sorumludur. Buna ek olarak kurumsal hedeflerin belirlenmesi, kurumsal yönetim ilkelerine uyumun sağlanması ve bu alanda beklenen performans ve sonuçların elde edilmesine yönelik çalışmalar da Yönetim Kurulumuzun sorumluluğu kapsamındadır. Başta Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Esas Sözleşme hükümleri kapsamında sevk ve idare edilir. Şirket stratejileri doğrultusunda hedeflenen performansın elde edilmesi ve bu doğrultuda çalışmaların yürütülmesi ise CEO ve şirket üst yönetiminin görevleri arasındadır.

Belirlenen esaslar çerçevesinde çalışmalarını Yönetim Kurulu'na bağlı olarak yürüten Kurumsal Yönetim Komitesi, Denetim Komitesi, Riskin Erken Saptanması ve Risk Yönetimi Komitesi de Yönetim Kurulu'nun faaliyet etkinliğinin sağlanmasında önemli role sahiptir. Aday Gösterme Komitesi ve Ücretlendirme Komitesi görevleri de Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmektedir.

Tofaş kurumsal yönetim yapısı hakkında detaylı bilgiye www.tofas.com.tr adresinden ve Tofaş Faaliyet Raporu 2014'ten ulaşabilirsiniz.

RİSK YÖNETİMİ

Tofaş'ta risk yönetimini şirketimizin tüm katmanlarına yayılan bir anlayışla gerçekleştiririz. Konudan sorumlu en üst düzey organımız Yönetim Kurulu olup, bu konudaki görev ve faaliyetler Riskin Erken Saptanması ve Risk Yönetimi Komitesi tarafından yürütülür. Kurumsal risk politikalarının inşa edilmesi, risklerin ölçüm ve yönetimine dair olasılıkların belirlenmesi, uygun risk limitlerinin oluşturulması, izlenmesi ve raporlanması komitenin sorumluluğundadır. Komitenin risk yönetimi çalışmalarına yönelik Yönetim Kurulu'na yaptığı raporlama doğrultusunda gerekli hareket yöntemlerini belirleriz.

Risk yönetimini, dünya genelinde kabul görmüş adımların uygulanmasına ve yaygınlaştırılmasına dayalı olarak benimsediğimiz metodoloji kapsamında 5 ana adımda takip ederiz.

1. Riskin tanımlanması: İlk adımda, gelecekte meydana gelme ihtimali bulunan olayların şirketimizin hedeflerine ne yönde etki edeceğini ön görmek suretiyle taşınan ve taşınabilecek riskleri belirleriz. Bu aşamada, tespit edilen risklerin ne zaman, nerede, nasıl ve neden oluşacağı konusunda saptamalarda bulunuruz.

2. Riskin ölçülmesi: Bu adımda, tespit ettiğimiz riskleri büyüklük ve kritiklik derecelerine göre sıralarız. Riskler arasındaki ilişkileri görmeye ve etki derecesini netleştirmeye çalışırız.

3. Riskin değerlendirilmesi: Risklerin doğurabileceği olumlu ve olumsuz sonuçlar arasındaki denge ve etkiyi analiz ederiz. Genel risk düzeyinin azaltılması için hangi risklere odaklanmamız gerektiğine karar verir, öncelik sıralaması yaparız.

4. Risklerin hafifletilmesi veya transferi: En fazla kritik bulduğumuz risklerin olası olumsuz etkilerinin azaltılması veya aktarılması için gerekli eylem ve önlemleri belirleyerek hayata geçiririz.

5. Sürekli izleme: Risk yönetim sistemimizin işlerliğinin ve etkinliğinin kontrolü için gerekli önlemlerin zamanında alınarak etkili olup olmadığını sürekli izleriz. Yaptığımız değerlendirmeler sonucu süreçte gerekli düzeltmeleri yaparız.

Yasal gereklilikler ve ek düzenlemelerle şekillendirdiğimiz risk yönetim organizasyonumuz "şirket varlık ve değerlerinin korunması", "ticari, finansal ve operasyonel güvenin sağlanması" ve "kurumsal risk yönetiminde sürdürülebilirlik" ilkeleri doğrultusunda hareket eder. Risk yönetim çalışmalarımızın neticesinde şirketimizin maruz kalabileceği potansiyel riskleri stratejik, finansal, operasyonel, dış riskler, uyum ve sürdürülebilirlik olmak üzere 6 alanda gruplayarak yönetiriz. Tofaş'ın sürdürülebilirlik performansı üzerinde etkisi bulunan tüm konular risk yönetim portföyümüzün bu 6 alanından birine dahildir. Sürdürülebilirlik risklerini önleyici yaklaşımlarla belirleyerek elde ettiğimiz sonuçları raporlarız.

Tofaş kurumsal risk yönetimi politikası ilke, organizasyon ve çalışmaları hakkında detaylı bilgiye www.tofas.com.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

İŞ ETİĞİ VE İÇ KONTROL

Üstün iş etiği kurallarına olan bağlılığımız, çalışma prensibimizin önemli bir parçasıdır. Etik anlayışımızın temellerini ve uymamız gereken kuralları içeren Tofaş Etik Kuralları dokümanı tüm iş birimlerimiz ve her düzeyde çalışanımızın yanı sıra Yönetim Kurulu üyelerimiz, hissedarlarımız, tedarikçi ve bayilerimiz için de bağlayıcıdır. Tüm Tofaş çalışanları, iş yapış biçimimizin ve günlük hayatımızın bir parçası olan bu kurallara uymak, diğer çalışanları bu konuda yönlendirmek ve uyararak, bir ihlal şüphesiyle karşılaşıldığında belirlenen prosedürlere uygun olarak bu ihlalleri bildirmekle yükümlüdür.

Tofaş Etik Kurallarının hayata geçirilme süreci içerisinde tüm çalışanlar etik kurallar ve uygulama prosedürleri hakkında bilgilendirilmiştir. İşe alım sürecinin bir parçası olarak yeni çalışanlara etik kurallar hakkında bilgi verir, tamamının okunduğundan emin oluruz. Tüm orta ve üst düzey yöneticilerimiz, bu kurallara gerekli önemin verilmesinden ve çalışanlarımızın uyumundan sorumludur. Ayrıca, hiçbir Tofaş çalışanı etik kurallara uygun davranmasından dolayı şirketin uğrayacağı herhangi bir zarardan sorumlu tutulamaz.

Geniş kapsamlı bir içeriğe sahip olan Tofaş Etik Kuralları, çalışanlarımızın ve ilgili diğer paydaşlarımızın faaliyetleri sırasında karşılaşılabileceği potansiyel konuları içerir. Tofaş Etik Kurallarının hazırlanmasında, Koç Holding'in imzacısı olduğu Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin (UNGC) insan hakları, çalışma standartları, çevre ve yolsuzlukla mücadele konularında belirlediği ilkeleri referans kabul ederiz. Bunun yanında, çalışan davranış kuralları, Tofaş iç ve dış paydaşlarıyla ilişkilerde geçerli kurallar, çıkar çatışmalarının önlenmesine yönelik kurallar, iş sağlığı ve güvenliği ilkeleri, siyasi faaliyet yasağı, yolsuzluk,

suistimal ve rüşvetin önlenmesi, BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde de belirtilen ayrımcılığın önlenmesi gibi insan hakları konuları da Tofaş Etik Kuralları dokümanı kapsamında yer alır. İhlal durumunda izlenecek prosedürler ve disiplin uygulamaları da yine bu belgede düzenlenir.

Yönetim Kurulumuz, faaliyetlerin üstün iş etiği kurallarına bağlı olarak yürütülmesinden sorumlu olup, bu sorumluluğu Tofaş Etik Kurulu aracılığıyla yürütmektedir. Yönetim Kurulumuzun tespit ettiği Tofaş Etik Kurulu; CEO, Hukuk Baş Müşaviri, İnsan Kaynakları Direktörü ve ilgili diğer direktörlerden oluşmaktadır. Kurul 6 ayda bir ya da üyelerden herhangi birinin talebi üzerine toplanır. Tofaş Etik Kurulu, etik ilkelerin şirket içinde yayılmasından ve anlaşılmasından, iç ve dış paydaşlarla iletişimden, gerekli durumlarda revizyonundan, etkin yönetiminden, çalışanların ve üçüncü kişilerin ihlal bildirimlerinin incelenmesi ve karara bağlanmasından, gerektiği takdirde soruşturma komisyonlarının oluşturulmasından ve kararların disiplin prosedürüne uygun olarak uygulanmasından ve ilgili makamların bilgilendirilmesinden sorumludur.

Tüm çalışanlarımız, etik kuralların ihlali şüphesi olduğu durumlarda konuyu Etik Kurul'a bildirmekten sorumludur. Çalışanlarımızın ve paydaşlarımızın bu bildirimleri yapmasına yönelik kolay erişilebilir açık kanallar bulunmaktadır. Bildirim yapanın açık kimliği ve iletişim bilgilerinin bulunması esas olup, bu bilgilerin ve ilgili soruşturmanın gizliliği Etik Kurul tarafından sağlanır. Etik Kurul'un verdiği kararların bağlayıcılığı karşısında tarafların itiraz hakkı saklı bulunmakla birlikte, Etik Kurul'un itiraza yönelik kararı nihaidir.

G4-14 G4-57
G4-27 G4-58

Rüşvet, suistimal ve yolsuzluk hiçbir koşulda tolerans göstermeyeceğimiz davranışlar olup, çalışanlarımız ya da üçüncü kişilerce bu tip bir davranışın sergilenmesi durumunda izleyeceğimiz soruşturma ve disiplin prosedürleri belirlenmiştir.

Tofaş olarak, hiçbir siyasi veya ideolojik düşünce, eğilim ya da örgütlenmenin tarafı olmaz; siyasi parti, politikacı ve adayların faaliyet veya kampanyalarına doğrudan ya da dolaylı olarak destek olmayız. Şirket faaliyet sahalarında bu tip çalışmalara müsaade etmediğimiz gibi şirket kaynaklarının bu gibi çalışmalar için kullanılmasına da izin vermeyiz. Bunun yanında, salt şirketimizin çıkarı için lobi faaliyeti yürütmez, bu faaliyetleri yürüten kişilere de destek vermeyiz. Öte yandan, kamu kuruluşlarıyla kurduğumuz şeffaf ilişkiler çerçevesinde karşılıklı bilgi paylaşımında bulunuruz ve sektörümüz hakkındaki bilgi taleplerine yanıt veririz. Sektörel sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları aracılığıyla sektör geneline yönelik sorunları dile getiririz. Kamu kuruluşlarının müşterimiz olduğu durumlarda ya da ihale alım süreçlerinde serbest rekabet kurallarına uygun şekilde hareket eder, ilgili yasal prosedürlere tam uyum gösteririz.

Etkin bir iç kontrol mekanizması, sorumlu ve sürdürülebilir bir yönetim anlayışının vazgeçilmez bir unsurudur. Yönetim Kurulumuza bağlı Denetim Komitesi, iç denetim sistemlerinin etkinliğinden, işleyişinden ve alınacak tedbirlerin Yönetim Kurulu'na raporlanmasından sorumludur. Riskin Erken Saptanması ve Risk Yönetim Komitesi'nin, iç kontrol çalışmalarının sonuçlarından yararlanması suretiyle faaliyetlerimizin muhtemel finansal, operasyonel ve diğer risk gruplarında tutarlılığı ve yanıt verebilirliği güvence altına alınır.

Ana hissedarlarımız Koç Holding ve FCA denetim grupları, Genel Kurul tarafından belirlenmiş bağımsız denetim şirketleri ve iç denetim birimimiz, periyodik aralıklarla şirketimize yönelik denetimler gerçekleştirir. Bu denetimlerin temel olarak odaklandığı konular, faaliyetlerimiz kapsamında gerçekleştirdiğimiz işlemlerin düzenleme, şirket ilke, politika ve prosedürlerine uyumu, uygulama ve kontrol süreçlerinin etkinliği, ulaşılan performans sonuçlarının doğruluğu, kayıt ve ölçüm yöntemlerinin güvenilirliğidir. Yapılan denetimler, yolsuzluk, suistimal ve rüşvet gibi etik kurallara uyum konularını da kapsar.

Tofaş İç Denetim Müdürü, Uluslararası İç Denetçi (CIA) ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) sertifikalarına sahiptir. İç Denetim Müdürlüğü doğrudan Tofaş CEO'suna bağlıdır. İç Denetim Müdürlüğü CEO'ya bağlı olması nedeniyle denetlenen birimler ile hiyerarşik olarak bağlı bulunmamaktadır. Denetim planı ve denetim icrası İç Denetim Müdürlüğü tarafından yapılmakta, böylece departmanın bağımsızlığı sağlanmaktadır.

Şirket içi denetimlerin yanı sıra bayi, tedarikçi ve iş ortağı faaliyetlerine yönelik periyodik denetim çalışmaları yürütürüz. Çevre, çalışma ve üretim koşulları, etik ve kalite gibi sürdürülebilirlik konularına yönelik denetimler, ilgili paydaş grubundan sorumlu iş birimimizce gerçekleştirilir.

Tofaş Etik Kuralları, risk yönetim yapısı, denetim mekanizmalarına yönelik ilke ve prosedürler hakkında detaylı bilgiye www.tofas.com.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YÖNETİMİ

Sürdürülebilir ve değer üreten bir yönetim modeli oluşturmayı en temel sorumluluklarımızdan biri olarak görürüz. Bu yaklaşımımız doğrultusunda, kurumsal risk yönetimi modelini oluşturan 6 ana başlıktan biri olan "Sürdürülebilirlik Yönetimi" konusu Riskin Erken Saptanması ve Risk Yönetimi Komitesi sorumlulukları arasında yer alır. Ayrıca Kurumsal Yönetim Komitesi'ne de raporlama yapmak suretiyle sürdürülebilirlik faaliyetlerimize ilişkin Yönetim Kurulu düzeyinde bilgi akışı sağlanır.

Sürdürülebilirlik yönetimimizin gelişimini sağlamak adına sürdürülebilirlik yaklaşımımızın genel çerçeve ve ilkelerini içeren "Tofaş Sürdürülebilirlik Politikamız" yayınladık. Daha sonra, sürdürülebilirlik çalışmalarımızın stratejik yönelimlerinin belirlenmesinden ve takibinden sorumlu Tofaş Sürdürülebilirlik Komitesi'ni ve sürdürülebilirlik yönetimine yönelik stratejik planların hayata geçirilmesinden, performans sonuçlarının sürdürülebilirlik raporu aracılığıyla raporlanmasından sorumlu Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu'nu kurduk.

Tofaş Sürdürülebilirlik Önceliklerinin Belirlenmesi uygulaması kapsamında, GRI G4 Raporlama Çerçevesi'nin bütünlük, sürdürülebilirlik kapsamı, öncelik ve paydaş kapsayıcılığı ilkeleri doğrultusunda, sürdürülebilirlik performansımız üzerinde etkili olabilecek tüm konuları 5 aşamadan oluşan bir süreç dahilinde tespit ettik.

İlk aşamada, Tofaş Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu'nun katılımıyla gerçekleştirdiğimiz çalıştaylarda sektörel, operasyonel ve coğrafi niteliklere uygun potansiyel öncelikli konuları belirledik. Ardından, bu konuları orta ve üst düzey yönetim kademeleriyle gerçekleştirdiğimiz toplantı kapsamında değerlendirerek ilgili konuları önceliklendirdik. Önceliklendirme sürecinde konuların iş değeri üzerindeki potansiyel etkilerini, değer zincirindeki yerini ve paydaş beklentileri bakımından önemini göz önünde bulundurduk. Koç Holding ve FCA'yı süreç ve elde ettiğimiz ilk sonuçlar hakkında bilgilendirerek önerilerini aldık. Önceliklendirme çalışmamızı, tüm sonuçları uzman görüşlerinden de faydalanarak Tofaş Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu'yla tekrar değerlendirmemizin ardından Tofaş Sürdürülebilirlik Komitesi'nin onayına sunarak sonuçlandırdık.

	Öncelikli Konular	Tedarik Süreçleri	Üretim Süreçleri	Dağıtım Süreçleri	Pazarlama ve Satış Süreçleri	Satış Sonrası Süreçler
Yönetişim Öncelikleri	İş Etiği & Yolsuzlukla Mücadele	•	•	•	•	•
	Sürdürülebilirlik ve Risk Yönetimi	•	•	•	•	•
	Paydaş Katılımı	•	•	•	•	•
	Değer Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi	•	•	•	•	•
Çevresel Öncelikler	Enerji Verimliliği ve Emisyonlar	•	•	•		
	Üretimin Çevresel Etkileri		•			
	Sürdürülebilir Mobilite Çözümleri		•			
Ekonomik Öncelikler	Ürün ve Hizmet Kalitesi		•		•	•
	Müşteri Memnuniyeti		•		•	•
	Ar-Ge Yönetimi ve İşbirlikleri		•			
	Tedarikçi ve Bayi İş Başarısı	•			•	•
	Gelişen Pazarlarda Ürün Stratejisi		•		•	
Sosyal Öncelikler	İş Sağlığı ve Güvenliği	•	•			
	Yetenek Yönetimi ve Mesleki Eğitim	•	•			
	İşyerinde İnsan Hakları	•	•	•	•	•
	Toplumsal Gelişim	•	•	•	•	•

G 4-2 G4-20 G4-36 G4-44 G4-47
G4-18 G4-21 G4-42 G4-45 G4-48
G4-19 G4-35 G4-43 G4-46

PAYDAŞ KATILIMI

Etki alanımızda yer alan paydaş gruplarıyla şeffaflık ve yanıt verebilirliğe dayalı bir iletişim ortamı oluşturmayı temel sorumluluklarımızdan biri olarak görüyoruz. Bu anlayış doğrultusunda, paydaşlarımızın faaliyetlerimiz hakkındaki görüşlerine başvuruyor, onları faaliyetlerimiz hakkında bilgilendiriyor ve ortak amaçlarımız doğrultusunda birlikte hareket etmeye yönelik uygulamalar yürütüyoruz. Bu uygulamaları, hedef paydaş grubunun niteliklerini göz önünde bulundurarak en doğru kanallarla oluşturmaya çalışıyoruz.

Öncelikli olarak, Tofaş ile benzer etki çalışma ilkelerini ve çalışma kültürünü benimseyen, ortak hedeflere yönelen ve çözüm odaklı kurum ve kuruluşlarla birlikte çalışıyoruz. Kitlesele gelişimde önemli bir güç kabul ettiğimiz sivil toplum kuruluşlarıyla ve meslek kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde hareket ediyor, bu kuruluşların üyesi oluyor ve yönetimlerinde görev alıyoruz.

Paydaş Grubu	Uygulama Türü ve Sıklığı
Çalışanlar	Anket ve Araştırmalar (çeşitli aralıklarla); Eğitim Faaliyetleri, Tofaş Etik İlkeleri, Kurumsal Portal, Duyuru ve İlanlar (sürekli); Öneri ve Ödüllendirme Sistemi (anlık); İSG Komiteleri, Çalışma Grupları ve Komiteler (değişen aralıklarda); Süreli İç Yayınlar (yılda 12 kez); Performans Yönetimi ve Kariyer Gelişimi Toplantıları, Sosyal Etkinlikler (yılda en az iki kez); Yönetim Toplantıları, İletişim Toplantıları, Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu, Çevre Günü (yılda bir kez); Çalışma Hayatı Değerlendirme Anketi (yılda bir kez);
Ana Hissedarlar	Genel Kurul Toplantıları, Faaliyet Raporu, Kurumsal Yönetim Uyum Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez); Yönetim Kurulu Toplantıları, Finansal Performans Raporları (yılda dört kez); Özel Durum Açıklamaları (ihtiyaç durumunda)
Azınlık Hissedarları	Yatırımcı Sunumları, Birebir Görüşmeler (talep üzerine); Genel Kurul Toplantıları, Faaliyet Raporu, Kurumsal Yönetim Uyum Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez); Finansal Performans Raporları (yılda dört kez); Özel Durum Açıklamaları (ihtiyaç durumunda)
Bayiler	Birebir Görüşmeler (talep üzerine); Yurtdışı Bayi Toplantısı, Yurtiçi Bayi Toplantısı, Bayi Memnuniyet Araştırması, Müşteri Memnuniyet Araştırmaları, Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez); Süreli İç Yayınlar (yılda 12 kez), Bayi Eğitimleri (sürekli)
Tedarikçiler	Birebir Görüşmeler (talep üzerine); İSG Komiteleri (ayda bir kez); Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez); Tedarikçi İş Etiği İlkeleri, Eğitim ve Gelişim Programları (sürekli); Süreli İç Yayınlar (yılda 12 kez)
Ürün Son Kullanıcıları	Ürün Etiketleri ve Kullanma Kılavuzları, Pazarlama İletişimi Çalışmaları (sürekli); Fuar Katılımı, Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez)
Yerel Halk	Şikayet Sistemi, Toplumsal Proje, Bağış ve Sponsorluklar (talep üzerine); Bilgilendirme Toplantıları (ihtiyaç durumunda); Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez);
Sektörel Aktörler	Toplantı ve Görüşmeler, Proje ve İnsiyatifler (talep üzerine); Fuar Katılımı (yılda birkaç kez); Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez)
Yerel Yönetimler	Toplantı ve Görüşmeler (talep üzerine); Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez);
Kamu Kuruluşları	Toplantı ve Görüşmeler (talep üzerine); Bilgilendirme Raporları (çeşitli aralıklarla); Kamu Denetimleri (çeşitli aralıklarla/anlık); Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez);
Sivil Toplum Kuruluşları	Üyelikler (sürekli); Çalışma Grupları, Komite ve Yönetim Kurulu Üyelikleri (dönemsel); Ortak Proje ve İnsiyatifler, Toplantı ve Görüşmeler (talep üzerine); Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez)
Üniversiteler ve Akademisyenler	Burs ve Staj Olanakları, Akademik Kongre ve Seminer Katılımı, Ar-Ge Proje Ortaklıkları, Tofaş Ar-Ge Yayınları (sürekli); Sponsorluk ve Destekler, Akademik Araştırma ve Yayınlara Destek; Toplantı ve Görüşmeler (talep üzerine); Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez);
Çalışan Aileleri	Bilgilendirme Çalışmaları (sürekli); Süreli İç Yayınlar (yılda 12 kez); Sosyal Etkinlikler (yılda en az iki kez); Çevre Günü (yılda bir kez)
Fikir Önderleri	Toplantı ve Görüşmeler (talep üzerine); Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez)
Medya	Röportaj ve Söyleşiler, Toplantı ve Görüşmeler (talep üzerine); Basın Bültenleri, Özel Durum Açıklamaları (ihtiyaç durumunda); Faaliyet Raporu, Sürdürülebilirlik Raporu (yılda bir kez)

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Küresel bir sorun olan iklim değişikliğinin ürettiği çevresel riskler, sosyal ve ekonomik riskleri de beraberinde getirmektedir. Büyük ölçüde insan kaynaklı sera gazı emisyonlarının yol açtığı bu soruna karşı dünya genelinde tedbirler alınmakta, etkilerinin azaltılmasına yönelik kontrol mekanizmaları ve yasal düzenlemeler oluşturulmaktadır. Otomotiv sektörü de iklim değişikliğinin yarattığı risklerin farkındalığıyla konuyu sektörel örgütler düzeyinde ele almakta ve sektörün üreticileri de çalışmalarını üzerlerine düşen sorumluluğun bilinciyle yürütmektedir.

Otomotiv sektörünün önde gelen üreticilerinden biri olarak paydaşlarımız bizden daha düşük emisyon değerlerine sahip ya da alternatif yakıtların kullanıldığı araçlar geliştirmemizi, seyahatlerin ve taşımacılık operasyonlarının daha sürdürülebilir yöntemlerle gerçekleştirilmesine yönelik araçlar üretmemizi beklemektedir. Çalışmalarımızı yürütürken paydaşlarımızın bu beklentileri doğrultusunda hareket ediyoruz.

İklim değişikliği konusunu emisyon limitleri gibi yasal, hava şartlarındaki belirgin değişiklikler gibi operasyonel ve emisyon ticareti gibi finansal boyutlarıyla değerlendiriyor, kurumsal yönetimimiz kapsamında belirlediğimiz risk ve fırsatlar çerçevesinde yürütüyoruz.

İklim değişikliğiyle mücadele çalışmalarımız kapsamında;

- FCA'nın hayata geçirdiği konvansiyonel motorlu araçlarda verimliliğin artırılmasına, doğalgaz ve biyoyakıt gibi alternatif yakıt sistemlerinin yaygınlaştırılmasına, elektrikli ve hibrid araçların geliştirilmesi çalışmalarına katkı sağlıyoruz.
- Üretim tesislerimizde enerji verimliliği çalışmaları hayata geçirerek üretim süreçlerimizden kaynaklanan sera gazı emisyonlarını azaltıyoruz.
- Lojistik operasyonlarımızın verimliliğini artırarak dağıtım kaynaklı emisyonlarımızı düşürüyoruz.
- Çevre ve iklim sorumluluğu bilincini, yürüttüğümüz tedarikçi ve bayi gelişim çalışmaları ve müşteri bilgilendirme hizmetleriyle tüm değer zincirimizde yaygınlaştırmak üzere çalışıyoruz.

ÜRÜN PORTFÖYÜ

Türkiye'nin aynı anda hem binek hem de hafif ticari araç üreten tek otomotiv şirketi olarak, Minicargo projesi kapsamında Fiat, Citroen, Peugeot; Yeni Doblo Projesi kapsamında ise Opel, Vauxhall, RAM gibi küresel çapta faaliyet gösteren üreticilere çok çeşitli marka ve modeller altında araçlar geliştiriyor ve üretimlerini gerçekleştiriyoruz.

GELİŞEN PAZARLAR ve ÜRÜN STRATEJİSİ

Fiat Chrysler Automobiles (FCA), küresel ürün portföyü stratejilerini oluştururken pazar ve tüketici beklentilerini göz önünde bulundurmakta; yakıt ve emisyon değeri daha düşük, müşteri beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayan araçlar üretmek üzere çalışmaktadır. FCA'nın küresel mobilite sağlama ağının stratejik ortaklarından biri olmanın sorumluluğuyla, hedef pazarların gerekliliklerine sahip araçların, belirlenen marka ve model çeşitliliğine uygun olarak, yüksek kalite koşullarında üretimini sağlıyoruz. Bunun yanında, pazarlarımızın ihtiyaçlarını ve müşteri beklentilerini FCA'nın küresel strateji belirleme süreçlerine aktararak yerel girdi desteği sağlıyoruz.

Küresel stratejimizin en önemli unsurlarından biri, müşteri beklenti ve ihtiyaçlarına en iyi yanıt veren çözümü sunmaktır. Proaktif çalışma ekibimiz, farklı pazarların kendine özgü ve değişen koşullarını göz önünde bulundurarak bu beklenti ve ihtiyaçları zamanında ve eksiksiz karşılayacak çözümler üretir. Bu sayede, hem yurt içinde hem yurt dışında hedef pazarın sunduğu olanakları değerlendirmiş ve pazar konumumuzu güçlendirmiş oluruz.

Buna ek olarak, Fiat, Alfa Romeo, Lancia, Jeep, Maserati ve Ferrari markalarının yurt içi temsilciliğini üstleniyoruz. Bu markaların Türkiye genelinde satışı, yetkili servis ve yedek parça hizmetlerini yürütüyoruz. Güncel ürün portföyümüz hakkında bilgiye Tofaş 2014 Faaliyet Raporu'ndan erişebilirsiniz.

Gelişmekte olan pazarlardaki faaliyetlerimizi artırmak, başta gelen iş hedeflerimizden biridir. Hedef pazarlardaki yasal düzenlemeler, yakıt kalite ve normları, güvenlik standartları, iklim ve coğrafya gibi koşulları ürün tasarım ve üretim süreçlerimizde göz önünde bulunduruyoruz. Proje ve uygulamalarımızı gerçekleştirirken tüm bu değişkenleri dikkate alırız. Linea FL modelinin Hindistan pazarı koşullarına uygun olarak tasarlanması, Afrika ve Körfez ülkeleri gibi sıcak iklim, ya da soğuk iklime sahip ülkelerin fiziki şartlarına veya yakıt normlarına uygun araçlar üretilmesi, hafif ticari araçlarımızın Danimarka, İsveç ve İngiltere gibi pazarlarda posta taşıma araç ihtiyaçlarına uygun olarak modifiye edilmesi örnek uygulamalarımız arasındadır.

Raporlama döneminde, hafif ticari segmentteki Doblo modelinin ABD ve Kanada pazarlarındaki katma değerini ve rekabet edebilirliğini artırıcı çalışmalar yürütmeye devam ettik. Ayrıca, yıl içerisinde gerçekleştirdiğimiz yeni binek ve hafif ticari araç yatırımlarımızı iç ve dış pazarlardaki farklı müşteri ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak şekillendirdik.

PAZAR GÖRÜNÜMÜ

2014 yılında Türkiye otomotiv pazarında 767.681 adet araç satışı gerçekleşti. Toplam araç pazarı 2013 yılına göre %10 oranında bir azalmaya işaret etse de 2014 yılının son çeyreğinde pazarın tekrar yükselme trendi gösterdiği gözlemlendi.

Toplam Pazar (adet)	2013	2014	Değişim
Otomobil	664.655	587.331	(-) 11,6%
Hafif Ticari Araç (LCV)	188.723	180.350	(-) 4,4%
Toplam	853.378	767.681	(-)%10,3

587.331 adet satışın gerçekleştiği yurt içi otomobil pazarında, Fiat markasıyla %6,7 pazar payı elde ederek 39.542 satış adedine ulaştık. 2014 yılında en yüksek performansı %5,5 pazar payıyla Fiat Linea modelimiz elde etti. Yılın en hızlı büyüyen markası Ghibli modelinin katkısıyla Maserati olurken, Renegade modelinin yükselen satış adetleri ile Jeep ikinci en hızlı büyüyen marka oldu.

2014 yılının son çeyreğinde yükseliş trendine giren hafif ticari araç pazarında 180.350 adet satış gerçekleşti. Bu pazarda, Fiat markamızla yılın en çok satan hafif ticari araç markası olarak liderliğimizi sürdürerek 49.586 adetlik satış hacmine ulaştık. Performansımızdaki en önemli katkıyı segmentinin en fazla tercih edilen modeli Doblo sağladı. 2014 yılında, Fiat, Alfa Romeo, Lancia, Jeep, Ferrari ve Maserati markalarını içeren %12'lik pazar payımızla toplam perakende satışta 92.355 adede ulaştık.

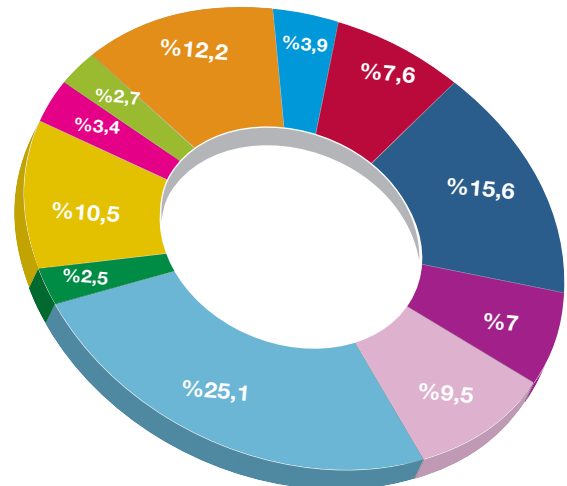
Perakende Satış (adet)	2013	2014	Değişim
Otomobil	53.104	42.769	(-) 19,5%
Hafif Ticari Araç (LCV)	47.337	49.586	4,8%
Toplam	100.441	92.355	(-) 8,1%

2014 yılında Avrupa otomobil pazarında %5, hafif ticari araç pazarında %11 büyüme gerçekleşti. Bu yükselişe karşın ihracatımızda önemli yer tutan Fransa pazarı 2013 yılına paralel seyrederek diğer ülkelerin gerisinde kaldı. Öte yandan, Arjantin'de ithal araç pazarının durdurulması, Rusya ve Ukrayna'daki olumsuz gelişmeler nedeniyle bu ülkelere olan ihracat büyük ölçüde kısıtlandı. Bu gelişmeler sonucunda 2014 yılı ihracatımız %11,3 oranında gerileyerek 142.281 adet olarak gerçekleşti. Toplamda 25.067 adet binek otomobil, 117.214 adet hafif ticari araç ihracatı gerçekleştirerek 1,5 milyar Euro ihracat geliri elde ettik.

İhracat (adet)	2013	2014	Değişim
Otomobil	43.477	25.067	(-) 42%
Hafif Ticari Araç (LCV)	116.842	117.214	0,3%
Toplam	160.319	142.281	(-) 11,3%

İhracat Ülke Dağılımı

İtalya	%25,1	MENA	%10,5
İngiltere	%15,6	Almanya	%7
Diğer Avrupa	%12,2	Diğer	%2,5
Fransa	%9,5	İspanya	%7,6
Güney Amerika	%2,7	Belçika	%3,9
		ABD&Kanada	%3,4

TÜKETİCİ DENEYİMİ

FCA ile paylaştığımız ortak ürün stratejisi doğrultusunda, en üstün tüketici deneyimini sunma hedefiyle ürün ve hizmetlerimizi müşteri beklenti ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak tasarlıyoruz. Müşteri sadakatini koruyarak ve tüketici deneyimini sürekli geliştirerek; araçlarımızın değerini tüketim süresince korunmasını sağlıyor, böylelikle müşterilerimiz için katma değer yaratıyoruz.

Kalite anlayışımızı FCA'nın, ürün ve hizmetlerin üstün kalite normlarına uygunluğunu garanti altına almayı hedefleyen Küresel Kalite Sistemi'ne dayandırıyoruz. Bu kapsamda, ürün ve hizmetlerimizin ilgili yasal ve sektörel mevzuatlara uyumlu, fiziki normları açısından güvenilir, performanslarının rakiplerine nazaran yüksek olmasını amaçlıyoruz. Buna ek olarak, ürünlerimizin mühendislik kalitesi tasarım ve ergonomisinin yanında satış ve satış sonrası süreçlerde bayi ve yetkili servis hizmetleriyle de tüketicilerimizin beklentilerini karşılama amacıyla çalışıyoruz. FCA ekiplerinin ürün henüz tasarım ve konfigürasyon aşamasındayken yürüttüğü pazar araştırmaları sayesinde mevcut ürün portföyüne yönelik müşteri memnuniyet düzeyi öğrenilmekte ve küresel ölçekte müşteri beklenti ve ihtiyaçları belirlenmektedir. Tüketici Tavsiye Skoru ve Net Tavsiye Skoru ölçümlerinin değerlendirildiği bu süreçlere, yerel pazar müşteri geri bildirimlerinden elde ettiğimiz sonuçları paylaşarak destek veriyoruz. Böylelikle, en uygun ürün yelpazesinin oluşturulmasına katkı sağlıyoruz.

Müşteri memnuniyetini araçlarımızın satış ve satış sonrası süreçlerinde de sürdürmek, daha yüksek hizmet kalitesi sağlamak amacıyla satış sonrası iş geliştirme uzmanlarımız, bayi ve yetkili servislerimizle birlikte çalışarak gelişim programları oluşturuyor. Bu programların yanı sıra, ISO 9001 Sistem Standardı kapsamında oluşturulan iş akışlarıyla satış ve satış sonrası hizmetler sunuyoruz. Müşterilerimizin bu hizmetlerden memnuniyet düzeyini müşteri ilişkileri yönetim sistemlerimizle takip ediyor, herhangi bir memnuniyetsizlik durumunda müşteri ile iletişime geçerek yaşanan aksaklığın telafi edilmesi için çalışıyoruz. Bunun yanında, müşteri memnuniyetini üçüncü taraflarca gerçekleştirilen araştırmalarla ölçümlüyoruz. Satış sonrası hizmet performansımızı belirlenen göstergelerle takip ediyor, hareket planı tasarlamak üzere aylık olarak şirket üst yönetimiyle paylaşıyoruz.

Temel bir tüketici hakkı olarak gördüğümüz tüketicilerimizin ürün ve hizmetlerimiz hakkında zamanında ve eksiksiz bilgilendirilmesini tüketici deneyimini geliştirmenin önemli bir parçası sayıyoruz. Tüm tüketicilerimize araçlarımızla ilgili bilgileri içeren kaynaklar sunuyoruz. Tüketicilerimiz, yasal düzenlemelerle belirlenen bilgilerin yanı sıra, araçların sorumlu ve güvenli kullanım bilgilerini de içeren bu

kaynaklara, satın alma sürecinin ardından ya da gereksinim duydukları her an Tofaş'ın kurumsal internet sitesi üzerinden erişebilirler. Ayrıca, tüketicilerimizi en doğru şekilde bilgilendirmeleri adına bayi ve tedarikçilerimizi ürünlerimiz konusunda sürekli bilgilendiriyoruz.

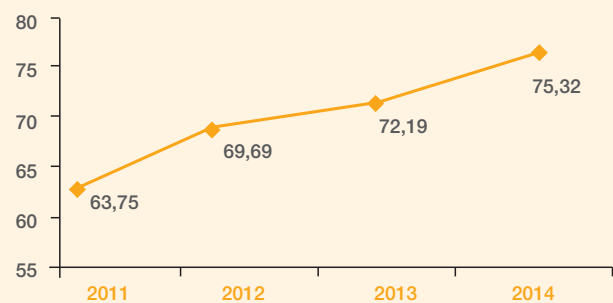
2014 yılında başlattığımız "Tabletle Araç Kabul" uygulaması kapsamında Tofaş servislerine bakım ve arıza için gelen müşterilerimize araç kabul sürecini araçlarının başında ve interaktif bir şekilde tablet bilgisayarlardan gerçekleştirme imkanı sunuyoruz. Bu sayede, araç başında birçok kontrolü yapıyor, tüm detaylar hakkında müşteriye titizlikle bilgi veriyor ve müşterinin aracını güvenli bir biçimde teslim etmesini sağlıyoruz.

Satış sonrası iş geliştirme çalışmalarımızla sağladığımız 17 farklı hizmetimizle müşterilerimize geniş bir hizmet çeşitliliği sunuyoruz. Gerçekleştirdiğimiz bu çalışmalarla 2014 yılında Müşteri Memnuniyeti Skorumuzu %75,32 düzeyine yükselttik.

Satış sonrası hizmet kalitemiz ve üstün tüketici deneyimi yaratma amacımız doğrultusunda müşteri memnuniyet düzeyimizi sürekli geliştirmek; çalışmalarımızla, Avrupa Müşteri Memnuniyet Araştırması'nın en üst sırasında yer alan bir marka olmak üzere çalışıyoruz.

Tofaş Müşteri Memnuniyeti Politikası hakkında güncel bilgiye Tofaş 2014 Faaliyet Raporu'ndan ulaşabilirsiniz.

Müşteri Memnuniyeti Trendi

AR-GE YÖNETİMİ

Türkiye otomotiv sektöründe öncü konumuna ulaşmamızda etkili olan “müşteriye en uygun” ve “dünya kalitesinde” ürünler sunma idealimiz doğrultusunda çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz.

Temellerini 1994 yılında attığımız Tofaş Ar-Ge Merkezi'nde yürüttüğümüz çalışmalarla her alanda rekabetçi binek ve ticari araçlar geliştirerek ülke ekonomisine katkıda bulunmayı hedefliyoruz. FCA'nın İtalya dışında Avrupa'da yer alan tek Ar-Ge Merkezi olması, Tofaş'a stratejik bir önem de kazandırmaktadır. Avrupa ile rekabet edebilir bir altyapı donanımına sahip olan merkez, 2008 yılında T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından Ar-Ge Merkezi olarak tescil edildi.

17.700 m² büyüklüğünde bir alan üzerine kurulu olan Tofaş Ar-Ge Merkezi'nde 600'den fazla çalışan görev alıyor. 2014 yılında, mevcut kapasitenin geliştirilmesi amacıyla Ar-Ge çalışmalarına 541.057 TL kaynak aktardık. Avrupa Birliği tarafından Ar-Ge'ye ayrılan yatırım tutarlarına göre belirlenen sıralamada şirketimiz “Dünyanın En Çok Ar-Ge Yatırımı Yapan Şirketleri” arasında 1.290'ıncı sırada yer alarak, ilk 1.500 firma arasına giren üç Türk şirketinden biri oldu. Buna ek olarak, Tofaş Ar-Ge Merkezi tarafından yürüttüğümüz yenilikçi çalışmalar sonucunda 2014 yılında bir önceki yıla oranla patent başvurusu sayısında %46 artış sağlayarak 67 patent başvurusu gerçekleştirdik ve farklı konularda toplam 4 yeni patent aldık.

	2012	2013	2014
Toplam Ar-Ge			
Harcaması (milyon TL)	107	113,5	541,1
Ar-Ge Çalışan Sayısı	395	491	605
Patent Sayısı	28	48	4

Stratejik hedeflerimizin belirlenmesinde temel unsur olan Ar-Ge Vizyonu 2020 yaklaşımımız doğrultusunda, dünyanın her bölgesinde müşteri memnuniyetini eksiksiz karşılayan, heyecan verici araçlar ve teknolojiler geliştiriyoruz. FCA Ar-Ge'nin Avrupa ve Ortadoğu bölgesinde geliştirmeyi planladığı ürünlerin tasarım sürecinde yer almak, müşteri değeri yaratmak adına ürün ve üretim teknolojileri geliştirmek, FCA'nın yeni modellerinde yararlanabileceği mükemmeliyet merkezleri geliştirmek, Türkiye'de ortak tasarımcılar ile mühendislik firmalarının gelişimini sağlamak, Ar-Ge Vizyonu 2020 kapsamında belirlediğimiz temel hedeflerdir.

Ar-Ge işbirliklerinin de stratejik hedeflerimize ulaşmamızda önemli bir rolü olduğuna inanıyoruz. Bu doğrultuda, ortak tasarımcı geliştirme, yerel mühendislik firmalarının örgütlenmesi ve üniversitelerle işbirliklerine özel önem veriyoruz. 2006 yılından bu yana 15 farklı üniversiteyle 92 projeyi hayata geçirdik. Projelerin birçoğunu TÜBİTAK ve Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programı desteğiyle ve başta FCA Araştırma Merkezi olmak üzere farklı ülkelerde yer alan tasarım merkezleri ve üniversitelerin öğretim üyeleriyle birlikte çalışarak yürüttük.

Ar-Ge Projelerine Uludağ Üniversitesi'nden Plaket

Raporlama döneminde, Tofaş Ar-Ge Merkezi'nin Autorecon Sac Birleştirme Operasyonları için “Yeniden Yapılandırılabilir Otonom Üretim Sistemleri” ve “OBC Elektrikli Araçlarda Araç Şarj Ünitesi Geliştirme” projeleri, Uludağ Üniversitesi 4. Ar-Ge günleri kapsamında plaket ile ödüllendirilen “en başarılı projeler” arasında yerini aldı.

SÜRDÜRÜLEBİLİR MOBİLİTE ÇÖZÜMLERİ

2014 yılında, içinde yer aldığımız AB Araştırmaları Projeleri (FP ve Euroka) sayısını 12'ye yükselttik. Bu projeler kapsamında 100'den fazla uluslararası proje ortağıyla çalışma fırsatı bularak Ar-Ge alanında sahip olduğumuz bilgi ve deneyimimizi güçlendirdik. Robopartner Projesi'yle (Geleceğin Montaj Fabrikalarında Akıllı, Esnek ve Güvenli Operasyonlar İçin İnsan-Robot İşbirliği Teknolojileri) üretim teknolojileri alanında proje liderliğini üstlenen ilk ve tek Türk firması olmanın gururunu yaşıyoruz.

Yüksek bilgi, yetenek ve tecrübeye sahip Tofaş çalışanlarının, Ar-Ge çalışmalarımıza değer katacağına inanıyoruz. Bu doğrultuda, araştırmacı ve yaratıcı yönlerini geliştirmek amacıyla çalışanlarımızın Ar-Ge Merkezi'nin olanaklarını kullanmalarını sağlıyoruz. 2014 yılında, çalışanların yaklaşım ve düşünce yapılarına yaratıcı düşüncüyü yerleştirmeyi hedefleyen TRİZ metodu çalışmalarına devam ettik. Gerçekleştirdiğimiz 1. ve 2. seviye eğitimler kapsamında farklı düzeylerde 48 sertifikalandırma gerçekleştirdik. 2015 yılında da, 65 çalışanımızın TRİZ eğitimi almasını amaçlıyoruz.

Oktay Çalışkan **Bahçeşehir Üniversitesi MBA Programı Öğrencisi**

Tofaş'ın üniversite-sanayi işbirliği konusunda önemli adımlar atması hem üniversitelerin hem de sanayinin kaliteli, yenilikçi ve yaratıcı projelerinin üretmesini sağlıyor. Ayrıca Tofaş, araştırma çalışmalarına büyük yatırımlar yaparak bu alanda çalışanlara destek oluyor. Tofaş'ın büyük bir ekip ve yatırımla öncü çalışmalara imza attığını düşünüyorum.

İklim değişikliği başta olmak üzere küresel düzeyde karşılaştığımız çevresel, sosyal ve ekonomik sorunlar, iş dünyasını toplumun yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik sorumluluk almaya ve sürdürülebilir çözümler üretmeye yönlendiriyor. Otomotiv sektöründe hizmet veren bir şirket olarak, biz de üzerimize düşen sorumluluğun bilinciyle temel bir insan hakkı olan seyahat özgürlüğünün ve mobilite ihtiyacının sürdürülebilir bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlayacak teknoloji ve çözümler geliştiriyoruz. Kapsamlı sürdürülebilir mobilite çözümleri geliştirilmesi, ürün geliştirme ve üretim süreçlerini gerçekleştirdiğimiz FCA'nın küresel ürün stratejisinin en önemli parçasıdır.

Bu doğrultuda, grup çapında; alternatif yakıtlı araç çeşitliliğinin ve alternatif itki sistemli araçların ulaşılabilirliğinin artırılması, konvansiyonel motorlu araçların çevresel etkilerinin azaltılması, yeni mobilite ihtiyaçlarını karşılayan girişimlerin başlatılması, tüketicilerde enerji tüketimine duyarlı davranışının oluşturulması gibi çevresel etkilerin düşürülmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. FCA'nın en önemli stratejik Ar-Ge ve üretim merkezlerinden biri olarak bu çalışmalara katılım sağlıyor, yeni teknolojilerin geliştirilmesi adına araştırmalar yürütüyor ve elde ettiğimiz bulguları üretim süreçlerinde kullanıyoruz.

Sürdürülebilir mobilite çalışmalarımızın büyük kısmını ürünlerimizin çevresel etkisini düşürücü çalışmalar oluşturuyor. Aynı zamanda, araç, sürüş, yolcu konfor ve emniyetinin artırılması ve müşteri beklentilerine cevap veren hizmet odaklı iş modelleri geliştirme çalışmaları yürütüyoruz.

Düşük yakıt tüketimli ve emisyon değerli araçlar

Yakıt tüketimi ve bundan kaynaklanan emisyon salımı, motorlu taşıtların yol açtığı çevresel etkilerin başında gelmektedir. Araçların yakıt tüketim ve emisyon miktarları FCA genelinde sürdürülebilir mobilite çözümleri geliştirme çalışmalarının nitelikli bir kısmını oluşturmaktadır. İklim değişikliği konusunun da önem kazanmasıyla birlikte, başta ana ihrac pazarımız AB ülkelerinde yürürlüğe giren yasal düzenlemeler doğrultusunda FCA bünyesinde üretilen araçların yakıt tüketim ve emisyon değerlerinde büyük oranda düşüş gözlenmektedir. Tofaş olarak, FCA'nın düşük yakıt tüketimli ve emisyon değerli çalışmalarına katkı sağlıyor, konuyu Ar-Ge çalışmalarımız kapsamında sürekli bir gelişim alanı olarak görüyoruz.

Araç bilgilendirme ağları ve sürücü destek sistemleri geliştirme projesi

Araçlar üzerinde artan elektronik ünitelerin birbirleri arasında haberleşmesi, üzerinde çalıştığımız konulardan biridir. Bu doğrultuda, ünitelerin karmaşık haberleşme operasyonunu gerekli işlem hızında ve güvenilir ölçüklere gerçekleştirmesini sağlayacak yazılımlar geliştirmeyi hedefliyoruz, hızlı ve güvenilir haberleşme olanağı sunacak sistemlerin geliştirilmesi için çalışıyoruz. Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) işbirliği içinde yürüttüğümüz AutoNET Projesi ile bu sistemlerin algoritmik çözümlenmesini üstlenebilecek ve test işlemlerini yürütebilecek tasarım yazılımları geliştirmek üzere çalışıyoruz. Bu sayede, araç ağı güvenilirliğinin artırılmasını, araç ağı tasarım ve test süresinin azaltılmasını hedefliyoruz. AutoNET yazılımının 2015 yılında yeni araç modellerinde uygulanmaya başlanmasını planlıyoruz.

Doblo 1.3 Diesel Euro6 Geliştirme Projesi

2013 yılında Doblo marka benzinli ve CNG araçlar için Euro6 standardına uyumluluğunun sağlanmasına yönelik çalışmaları tamamlayarak üretim sürecini başlatmıştık. 2014 yılında hayata geçirdiğimiz Doblo 1.3 Diesel Euro6 Geliştirme Projesi kapsamında ise, Doblo marka dizel araçların motor, motor sistemleri ve elektrik mimarisi alanları başta olmak üzere yeni kıstasları sağlayacak tasarım ve tasarım doğrulama çalışmalarını yaparak, Euro6 emisyon gerekliliklerini karşılama hedefliyoruz.

DobloUSA Projesi

2011 yılında, ABD pazarına sunulacak Doblo markalı araçların yerel güvenlik standartlarını ve müşteri beklentilerini karşılama amacıyla başlattığımız DobloUSA Projesi'ni 2014 yılında tamamladık. Proje kapsamında, araç şasisi, gövdesi ve mimarisi, elektrik, motor, şanzıman ve diğer ilgili aksamları pazar koşullarına uyum için yeniden geliştirmeye tabi tutarak sistem ve alt sistemleri ile ilgili tasarım faaliyetleri yürüttük. Tasarımı ve doğrulamaları tamamlanan parçalar için tedarikçi firmalar ile teknik gözden geçirme toplantıları gerçekleştirilerek ilgili firmaların parça kalıplarının üretim sürecini başlattık. Bu sayede, projenin endüstriyelmesi yönünde ilk adımı atmış olduk.

Elektrikli ve alternatif yakıtlı araçlar

Sürdürülebilir mobilite çalışmalarımızın önemli bir bölümünü, yaygın kullanım alanı bulabilecek, alternatif yakıt ve elektrikli motorlara sahip araçların geliştirilmesi oluşturuyor. Tofaş Ar-Ge Merkezi ile FCA ürün stratejileri doğrultusunda planlanan Ar-Ge çalışmalarında faaliyet gösteriyoruz. Bu kapsamda raporlama döneminde, üç başarılı uygulama hayata geçirdik.

Bu uygulamalardan ilki elektrikli araç elektroniği performans, yol verimlilik entegrasyonu ve yönetimi çalışmalarımız kapsamında gerçekleştirdiğimiz Improve Projesi'dir. 2013 yılında başlatılan ve 3 yıl sürmesi planlanan proje ile enerji tüketiminin düşürülerek menzilin artırılmasını, tam elektrikli frenleme sistemleri konusunda yetkinlik kazanılmasını, bulut alt yapısı ile rota optimizasyonu ve enerji verimliliği sağlanmasını hedefliyoruz. Projenin geliştirilmesi amacıyla yürütülen çalışmalara raporlama döneminde de devam ettik. Bu kapsamda, prototip araç için topolojiler oluşturduk, araç ve yazılım mimarilerine yönelik çalışmalar yaptık ve tedarik süreçlerini başlattık. Elektrikli araçlar için kablosuz şarj sistemi geliştirmek amacıyla yürüttüğümüz Wicharge Projesi kapsamında, gereklilikleri belirleyerek simülasyon çalışmalarını başlattık.

Kavram geliştirme çalışmaları tamamlanan projenin prototipinin ve demo uygulamasının oluşturulmasını hedefliyoruz. Projenin bir sonraki adımında, otomotiv için uygulanabilirlik ve maliyet çalışmaları gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Elektrikli yol taşıtlarında en iyi elektrikli frenleme için yeni bir yöntemin geliştirilmesi ve uygulanması amacıyla yürüttüğümüz E-Brake Projesi kapsamında ise, elektrikli araçların frenleme yöntemlerini analiz ediyor ve frenleme yazılımları geliştiriyoruz. Böylelikle elektrikli frenlemede verimin artırılmasını ve araç menziline iyileşme sağlıyoruz. Sanayi Bakanlığı tarafından denetlenen proje ile elektrikli frenleme yöntemleri hakkında bilgi birikimimizi artırırken, en iyi frenleme algoritmasını da tanımlıyoruz.

Araç emniyeti, sürüş ve yolcu konforu

Ürettiğimiz araçların çevresel etkilerinin asgari düzeye indirilmesinin yanı sıra, müşterilerimize güvenli ve konforlu bir sürüş ve yolculuk deneyimi sunması da odaklandığımız temel alanlardandır. Son derece donanımlı araç emniyeti teknoloji ve araştırma laboratuvarlarına sahip FCA'nın "tüm yol kullanıcıları için emniyet" vizyonu doğrultusunda, Tofaş Ar-Ge Merkezi'nde de araçların emniyet ve konforunun artırılmasında etkili çeşitli projeler yürütüyoruz. Üretim mühendisliği ve kalitesinin yanında sürücü davranışı, sürüş kültürü, coğrafi nitelikler ve yol yapısı, araç emniyetini doğrudan etkileyen faktörlerdir.

Bu nedenle, araç emniyeti kriterleri pazardan pazara farklılık göstermektedir.

Bu doğrultuda, satışa sunduğumuz araçların pazarlardaki yasal düzenleme ve diğer gerekliliklere uyumunu sağlamak adına çalışmalar yürütüyoruz. Araçların tasarım ve mühendislik uyarlamalarına yönelik çalışmalar, pazar ve segment gereklilikleri göz önünde bulundurularak, Tofaş Ar-Ge ekibimiz tarafından gerçekleştiriliyor. Üniversiteler ve yerli ortak tasarım kuruluşlarıyla birlikte çalıştığımız proje sonucunda ortaya çıkan yenilikçi uygulamaların 11 yeni patent ile sonuçlanmasını amaçlıyoruz.

İnsan hayatına verdiğimiz önem doğrultusunda, müşterilerimizin emniyetli bir sürüş deneyimi yaşamaları ve herhangi bir kaza durumunu zarar görmeden atlatalmaları için araçlarımızı çok sayıda pasif emniyet sistemiyle donatıyoruz. Ancak bundan da önce, kazanın olmasını engellemek amacıyla, araçlarımıza aktif emniyet sistemleri yerleştiriyoruz.

Bu sayede, yalnızca sürücü ve yolcuların değil araç dışı ortamda trafikte seyreden diğer araç, yolcu ve yayaların da güvenliğini de gözetiyoruz. Mevcut sistemlerimizi iyileştirmek ve yeni sistemler oluşturmak adına FCA ile birlikte sürekli geliştirme çalışmaları yürütüyoruz.

Prof. Dr. Mustafa İlhan Gökler ODTÜ-BİLTİR Merkezi Başkanı

Türkiye'de yabancı ortaklı OEM'ler arasında Ar-Ge konusunda üniversitelerle en etkin şekilde işbirliği yapan kuruluştur. Tofaş ve ODTÜ-BİLTİR Merkezi işbirliğiyle gerçekleştirilen projeler, gelişmiş ülkelerdeki modellere benzer bir biçimde üniversite-sanayi işbirliğinin başarılı örneklerden oldu. Öğretim üyelerimiz araştırmalarını sanayinin gereksinimleri yönünde yoğunlaştırırken, projelerde çok sayıda lisansüstü öğrenci de yer aldı. Gelecek dönemlerde deneyime, bilgi birikimine ve emeğe dayalı projelerin sayısının artmasını ve bu çalışmaların sürekliliğinin sağlanmasını ümit ediyorum.

Fiat Chrysler Automobiles'in (FCA) en önemli stratejik Ar-Ge merkezlerinden biri ve Türk otomotiv sektörünün öncü kuruluşu olarak, dünya klasında verimli, kaliteli ve sürdürülebilir üretim süreçlerini takip ediyoruz. En yeni teknolojileri kullanarak gerçekleştirdiğimiz üretim süreçlerimizin verimliliğini ve etkinliğini kalite sistem ve standartları kapsamında izleyerek sürekli iyileştirme çalışmaları yürütüyoruz.

DÜNYA KLASINDA ÜRETİM VE YÖNETİM STANDARTLARI

WCM (World Class Manufacturing-Dünya Klasında Üretim), üretimde rekabet gücümüzü sistematik biçimde iyileştirmek ve geliştirmek için kullandığımız metodolojidir. Sıfır iş ve çevre kazası, sıfır kalite hatası ve sıfır kayıp hedefleyen WCM Programı FCA genelinde 2006 yılında başlatılmış olup, bugün dünya çapında 175 grup fabrikası ve 370 tedarikçi fabrikasında uygulanmaktadır.

WCM çalışmalarını ilk hayata geçiren fabrikalardan biri olarak, programın ilk yıllarında "En Hızlı İlerleme Kaydeden Fabrika" unvanını kazandık ve 2009 yılında Gümüş Seviye'ye ulaşan ilk FCA Fabrikası olma başarısını gösterdik. 2013 yılında gerçekleştirilen denetim sonucunda iş kazalarını %97, dış kalite göstergesini %68, üretkenliğimizi %35, makine arızalarını ise %75 oranında iyileştirdiğimiz tescillenmesiyle Altın Seviye'ye ulaştık. 2014 yılında da puanımızı artırarak gelişimimizi devam ettirdik. WCM yolculuğunda elde ettiğimiz başarıda çalışanlarımızın büyük katkısı bulunuyor. 2014 yılında her operatörümüz 42 öneride bulunarak yaratıcı çözümleriyle başarıma ivme kattı.

WCM çalışmalarımızı büyük bir motivasyonla sürdürüyor, örnek bir FCA fabrikası olmak üzere çalışıyoruz. Bu amaç doğrultusunda, WCM metodolojisinin dış paydaşlarımıza yönelik alanlarında da gelişim kaydediyoruz. 2009 yılından bu yana WCC (Word Class Company-Dünya Klasında Şirket) Programı kapsamında, WCM metodolojisinin tedarikçilerde de uygulanmasına önderlik ediyoruz. 2014 yılı itibarıyla yerli satın alma operasyonumuzun %58'ini

oluşturan 36 tedarikçimizle dünya standartlarında rekabetçiliği artırıcı ortak çalışmalar yürüttük. Bunun yanında, Fiat bayilerinin satış sonrasında müşteri memnuniyeti, hizmet kalitesi ve verimliliğini artırmayı hedefleyen WCD (Word Class Dealer-Dünya Klasında Bayi) Programı kapsamında, geliştirdiğimiz Yeni Periyodik Bakım Standardını tüm bayilerimize yaygınlaştırma çalışmalarımızı sürdürdük.

Ayfer Çırak Coşkunöz BUSİAD Çevre ve İş Güvenliği Uzmanlık Grubu Başkanı

Tofaş'ın, WCM başta olmak üzere Ar-Ge çalışmalarına verdiği önem sektör için örnek olma niteliği taşıyor. Şirket, kendi gelişiminin yanında tedarikçilerin gelişimine katkı sağlayarak sektöre yönelik beklenti düzeyini de artırıyor.

Tofaş, BUSİAD Çevre ve İş Güvenliği Uzmanlık grubu çalışmalarına tam katılım ve destek sağlamanın yanı sıra Enerji Grubu, Çevre Grubu ve İş Güvenliği çalışmalarına da düzenli katılım sağlayarak panel ve toplantılarda paylaşımcı bir tutum sergiliyor.

WCM metodolojisinin yanında, üretim süreçlerimiz dahilinde çok sayıda verimlilik ve yönetim kalite sistem ve standardı takip ediyoruz. Bu sayede, üretim alanında meydana gelebilecek risklere müdahale kapasitemizi ve yönetim kalitemizin üst düzeyde tutulmasını sağlıyoruz. ISO 9001 Toplam Kalite Sistem Standardı, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Sistem Standardı, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistem Standardı, ISO 50001 Enerji Yönetim Sistem Standardı, ISO 14064 Sera Gazları Hesaplama ve Denetim Sistem Standardı bu alanda takip ettiğimiz temel standartlardır. Buna ek olarak, WPI (Work Place Integration- İş Yeri Entegrasyonu) metodolojisiyle tüm süreçlerimizi aşama aşama izleyerek potansiyel risklerin önüne geçiyor, IMDS Programı ile de tedarik zincirimizde kimyasalların kullanım kontrolünü ve yasaklı hammaddelerin kullanılmamasını garanti altına alıyoruz. Periyodik bağımsız dış denetim, sertifikasyon ve doğrulama çalışmalarıyla da takip ettiğimiz yönetim sistem ve standartlarına yönelik performans düzeyimizi, çalışanlarımızın farkındalığını ve motivasyonlarını yükseltiyoruz.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ VE EMİSYON

Enerji tüketimi, yol açtığı çevresel etkilerin yanında önemli bir maliyet girdisi olma niteliği de taşımaktadır. Bu nedenle, enerji tüketimi değerlerinin kontrolü ve azaltılması iklim değişikliği kaynaklı fiziki, sosyal ve ekonomik risklerin önüne geçmemizi sağlayacaktır. Bunun yanında enerji birim maliyetlerinde yaşanabilecek artışlardan dolayı rekabet edebilirliğimizin olumsuz etkilenmesini engelleyecektir.

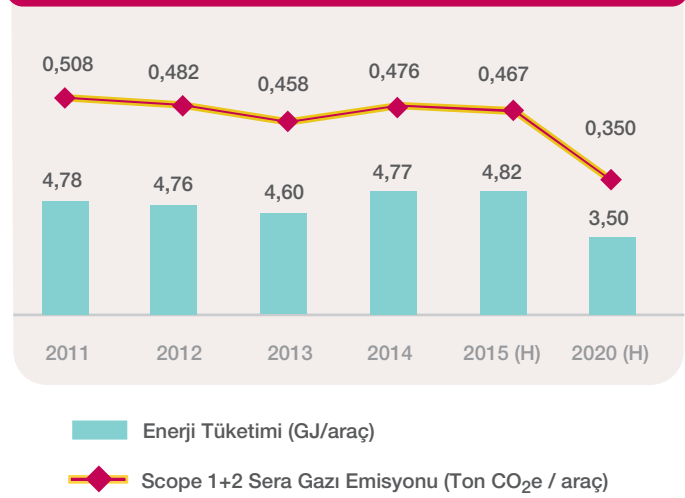
Üretimde enerji verimliliğinin sağlanması ve buna bağlı emisyon yönetimi, çevre yönetimimizin en önemli faktörlerindedir. Enerji verimliliği ve emisyon çalışmalarımızı Enerji Rehberleri Kurulu, Tofaş Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu ve Tofaş Sürdürülebilirlik Komitesi önderliğinde, üst düzey yönetimden iş birimlerimize uzanan geniş bir sorumluluk paylaşımı anlayışıyla yönetiyoruz. Stratejik planlarımız doğrultusunda belirlediğimiz kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerimizi, ana performans göstergeleri ile aylık ve baz yıla göre yıllık olarak takip ederek F Matris Enerji İyileştirme Programı kapsamında elde ettiğimiz bulgularla birlikte üst yönetime aylık olarak raporluyoruz.

Tofaş Çevre ve Enerji Politikamız kapsamında yürüttüğümüz enerji yönetimi uygulamalarımızda ISO 50001 Enerji Yönetim Standardı ve WCM Enerji Pilları ilkelerini takip ediyoruz. Sera gazı emisyonlarının yönetiminde ise ISO 14064 Sera Gazları Hesaplama ve Denetim Standardını takip ediyor, Scope 1, Scope 2 ve Scope 3 düzeyinde hesaplama ve doğrulama çalışmaları yürütüyoruz. Bu bağlamda raporlama döneminde, sera gazı emisyon değerlerimiz ISO 14064 uyarınca bağımsız denetimden

geçerek doğrulandı. Bunun yanında, emisyon değerlerimizi, kamu otoriteleri tarafından belirlenen limit değerlerin altında tutuyoruz.

Sürdürülebilir üretim çalışmalarımızla 2014 yılında önemli faaliyetler gerçekleştirerek başarılı sonuçlar elde ettik. Uluslararası değerlendirme kurulu EIRIS'in (Empowering Responsible Investment) Borsa İstanbul bünyesinde yaptığı kapsamlı değerlendirmede BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne giren 15 Türk firması arasında yer aldık. Bunun yanında Karbon Saydamlık Projesi (CDP) Performans Liderliği Endeksinde A listesine giren ilk Türk şirketi olma başarısını gösterdik.

Araç Başına Enerji Tüketimi ve Emisyon Trendi

Raporlama döneminde, pazar koşulları çerçevesinde azalan üretim miktarı nedeniyle araç başına enerji tüketim değerlerinde artış yaşandı. Ancak, 2014 yılı için üretilen araç başına enerji tüketim hedefimiz 5,00 GJ- olmasına rağmen gerçekleştirdiğimiz ekstra tüketim azaltımı projelerimiz sayesinde enerji tüketimimizi 4,77 GJ olarak sınırlandırmayı başardık. Bir araç üretiminden kaynaklanan sera gazı emisyon miktarını ise 0,476 ton CO_{2e} düzeyinde gerçekleştirdik. .

2015 yılında gerçekleştirdiğimiz yeni model yatırımları ve yoğun proje çalışmaları dolayısıyla araç başına enerji tüketim değerinin 4,82 GJ olarak gerçekleştirmeyi öngörüyoruz. Enerji verimliliği stratejik planımız doğrultusunda ise 2020 yılında araç başına enerji tüketim değerini 3,50 GJ düzeyine düşürmeyi hedefliyoruz. Araç başına emisyon miktarını ise 2015 yılında 0,467 ton CO_{2e}; 2020 yılına gelindiğinde 0,350 ton CO_{2e} düzeyinde gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

Enerji verimliliği projeleri

Enerji verimliliği ve enerji tüketimi kaynaklı sera gazlarının azaltılmasına yönelik çok sayıda çalışma yürütüyoruz. Bu çalışmalar kapsamında 2014 yılında, ısıtma kaçaklarına yönelik uygulamalar, atık ısı geri kazanımı, soğutma, gün ışığından azami yararlanan aydınlatma otomasyonları, basınçlı hava kaçaklarının azaltılmasında lokalizasyon ve otomasyon sistemleri, enerji tüketimi korelasyon ve optimizasyonu, izolasyon malzemelerinin kullanımı konularında 111 yeni enerji verimliliği projesi hayata geçirdik. 2013 yılının son çeyreğinde devreye aldığımız diğer projelerle birlikte 2014 yılına etki eden toplam enerji verimliliği projesi sayısı 240'a ulaştı. Bu projeler sayesinde 124.812 GJ enerji tasarrufu ve 9.720 CO₂e sera gazı azaltımı sağladık.

Yeni Nesil Sıcak Su Kazan Teknolojisi ile Dönüşüm Kayıplarının Azaltılması Projesi

Enerji verimliliği çalışmalarımız kapsamında 2012 yılında başladığımız buhar kazanlarının yenilenmesi projesini raporlama döneminde tamamladık. Proje dahilinde, buhar ve kızgın su üretiminde kullanılan işletme ömrünü tamamlamış buhar kazanlarının yerine yeni teknolojilerle üretilmiş, uzun ömür beklentisi olan, esnek işletme yapılı, bakım kolaylığı sağlayan sıcak su kazanlarının kurulumunu gerçekleştirdik. Isıl enerji kayıplarının azaltıldığı projeye, kazan verimliliğinin artırılmasını, böylelikle enerji tüketiminin ve açığa çıkan emisyon miktarının düşürülmesini hedefliyoruz.

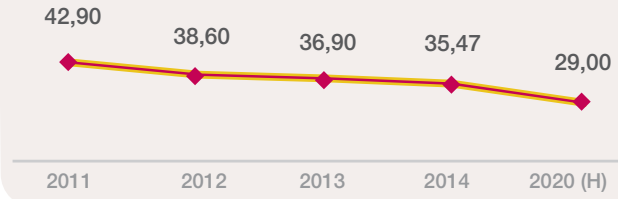
Boya üretim sürecinde UOB emisyonu azaltma projesi

Otomotiv üretiminin ana süreçlerinden biri olan boyama işlemleri sırasında Uçucu Organik Bileşik (UOB) emisyonları açığa çıkmaktadır. 2014 yılında, boyanan yüzey başına UOB emisyonu ağırlığını 36,9 gr/m²'den 35,5 gr/m² düzeyine getirdik. Böylelikle, 2014 yılı için 35,9 gr/m² olarak belirlediğimiz hedefimize ulaştık. Toplam UOB emisyonu miktarını ise 2013 yılına kıyasla %10,3 oranında azaltarak 891 ton düzeyine indirdik. Bu alandaki çalışmalarımızı sürdürerek 2020 yılına gelindiğinde bu miktarı 29 gr/m² düzeyine getirmeyi hedefliyoruz.

Raporlama döneminde, UOB emisyonlarının azaltılması amacıyla hayata geçirdiğimiz proje kapsamında temizlik için harcanan tiner miktarını düşürme çalışmaları yürüttük. Kabin duvarları temizliğinde kullanılan tiner miktarının kişiye bağlı olması, boya değişimlerinden direk etkilenmesi, kuruma ve renk değişimi işlemlerinden sonra temizlik için daha fazla tiner kullanılması gibi nedenlerle yüksek miktarda

tiner kullanımının önüne geçmeyi hedefledik. Çalışmalar dahilinde, boya kabin duvarlarına naylon film çekme işlemini, temizlik operasyon kartlarına tanımladık ve operatör bazlı tiner tüketimlerini sayaç uygulaması ile takip ettik. Tüketim değerleri yüksek operatörlere Tek Nokta Dersleri ile tiner tüketimi konusunda eğitim verdik. Bu uygulama sonucunda, boya hatlarında kullanılan en yüksek tüketim kalemi olan tiner sarfiyatında %18 oranında düşüş sağladık.

Uçucu Organik Bileşik (UOB) Emisyonu Trendi

◆ UOB Emisyonu (gr / m²)

ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ

"Dünya Klasında Çevre Yönetim Sistemi" kurma vizyonumuz doğrultusunda, proaktif ve yalın yönetim araçlarıyla üretim süreçlerimizi en az çevresel etkiyle gerçekleştirmek üzere çalışıyoruz. Bu yaklaşımla geliştirdiğimiz Tofaş Çevre ve Enerji Politikamızla, çevre yönetiminde de sürdürülebilirliği sağlamayı hedefliyor, "kirliliği artırmak yerine hiç kirliletmemek" ilkesiyle hareket ediyoruz.

Çevre yönetimini kapsamlı ve sistematik bir bakış açısıyla yönetiyoruz. Türkiye otomotiv sektöründe ISO 14001 Çevre Yönetim Sistem Standardına ulaşan ilk üretici olmanın yanında, WCM Çevre Pillar'ını da takip ediyoruz. Çevre yönetimini üst yönetim kademesinden üretim birimlerine ulaşan yaygın bir sorumluluk anlayışıyla yürütüyoruz.

Sürdürülebilirlik Komitesi, Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu gibi uzman birimlerin yanında üst yönetim ve Yönetim Kurulu düzeyinde belirlenen stratejik hedeflerimiz; Çevre, Sağlık ve İş Güvenliği Müdürlüğü, Çevre ve Enerji Rehberleri gözetiminde takip ediliyor. Çevre performansını kurumsal ve bireysel performans değerlendirmenin bir parçası kabul ediyor, hedefler doğrultusunda yönettiğimiz sürecin bulgularını periyodik olarak üst yönetimle ve çeşitli kanallar aracılığıyla paydaşlarımızla paylaşıyoruz. Kurumsal risk yönetiminin de önemli bir unsuru olan çevre yönetimine yönelik sistem güvencesinin sağlanması, Riskin Erken Saptanması ve Risk Yönetim Komitesi'nin sorumluluğundadır.

Periyodik olarak gerçekleştirilen iç ve dış denetimler, WCM ve ISO 14001 denetimleri, Koç Holding Çevre Denetimi ile çevre yönetimi sistemi, uygulama ve performansımız sürekli takip ediliyor. Yasal mevzuata uyum da çevre yönetiminin önemli bir boyutunu oluşturuyor. Yasal mevzuat değişiklikleri çevre yönetiminden sorumlu ekiplerimiz tarafından takip edilerek gerekli uyum sağlanıyor. Bu sayede, raporlama döneminde çevre mevzuatına herhangi bir uyumsuzluk durumu yaşamadık ve bu konuda herhangi resmi bir yaptırıma maruz kalmadık. Bunun yanında, paydaşlarımızın faaliyetlerimizden dolayı çevresel olumsuz bir durumla karşılaşmaması da bizim için büyük önem arz eder. Raporlama döneminde tarafımıza bu konuda da iletilen bir şikâyet olmadık.

Uzun yıllardır faaliyet gösteren ve büyük ölçekli bir üretim tesisi olmak, köklü bir çevre yönetimi ve çevre performansının geliştirilmesi için sürekli yatırım ve iyileştirmeler gerçekleştirme ihtiyacı doğuruyor. Bu nedenle, her yıl çevre yönetimine ve çevresel performans güçlendirici çalışmalara önemli miktarda kaynak aktarıyoruz.

Raporlama döneminde, çevre yönetim çalışmalarına yaklaşık 1,6 milyon TL kaynak aktardık. Bunun yanı sıra, daha etkin bir çevre yönetimi için çalışanlarımızın ve iş ortağı çalışanlarının farkındalık, deneyim ve bilgi düzeyini arttırmak amacıyla eğitim faaliyetleri yürüttük. Bu kapsamda raporlama döneminde, Tofaş çalışanlarına yönelik 3.092 kişi x saat, iş ortağı çalışanlarına yönelik olarak ise 825 kişi x saat çevre eğitimi gerçekleştirdik.

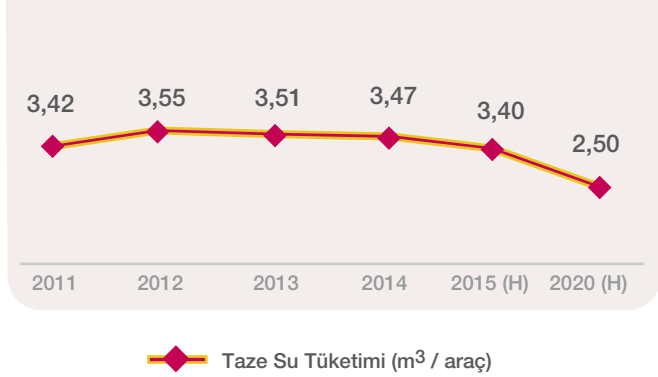
Çevre yönetimimiz kapsamında gerçekleştirdiğimiz projeler ve başarılı sonuçlar çeşitli kuruluşlar tarafından ödüllendirilmektedir. 2014 yılında, BUSİAD tarafından ilki düzenlenen Enerji Yönetim Ödülleri Programı'nda birincilik elde ederken, İstanbul Sanayi Odası tarafından düzenlenen 14. Çevre ve Enerji Ödülleri-Büyük Ölçekli Kuruluş Enerji Verimliliği Yarışması'nda da ikincilik ödülünü almaya hak kazandık. Ayrıca Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından düzenlenen Sürdürülebilir Üretim Yarışmasında, Tofaş'ın Boya Üretim Müdürlüğünde gerçekleştirdiği "Atık Isı Geri Kazanımı Projeleri" ile "Büyük İşletme Sürdürülebilir Üretim" kategorisinde ödüle layık görüldük.

Su yönetimi

Gelecekte tüm diğer kaynaklardan daha fazla önem kazanacak olan suyun tüketimine yönelik bugünden önlem alınması gerektiğinin bilinciyle hareket ediyoruz. Sürdürülebilir bir geleceğin inşası hedefimizin en önemli unsurlarından birini, tüketim ve atık süreçleriyle birlikte sorumlu bir su yönetimi oluşturuyor.

Toplam su tüketimimiz içerisinde en fazla pay, üretimde kullanılan kuyu suyu tüketiminde olup, evsel kullanım ve içme suyu olarak dış kaynaklardan satın alınan su miktarı da çok küçük bir değer oluşturuyor. Kullandığımız su kaynaklarında periyodik aralıklarla yaptığımız analizler sonucunda, kaynakların devamlılığı üzerinde tüketimimizden kaynaklanan herhangi bir baskı gözlemlenmemektedir. Ayrıca, kullandığımız su kaynaklarının türü nedeniyle yerel halk başta olmak üzere paydaşlarımızın su ihtiyaçları risk altına girmemektedir.

Taze Su Tüketim Trendi

Geliştirdiğimiz sürekli iyileştirme uygulamaları sayesinde raporlama döneminde su tüketiminde belirgin bir azalma sağladık. 2014 yılında faaliyetlerimizi %10 daha az taze su kaynağı kullanarak gerçekleştirdik. Bu sayede, 2013 yılında 3,51 m³/araç düzeyinde gerçekleşen üretilen araç başına taze su çekimi hacmini raporlama döneminde 3,47 m³/araç seviyesine getirdik. 2014 yılı için 3,69 m³/araç olarak hedeflediğimiz performansımızı, beklediğimiz düzeyin de üzerine taşımış olduk. Üretim miktarımızdaki azalmaya paralel olarak hedefimiz, 2015 yılında 3,40 m³/araç; 2020 yılında 2,50 m³/araç seviyesine ulaşmaktır.

Çekilen suyun en verimli şekilde kullanımı da sorumlu su yönetimimizin önemli bir parçasıdır. Bu nedenle, çekilen taze suyu birçok kez yeniden kullanıyor, süreç sonunda oluşan atık suyu geri dönüştürerek su ihtiyacımızın çok büyük bir kısmını geri kazanılan kaynaklardan sağlıyoruz. Raporlama döneminde, 9.450 m³'ü atık sudan geri dönüşüm olmak üzere toplam 52.430.664 m³ su geri kazanımı sağladık.

Su kullanımının yanında, geri dönüşümün önemli bir parçası olması ve biyoçeşitlilik üzerinde olumsuz etki yaratabilmesi nedeniyle atık su yönetimine de büyük önem veriyoruz. Üretim süreçlerimizden kaynaklanan atık suyu modern arıtma ünitelerimizle maksimum düzeyde geri dönüştürmeye çalışıyor, kalan kısmın ise atık su deşarj izinlerinde belirtilen limit değerlerin altında uygun alıcı ortama deşarjını sağlıyoruz. Raporlama döneminde, toplam 580.600 m³ atık su deşarjı sağlarken, araç başına atık su deşarjını ise 2,61 m³ düzeyinde gerçekleştirdik.

Verimli ve çevreci malzeme ve atık yönetimi

Üretim faaliyetlerimizi malzeme ve atık yönetimi süreçlerini birlikte ele alan bir yaklaşımla sürdürüyoruz. Malzemenin verimsiz kullanımı atık miktarının artmasına yol açacağından ve finansal performansımızı da etkileyerek ürün maliyetlerine olumsuz yansıtacağından, öncelikle malzemenin verimli kullanımını hedefliyoruz. Bu doğrultuda, konuya yönelik öncelikli hedefimizi sıfır malzeme kaybı ve sıfır geri kazanılmamış atık olarak belirledik. Malzeme kullanımının azaltılması, geri dönüştürülmüş/dönüştürülebilir malzeme kullanılması, oluşan atığın mümkün olan en düşük düzeye indirilmesi ve tamamının geri kazanılması gibi faaliyetler, hedefimize ulaşmak için yürüttüğümüz çalışmalarımızın temelini oluşturuyor.

Tasarım, üretim, satın alma ve satış sonrası süreçlerin tümü üretimde kullanılan malzemelerin tür ve miktarı üzerinde etkilidir. Bu nedenle, üretimde çevreci malzeme kullanım alternatiflerimizi tüm süreçlerimizi göz önünde bulundurarak belirliyoruz. Malzeme miktarının azaltılması çalışmalarında ilgili birimlerimizin ve tedarikçilerimizin elde ettiği sonuçlar da önemli bir role sahiptir.

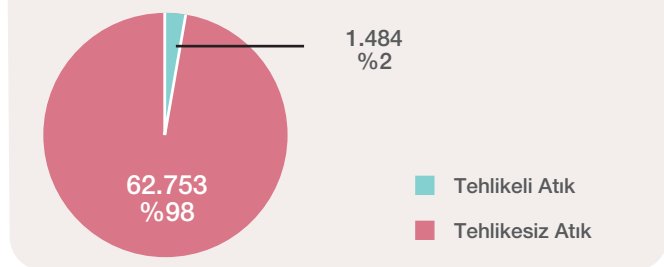

Sac Kalınlığının Azaltılması Projesi

2014 yılında hayata geçirdiğimiz proje kapsamında üretimde kullanılan sac malzemesi kalınlığını azaltarak sac tüketim miktarını ve buna bağlı muhtemel çevresel etkileri düşürmeyi hedefledik. Proje ile Fiat standartlarını korumak kaydıyla nominal kalınlıktan %1 daha ince malzeme tedarik edilmesini, böylelikle araç başına ortalama 1,5 kg daha az ağırlık ve %0,4-%0,8 arası daha az yakıt tüketimi sağlanmasını amaçlıyoruz. Projenin deneme süreci olarak kabul ettiğimiz 2014 yılında, %0,2 oranında nominal kalınlıktan daha düşük malzeme tedariki sağlayarak, çelik kullanımında 166,4 ton tasarruf gerçekleştirdik.

Türlerine Göre Atık Miktarı (ton-%)

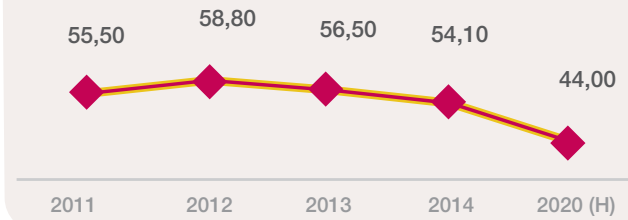
Raporlama döneminde, metal atıklar hariç toplam atık miktarını bir önceki yıla göre %4 oranında azaltırken, 2014 yılı için belirlediğimiz 56,00 kg/araç hedefimize başarıyla ulaşarak araç başına atık miktarımızı 54,1 kg/araç olarak gerçekleştirdik. 2020 yılında, bu miktarı 44 kg/araç düzeyine düşürmeyi hedefliyoruz.

Üretim süreçlerinde oluşan atığın tamamının uygun yöntemlerle geri kazanımını sağlayarak atık sahalarına 0 atık göndermek temel hedefimizdir. Raporlama döneminde, takip ettiğimiz atık yönetimi ilkeleri kapsamında belirlediğimiz bu temel hedefimize ulaştık.

Atık Çamurunun Azaltılması Projesi

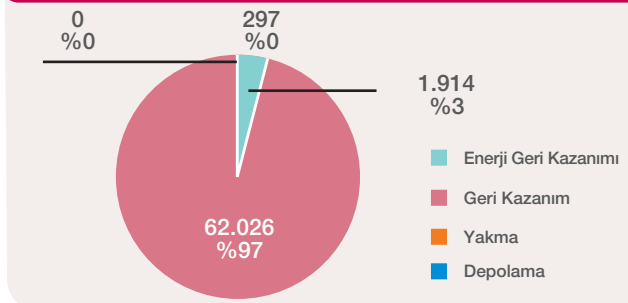
2014 yılında arıtma tesisimizde hayata geçirdiğimiz proje, 0 atık bertarafı hedefimize ulaşmamızda önemli rol oynadı. Arıtma performansının iyileştirilmesi ile atık çamur miktarının azaltılmasını ve toplam bertaraf maliyetinin düşürülmesini amaçladığımız proje iki aşamadan oluşuyor. Projenin raporlama döneminde başlatılan birinci fazında atık miktarında %30 oranında azalma sağladık.

Atık Oluşum Trendi

◆ Atık Miktarı (kg / araç)

Bertaraf Yöntemine Göre Atıklar (ton-%)

ÇALIŞMA ORTAMI

ÇALIŞMA ORTAMI

Değişime ayak uyduran, yenilikçi, geniş bakış açısına sahip, çok boyutlu düşünen, kendisini ve çevresini geliştiren genç yetenekler için tercih edilen iş yeri olmak; farklı vizyonlara sahip profesyonelleri ekibimize dahil ederek çeşitlilikle yaratıcılığımızı geliştirmek, sürekli yeni bilgiler edinmek, bilgi ve deneyimini aktarmaya istekli liderlerden oluşan kolektif bir öğrenme kültürü oluşturmak Tofaş çalışma hayatına yönelik ana vizyonumuzdur.

Bu vizyon doğrultusunda, tüm çalışanlarımıza güvenli, dinamik, gelişim odaklı ve insana yaraşır, adil bir çalışma ortamı sunmayı vaat ediyoruz.

İnsan kaynaklarına ilişkin politika, sistem ve uygulamalarımız hakkında detaylı bilgiye www.tofas.com.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

ÇEVİK BİR TAKIMIZ TUTKUYLE ÇALIŞIRIZ

Hızlı hareket edip sonuca çabuk ulaşan büyük bir takımız. İşimize dört elle sarılır, tutkuyla çalışırız.

REKABETÇİYİZ FARK YARATIRIZ

Kendimizi sürekli geliştirir, her zaman "en iyi"yi hedefleriz. Yenilikçiyiz ve yalnız düşünürüz.

İNSANA VE ÇEVREYE DUYARLIYIZ

Tofaş'ta fark yaratan insandır ve müşterilerimiz her şeyden önce gelir. Bu nedenle "önce insan" anlayışıyla çalışır. Topluma ve çevreye karşı sorumluluklarımızı yerine getiririz.

İDDİALİYİZ SÖZ VERİR BAŞARIRIZ

Hedeflerimize sahip çıkar, engel dinlemeden başarıya ulaşırız. Şeffaf çalışır, hatamızı gelişim fırsatı olarak kullanırız.

GELECEĞİ
OLUŞTURMAK

SONUCA
ULAŞMAK

EKİP
YÖNETMEK

İŞBİRLİĞİ
GELİŞTİRMEK

SÜREKLİ
ÖĞRENMEK

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ

Güvenli bir iş yeri için yalın ve yetkin bir iş sağlığı ve güvenliği yönetimi oluşturmanın gerekliliğine inanıyoruz. Bu konudaki çalışmalarımızı, "0 kaza" hedefimiz ve "Adım Adım İş Güvenliği" yaklaşımımız doğrultusunda gerçekleştiriyoruz. İş sağlığı ve güvenliğine yönelik yasal gerekliliklerin karşılanmasını, her düzeyde katılım uygulamalarını yaklaşımımızın temeline yerleştiriyoruz. İş sağlığı ve güvenliği süreçlerimize, Dünya Klasında İş Güvenliği ve Tofaş İSG Politikası doğrultusunda yön veriyoruz. Bunun yanında, OHSAS 18001 Standardı, WCM İş Güvenliği Standardı, Fiat Safety Standartları ve Tofaş Müteahhit Prosedürü, çalışmalarımızı ve uygulamalarımızı yürütürken başvurduğumuz temel metodolojilerdir.

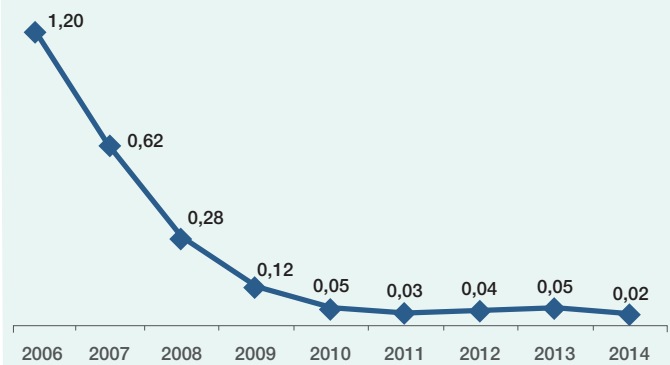
İş sağlığı ve güvenliği, kurumsal risk yönetim prosedürlerimizin önemli bir parçasıdır. Bu nedenle konuyu, üst yönetim düzeyinden başlayıp, üretim birimlerine kadar uzanan bir organizasyonla yönetiyoruz. Konuya yönelik stratejik hedeflerimizi şirket üst yönetimi ile düzenli aralıklarla gerçekleştirilen risk değerlendirme çalışmalarının neticelerinden yola çıkarak belirliyoruz. Bu hedefler doğrultusunda oluşturduğumuz hareket planları ile iş sağlığı ve güvenliği risklerini azaltıyoruz.

İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili birçok konuda FCA tarafından örnek olarak görülüyor ve fark yaratan uygulamaları izlemek amacıyla gerçekleştirilen ziyaretlere ev sahipliği yapıyoruz. FCA fabrikaları arasında WCM İş Güvenliği Pillar'ı kapsamında 4 puan almayı başaran ilk fabrika olarak elde ettiğimiz başarıyı 2014 yılında yapılan denetimlerde de koruduk.

İş sağlığı ve güvenliği yönetimimiz hakkında detaylı bilgiye www.tofas.com.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Belirlediğimiz riskleri iyileştirerek daha güvenli bir iş ortamı sağlamak ve sıfır kaza hedefimize ulaşmak için çalışıyoruz. Bu doğrultuda, 2006 yılında başladığımız İş Güvenliğinde Kültür Değişimi projeleri, güvensiz davranış ve koşul iyileştirmeleri ile kayıp günlük kaza frekansını 0,02 seviyesine getirdik. Çalışmalarımız neticesinde 2013 yılında 0,06 olarak gerçekleşen kayıp günsüz kaza frekansımızı 0,04 seviyesine düşürdük.

Tofaş çalışanlarının yanı sıra müteahhit çalışanlarının da iş sağlığı ve güvenliği bilincini yükseltmek adına İSG konularını içeren çok sayıda eğitim programı yürütüyoruz. Bu çalışmalar kapsamında, 2014 yılında Tofaş çalışanlarına toplam 59.532 kişixsaat, iş ortağı çalışanlarına ise 7.649 kişixsaat eğitim verdik.

Kayıp Günlü Kaza Frekansı

(Kaza sayısıX 100.000 /çalışma saati)

İş sağlığı ve güvenliği alanında başarılı olmanın yolunun risk yönetimine dayalı sistem ve standartlar oluşturmanın yanı sıra, çalışanların farkındalığını artırmaktan ve karar süreçlerine katılımlarını sağlamaktan geçtiğine inanıyoruz. İş güvenliğinin hepimizin görevi olduğunun bilinciyle, iş güvenliği uzmanlarımızın yanında çalışanlarımızın da bu alanda sorumluluk almasına yönelik uygulamalar yürütüyoruz.

İş Güvenliği Simülasyon Eğitimi Alanı (DOJO), kurulan ekipmanlar ve simüle edilmiş istasyonlar yardımıyla çalışanların çalışma alanındaki riskler hakkında bilgilendirildiği bir programdır.

İş Güvenliği Kaptanı uygulamamızda, yalın takım üyesi bir mavi yakalı çalışan bir hafta boyunca takım kaptanlığı görevini üstlenerek çalışma alanındaki uygunsuzlukları ve emniyetsiz davranışları gözlemliyor ve takım lideri ile birlikte raporluyoruz. Emniyetsiz davranış sergileyen çalışanlarımızı uyararak güvensiz durum ve davranışları azaltıyoruz. Takım Flamaları uygulamamız kapsamında üretim takımlarının çalışma alanına iş güvenliğiyle ilgili flamalar asıyoruz. Bir alanda herhangi bir iş kazası gerçekleşmemişse mavi, gerçekleşmiş ise turuncu flama asıyoruz. Kazalı personel figürünün sergilendiği turuncu flama 3 ay boyunca asılı kalıyor. Uygulama ile iş güvenliğinin takım olarak sahiplenilmesini ve iş kazalarının önlenmesinin önemli bir başarı faktörü olduğu algısının yayılmasını hedefliyoruz.

İnteraktif bir drama yöntemi olarak kurguladığımız İş Güvenliği Drama Eğitimi ile rutin olmayan işlerde güvensiz davranışların ortadan kaldırılmasını ve iş güvenliği kültürünü güçlendirmeyi hedefliyoruz.

Eğitim dahilinde, çalışanların iş hayatı bütünsellik içinde yansıtılarak karşılaşılan vakalar, proaktif iş güvenliği yaklaşımı ile işleniyor. 2014 yılında 326 Tofaş çalışanının bu drama eğitimine katılımını sağladık.

Avrupa İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı (EU-OSHA) tarafından 2014 yılında düzenlenen "Sağlıklı İşyerleri Stresi Yönetir" temalı yarışmada, gerçekleştirdiğimiz iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerimiz Avrupa'nın en iyi uygulamaları arasına girdi.

YETENEK YÖNETİMİ

Tofaş'ın, bizi dünya klasında bir şirket olmaya taşıyacak olan yetkin profesyoneller için bir cazibe merkezi olmasını hedefliyoruz. Çevik, çok yönlü, yaratıcı ekipler oluşturabilmek için yeteneklerin gelişeceği, çoğalacağı ve paylaşılacağı bir öğrenme kültürü yerleştirmenin gerekliliğine inanıyoruz. Bundan da önemlisi adil, huzurlu ve insana değer verilen bir iş ortamı oluşturmak için çalışıyoruz. Çalışanlarımıza; karşılıklı saygı ve güven ortamının geliştiği, katılımıcılığın ve çeşitliliğin teşvik edildiği, hedeflere ulaşmak için yüksek motivasyonlu takımlar halinde çalışılan bir organizasyonun parçası olmayı vaat ediyoruz.

G4-14
G4-15

İnsana yaraşır işyeri

İnsana yaraşır bir iş yerinde, yeteneklerin ve yaratıcılıkların ön plana çıkacağına, çabaların adil değerlendirileceğine, çalışanların en yüksek potansiyellerini sunacaklarına inanırız. İşe alınan çalışanların adil ve eşitlikçi bir iş ortamında çalışacaklarını onlara hissettiririz.

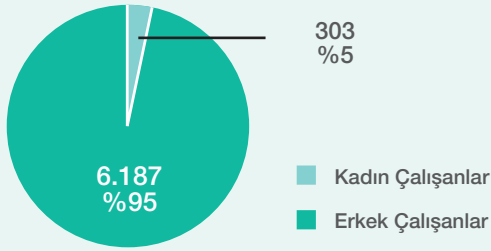
İşe alım sürecinde, adayların teknik becerilerini, genel davranış eğilimlerini, iş yapış anlayışlarını ve kurum

kültürüne uyumlarını herkese için eşit fırsatlar sağlayan sistematik yöntemlerle değerlendiririz.

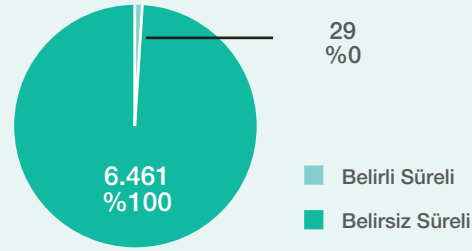
İşe alımda ya da daha sonraki insan kaynakları süreçlerinde yaş, cinsiyet, inanç, etnik köken ya da benzeri sebeplerden ayırım gözetmeyiz. Tüm çalışanlara aynı değerinde bir iş için eşit imkanlar tanırız.

İşgücü istatistikleri

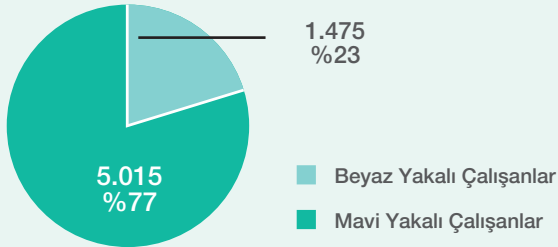
Cinsiyete Göre Çalışan Dağılımı

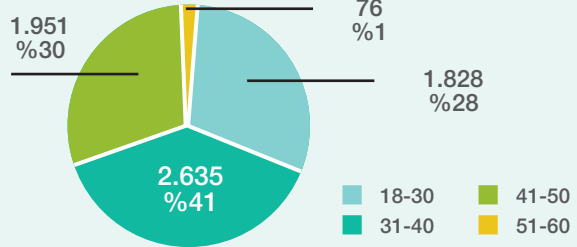
Sözleşme Türüne Göre Çalışan Dağılımı

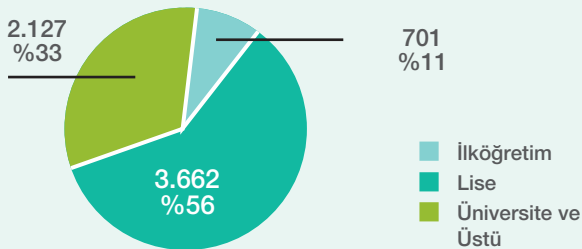
Kategoriye Göre Çalışan Dağılımı

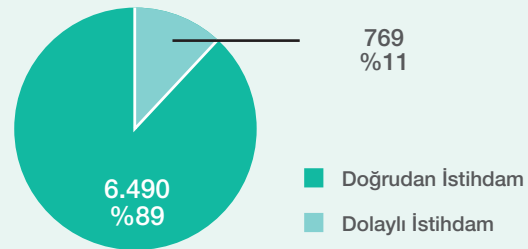
Yaş Grubuna Göre Çalışan Dağılımı

Eğitim Seviyesine Göre Çalışan Dağılımı

Genel İşgücü Dağılımı

İnsan ve çalışan haklarının eksiksiz sağlandığı, desteklenerek yükseltildiği bir iş ortamı oluşturmak adına ana hissedarlarımızdan Koç Holding'in tarafı olduğu BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni bağlayıcı kabul ediyoruz. Bu doğrultuda, faaliyetlerimiz kapsamında ayrımcılığın ve ayrımcılık olarak nitelendirilebilecek uygulamaların, çocuk emeği istismarının, zorla ve zorunlu çalıştırmanın, çalışan hakları istismarının önüne geçer, bu gibi davranışlara hiçbir koşulda müsamaha göstermeyiz.

İnsan ve çalışan hakları konusunda benimsediğimiz bu ilkeler şirket operasyonlarımızın yanı sıra değer zincirimizin geneli için de bağlayıcıdır. Tedarikçi ve iş ortaklarımızdan bu ilkelere bağlı hareket etmelerini bekleriz. Raporlama döneminde bu ilkelerin belirgin bir risk altında olduğu bilgisine ulaştığımız bir tedarikçi ya da iş ortağı operasyonuna yönelik bize iletilen resmi bir şikâyet bulunmuyor.

Sendikalar, çalışanlarımızın beklenti ve taleplerini toplu bir biçimde dile getirebilmelerinde önemli bir role sahiptir. Bundan dolayı, çalışanlarımızın sendikal haklarını özgürce kullanmalarını sağlar, sendikalarla yakın ilişkiler kurarız. 2014 yılı itibariyle 5.015 mavi yakalı çalışanımızın %99'u toplu iş sözleşmesi kapsamında olup, şirket genelinde sendikalılık oranı %77'dir. Sendikalarla kurduğumuz yapıcı ilişkiler neticesinde raporlama döneminde endüstriyel ilişkilerden kaynaklanan herhangi bir üretim ya da iş gücü kaybı yaşamadık. Tedarikçi ve iş ortaklarımızdan da sendikal hakların eksiksiz uygulanmasını bekleriz. Raporlama döneminde sendikal hakların belirgin bir risk altında olduğu bilgisine ulaştığımız bir tedarikçi ya da iş ortağı operasyonuna yönelik bize iletilen resmi bir şikâyet bulunmuyor.

En değerli sermayemiz olarak gördüğümüz çalışanlarımız ve ailelerinin yaşam standartlarının iyileştirilmesine büyük önem veriyoruz. Bu doğrultuda geliştirdiğimiz uygulamalarımız kapsamında, tercih eden çalışanlarımız ve aileleri Koç Topluluğu şirketlerine sunulan KoçAilem Programı ve Topluluğa özgü özel sağlık sigortası olanaklarından yararlanabiliyor. Bununla birlikte, çalışanlarımız, iş yaşamlarının sonunda ek bir güvence elde etmek için resmi sosyal güvencelerin yanında Koç Holding Emekli ve Yardım Sandığı Vakfı'nın sağladığı emeklilik fonundan da faydalanabiliyorlar. Bu programa dahil olan çalışanlarımız Vakıf tarafından belirlenen tavan ücreti aşmamak şartıyla brüt ücretlerinin %6'sı oranında ödeme yaparken aynı tutarda meblağ Tofaş tarafından işveren katılım payı olarak fona aktarılıyor. Böylelikle, çalışanlarımızın birikim sağlamalarına destek vermiş oluyoruz.

Sürekli gelişim odaklı işyeri

Organizasyon genelinde bir öğrenme kültürü inşa etmek adına çeşitli gelişim fırsatlarıyla çalışanlarımızın yetenek ve yaratıcılık potansiyellerini en üst düzeyde kullanmalarını teşvik ederiz. Eğitim ve gelişim yönetimi faaliyetlerini tek çatı altında toplayan Tofaş Akademi uygulaması kapsamında raporlama döneminde beyaz yakalı çalışanlarımızın 10.214 kişilik katılımıyla sınıf eğitimi organizasyonu, 9.119 adet bireysel gelişimi destekleyecek uzaktan eğitim ve eğitim destek materyali sağladık. Mavi yakalı çalışanlarımızın ise 9.073 kişilik katılımıyla sınıf eğitimi organizasyonu düzenledik; 1.143 adet uzaktan eğitim, kitap veya görsel materyal desteği sağladık. Yıl içerisinde gerçekleştirdiğimiz toplam 268.412 kişixsaat eğitim çalışmasına 7.131 kişilik katılım sağlandı. 2014 yılında eğitim faaliyetlerimiz kapsamında çalışan başına yaklaşık 40 kişi/saat eğitim verdik.

Çalışan Eğitimleri -

Katılımcı Sayısı (kişi) **7.131**

Mavi Yakalı 5.819

Beyaz Yakalı 1.312

Kadın 148

Erkek 6.983

Çalışan Eğitimleri -

Toplam Saat (kişixsaat) **268.412**

Mavi Yakalı 141.080

Beyaz Yakalı 127.332

Kadın 13.420

Erkek 254.991

Yüksek performans odaklı işyeri

Başarı odaklı bir organizasyon olarak, hedeflerimize giden yolda elde ettiğimiz başarıları ve karşılaştığımız zorlukları doğru değerlendirmemiz, yeteneklerimizi ve gelişime açık yönlerimizi iyi tespit etmemiz gerektiğine inanırız. Bunun için, performans değerlendirme ve kariyer gelişim sistemlerimizle performansımızı objektif olarak ölçer, sonuçlardan dersler çıkarırız.

Kurumsal hedeflerimize ulaşmada kullandığımız performans yönetim sistemi, tüm mavi yaka ve beyaz yaka çalışanlarımızı da kapsamaktadır. Çalışanlarımızın bireysel hedeflerini ve davranışsal performanslarını bu yönetim sistemi ile değerlendiririz. Yıllık bazda belirlediğimiz hedefleri gelişim planları doğrultusunda yıl içerisinde en az bir defa gözden geçiririz. Hedef gerçekleştirmelerinin yanı sıra Tofaş'a özgü davranışsal yetkinlikleri ve çalışanların sergilemesi gereken tutumları değerlendiririz. Sürdürülebilirlik yönetimine ilişkin konular da çalışanlarımızın performans hedefleri arasındadır.

Performans yönetim sisteminden elde ettiğimiz sonuçları çalışanlarımızla paylaşarak performans düzeyleri hakkında geri bildirim sağlarız. Raporlama döneminde hem beyaz yakalı hem mavi yakalı çalışanlarımızın tamamı performans geri bildirimini aldı.

Performans yönetim sistemi ücretlendirme politikasının da önemli bir parçasıdır. Ücretlerin belirlenmesinde görülen işin niteliği, alınan sorumluluklar, genel ücret düzeyi gibi unsurlar temel alınırken, özellikle beyaz yaka çalışanların başarı primlerinin belirlenmesinde elde ettikleri performans düzeyi de belirleyicidir. Öte yandan, ücretlendirme uygulamamızı "eşit işe, eşit ücretlendirme" ilkesi doğrultusunda yönetiriz. Hiçbir çalışanımızı kişisel niteliğinden dolayı farklı bir muameleye maruz bırakmayız. Denk çalışanlar arasındaki ücretlendirme farkı yalnızca kıdem ve performansa dayalı prim farklılıklarından kaynaklanabilir.

Sosyal yaşama değer katan işyeri

Çalışanlarımızın iş ve özel yaşamını zenginleştirmenin yaratıcılık ve motivasyonlarını geliştireceğine inanıyoruz. Çalışanlarımıza iş başarılarını artıracak fırsatların yanında, sosyal ve özel hayatlarına yönelik fırsatlar da sağlıyoruz. Gönüllü çalışanlarımız tarafından hayata geçirilen 11 kulüp ve 9 spor takımımız bulunuyor. Kulüplerimiz yılda 200'den fazla sergi, konser, gösteri, konferans gibi çeşitli etkinlikler, kültür, kayak ve dalış gezileri düzenliyor. Futbol, voleybol, basketbol, tenis, yüzme, bowling, satranç ve yelken takımlarımız Koç Spor Şenliği, CorriFiat ve çeşitli kurumlar arası spor organizasyonlarına katılım sağlıyor. Bunun yanında her yıl düzenli olarak, binlerce çalışanımızın katılım sağladığı birimler arası futbol ve bowling turnuvaları düzenliyor, ayrıca tüm çalışanlarımızı ve ailelerini Tofaş Günü organizasyonunda bir araya getiriyoruz.

DEĞER ZİNCİRİNDE GELİŞİM

Otomotiv sektörü, çok sayıda hammadde ve yarı mamulün üstün kalite normlarıyla ve yasal düzenlemelerin öngördüğü biçimde tüketici beklentilerini karşılayan araçlara dönüştürülmesi ve uygun şartlarda tüketicilere sunulmasına dayanır. Satış sonrası süreçte ise araç emniyeti ve değerinin korunmasına yönelik bakım-onarım ve yedek parça hizmetleri kesintisiz ve tüketici memnuniyeti yaratacak şekilde sunulmalıdır. Bu akışın başarıyla devam ettirilmesi yüzlerce organizasyonun koordinasyon içinde çalışmasına bağlıdır.

Sürdürülebilir bir iş başarısının Tofaş'la özdeş iş etiği, çevre ve çalışma normlarını benimseyen, sürekli gelişen bir değer zinciri ile mümkün olduğuna inanıyoruz. Bu anlayış doğrultusunda, değer zincirimizin önemli bir parçasını oluşturan tedarikçi ve bayilerimizin iş başarısının artırılmasına, üretkenlik ve iş yapış biçimlerinin sürekli gelişimine destek veriyoruz. Bu amaçla, tedarikçi ve bayilerimize de Tofaş Akademi çalışmaları kapsamında eğitim programları sunuyoruz.

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ

Otomotiv sektörünün gelişmişliği ana üreticilerin yanı sıra hammadde, yan sanayi, lojistik ve hizmet sektörünün gelişmişliğiyle doğrudan bağlantılıdır. Sürdürülebilir bir başarı için finansal açıdan güçlü, operasyonel açıdan çevreci, üretim kalitesi ve sürekliliği bakımından güvenilir bir tedarik zincirine ihtiyacımız olduğunun bilincindeyiz. Bu nedenle, tedarikçilerimizle karşılıklı iş başarısına dayalı yakın ilişkiler kuruyor ve onların gelişimlerine yönelik çaba harcıyoruz.

Tedarikçilerimizin oluşturduğu ağın başarısını sağlamak için tedarikçi seçimi, iş ve operasyon geliştirme, öğrenme, kontrol ve geri bildirim süreçlerimizi uluslararası iyi örneklerle uyumlu uygulama ve sistemlerle yapılandırıyoruz. Bu süreçlerin yönetimini Tedarik Zinciri Geliştirme, WCC, Yan Sanayi Geliştirme gibi uzmanlık birimlerimizle ve stratejik hedeflerin takibine dayalı bir yöntemle yürütüyoruz. Performans sonuçlarını periyodik aralıklarla şirket Üst Yönetimi, Yönetim Kurulu, Riskin Erken Saptanması ve Risk Yönetimi Komitesi ile paylaşıyoruz. Bu organlarca belirlenen hedefler ve stratejik yönelimler, bir sonraki faaliyet dönemi için de belirleyici oluyor.

Tedarikçi Profili

Doğru çalışma ortaklarının seçimi, tedarik zincirimizin sürekli gelişiminin sağlanmasındaki ilk ve en önemli aşamadır. Kalite sistemleri ile teknik ve organizasyonel kapasite yeterliliğine sahip olmak, tedarik operasyonumuzu kesintisiz yürütebilecek finansal güce sahip olmak, süreç ve çalışma normlarına yönelik denetimlerimizden başarıyla geçmiş olmak, sektördeki gelişmeleri ve iyi uygulamaları sürekli takip ederek kendini ve rekabet gücünü geliştirebilmek, kalite ve maliyet verimliliği bakımından rekabet gücümüzü destekleyebilmek, tedarikçi seçiminde göz önünde bulundurduğumuz temel kriterlerdir. Tedarik ağıımızda yer alacak firmalardan en öncelikli beklentimiz; açıklık ve güven duygusu temelinde bir iş ortaklığı anlayışına sahip olmaları ve ortak hedeflerimiz doğrultusunda bizimle birlikte hareket etmeleridir.

Tedarik zincirimizden sorumlu birimlerin öncelikli sorumluluğu, araç üretiminde kullanılacak malzemelerin temin edilmesi, stoklanması, üretim hattının beslenmesi, araçların müşterilere uygun zamanda ve kalitede sevk edilmesidir. Direkt ve endirekt malzeme, yedek parça, yatırım-hizmet yönetimi ana işlem kalemlerimizi oluşturmaktadır. Direkt malzemelerden motor ve şanzıman tedariki FCA tarafından gerçekleştirilir.

Motor ve şanzıman dışında kalan parçaların %74'ünü 149 yerel tedarikçiden gerçekleştirerek otomotiv sektörünün yerleşmesine katkı sağlıyoruz. Yerel tedarik, tüm satın alma bütçemizin %49'unu oluşturuyor. Yurt dışı tedarik faaliyetlerimizin çok büyük bir kısmını ise FCA satın alma organizasyonu ile birlikte yürütüyoruz. Raporlama döneminde 149 yerli, 21 yurt dışı firmadan direkt malzeme ve parça tedariki gerçekleştirdik. Endirekt malzeme ve hizmet tedarikinde ise 1.752 yerel, 267 yurt dışı firmadan satın alma faaliyeti yürüttük.

Tofaş Tedarikçi Denetim Haritası

Tedarikçilerimizin performanslarını değerlendirirken başvurduğumuz temel araç, Tofaş Tedarikçi Denetim Haritası'dır. Çalışma kapsamında tedarikçilerimizi; kalite, teslimat, maliyet, rekabetçilik, öz gelişim performansı ve farkındalığı, firma cirosunda Tofaş alımlarının yüzdesi gibi kriterler bakımından periyodik olarak önem ve memnuniyet düzeyi değişkenlerinde değerlendiriyoruz. Bu değerlendirmeler neticesinde firmalarla birlikte orta ve uzun vadeli hedeflerini belirliyoruz.

Tofaş'ın tedarikçisi olmak, sektörde belirli bir kalite ve çalışma normunu karşılıyor olmayı, bir iş yapma kültürüne sahip olmayı, yenilikçi ve hızlı çözüm üretebiliyor olmayı gerektirir. Sürdürülebilir bir tedarik yönetimi için tedarikçilerimizin operasyonel ve finansal sürdürülebilirliği sağlanması, üretim risklerini minimum düzeye getirmesi gereklidir. Tedarikçinin iş hacminin büyük bölümünü tek bir OEM (Original Equipment Manufacturer) için gerçekleştirdiği üretimin oluşturması durumu, OEM'in iş hacminde meydana gelebilecek değişiklikten tedarikçinin kolayca etkilenmesine neden olabilir. Tedarikçilerimizin güçlü bir operasyonel ve finansal kapasiteye sahip olması ve karlılıklarını sürdürebilmeleri için başka üreticilerin de tedarik zincirinde yer almalarını amaçlıyoruz. Tedarikçi geliştirme çalışmalarımızla bir yandan tedarik zincirimizin kalitesini yükseltirken, bir yandan da tedarikçilerimize iş çeşitliliği yaratabilmelerini sağlayacak yetkinlikler kazandırıyoruz.

Hülya Polatcan Üstünberk Holding İK Müdürü

Martur, otomotiv sektörüne Tofaş'a hizmet vererek başlamış ve endüstriyel süreçlerini Tofaş'ın liderliğinde geliştirmeye devam ederek bugüne gelmiştir. Tofaş, gerek WCM öncesi, gerekse WCM uygulamalarıyla, verimlilik, kalite, maliyet, zaman, insan, sosyal ve çevresel duyarlılık konularında bildiklerini ve öğrendiklerini biz tedarikçileri ile paylaşarak bütünsel kazancı artırmak yönünde hareket etmiştir. Bizlere sadece yol göstermeyip aynı zamanda bizimle birlikte hareket ederek Tofaş, bu bağlamda ülke ekonomisine de büyük katkılar sağlamaktadır.

Tedarikçi Geliştirme Uygulamaları

Birer iş ortağı kabul ettiğimiz tedarikçilerimizin ürün tasarımı, organizasyonel-teknik gelişim, kalite, maliyet iyileştirme, fiziksel ve finansal riskler, üretim süreç iyileştirme, ortak satın alma gibi pek çok alanda gelişimlerini ve rekabet güçlerini destekleriz. Bu doğrultuda 2014 yılında, WCM metodolojisinin yaygınlaştırılması, tedarik zincirinde sosyal, çevresel, operasyonel ve finansal alanlar başta olmak üzere risk yönetiminin geliştirilmesi çalışmalarına ağırlık verdik ve tedarikçilerimizin çalışanlarına yönelik oryantasyon çalışmaları yürüttük.

Tofaş Akademi çatısı altında geliştirdiğimiz eğitim çalışmalarını, raporlama döneminde 67 tedarikçi firmadan 745 çalışana teknik sınıf eğitimi verdik. Toplam 1.002 kişisaaat tedarikçi eğitimi gerçekleştirdik.

2014 yılında hayata geçirdiğimiz ve "Sinerji" adını verdiğimiz tedarikçi oryantasyon programı kapsamında tedarikçilerimizin çalışanlarına iş süreçlerimizi ve beklentilerimizi anlatmak, onların sorularını yanıtlamak amacıyla toplantılar gerçekleştirdik. Raporlama döneminde 33 tedarikçimizin toplam 90 çalışını ile dört kez bir araya gelerek, satın alma, proje yönetimi, kalite ve lojistik süreçlerimiz hakkında bilgi verdik. 2015 yılında programı yaygınlaştırarak 150 tedarikçi çalışanına oryantasyon eğitimi vermeyi hedefliyoruz. Bu programla, tedarikçi yetkinliklerini en üst düzeye çıkarmayı ve Tofaş süreçlerini en doğru şekilde öğrenebilmelerini amaçlıyoruz.

7 Step sertifikasyonu almış tedarikçilerimizin problem tanımı ve mevcut durum analizi gibi 7 Step çalışmalarında etkinliğinin artırılması, teşhis yetkinliği kazandırılarak doğru tanı koyma ve problem çözme becerilerini geliştirmek amacıyla Diagnostics 7 Yaygınlaştırma Projesi'ni yürütüyoruz. Her yıl beş yeni firma ekleyerek 2019 yılında 35 firmaya ulaşmayı amaçladığımız projede, raporlama döneminde başarı elde eden iki firmayı sertifikalandırdık. Gelecek dönemlerde, proje kapsamında kullandığımız takip sistematiğini firma ile düzenli olarak paylaşmayı ve elde edilen bulgular doğrultusunda stratejiler belirlemeyi hedefliyoruz.

WCM ilkelerinin tedarikçiler arasında yaygınlaştırılması, dünya genelinde 175 FCA fabrikası ve 370 tedarikçi

firmada uygulanan WCM Programı'nın önemli bir parçasıdır. Tedarikçilerimizin programı sahiplenebilmesinde, WCM metodolojisini iş modellerine entegre etme motivasyonu önemli bir yer tutmaktadır. Bunun için de finansal kaynağa ve uzmanlaşmış işgücüne ihtiyaç duymaktadırlar. 2009 yılından bu yana yürüttüğümüz WCM Yaygınlaştırma Projesi ile tedarikçilerimizin WCM performansını iyileştirerek başta çevre ve İSG alanlarında gelişimlerini hızlandırmayı, rekabet güçlerini artırmayı amaçlıyoruz.

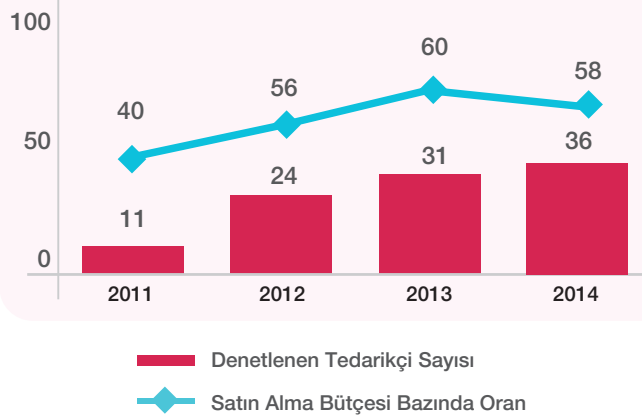
Proje kapsamında ayrıca, tedarikçilerimize FCA sistemi üzerinden çeşitli konularda eğitimler veriyor, danışmanlık hizmeti sunuyoruz. Performans gelişiminin takibi içinse üç ayda bir yönetim gözden geçirme görüşmeleri, yılda bir kez uzman seviyesinde bir kez de yönetim seviyesinde firma denetimi gerçekleştiriyoruz. Bunun yanında bizim konuya yönelik performansımızı değerlendirmek amacıyla, FCA Merkez WCM Ofisi de düzenli olmayan aralıklarla tedarikçilerimizi denetliyor. 2014 yılında WCM Yaygınlaştırma Projesi kapsamına aldığımız 19 firmadan 12'sinde, hedeflenen başarı düzeyine ulaştık.

WCM Programı'na dahil olmayan tedarikçilerimizin WCM ilkeleriyle tanışmaları, temel gereklilikleri karşılamaları ve günlük iş akışları içinde uygulamalarını sağlamak amacıyla 2013 yılında başlattığımız WCM Uyum Programı'na raporlama döneminde de devam ettik. Kritik ürün hattında bulunan beş tedarikçi firmamız için yürüttüğümüz boşluk analizi çalışmasından yola çıkarak hazırladığımız gelişim planlarını 2014 yılında başarıyla uyguladık. İlerleyen dönemlerde kritik ürün hattı sayısını artırarak daha fazla sayıda tedarikçiyi WCM Uyum Programı'na dahil etmeyi hedefliyoruz.

Tedarik zincirinde sürdürülebilirlik risklerinin yönetimi

Sürdürülebilirlik konusunda sahip olduğumuz bütüncül bakış açısı doğrultusunda, sürdürülebilirlik risklerini değer zincirinin geneli için değerlendiriyoruz. Tedarik zincirinde çevresel, sosyal ve ekonomik risklerin önceden tespitine ve önlenmesine yönelik sistemler ve aksiyon planları hazırlıyoruz. Tedarikçilerimize, sürdürülebilirlik risklerinin yönetiminde bilgi birikimlerinin artırılması ve finansal/operasyonel kaynak bakımından destek veren proaktif bir yaklaşım benimsiyoruz. Hedeflenen uygulama ve performans düzeyine ulaşmaları durumunda bunun hem kendileri hem de Tofaş için gelişim sağlayıcı bir fırsat olduğu konusunda farkındalıklarını artırmayı amaçlıyoruz.

WCM'in Tedarikçi Firmalara Yayılımı

Tedarik zincirinde risklerin değerlendirilmesi, kapsamlı ve etkin bir denetim çalışmasının yürütülmesini gerektirir. Değerlendirmemizi çevre, iş güvenliği ve çalışan gelişimi konularının dahil olduğu geniş bir kapsamda yürütüyor, tedarikçilerimize performans düzeylerini yükseltebilecekleri gelişim planları sunuyoruz. 2014 yılında tedarikçi denetim uygulamalarımızı yerel satın almalarımızın bütçe bazında %58'ini oluşturan 36 tedarikçimiz ile gerçekleştirdik.

Mehmet Onur ATEŞ

Matay Otomotiv / Kalite Şefi & WCM Koordinatörü

Tofaş ile iş yapmanın en önemli tarafı birlikte gelişim için çalışıyor olmak. Tofaş'la çalıştığımız için WCM uygulamaya başladık. Geldiğimiz noktada, iş performansımızda bu olumlu sonucu görebiliyoruz. Tüm operasyonlarda süreçlerimizin daha etkin olduğunu gönül rahatlığı ile söyleyebilirim.

Tedarikçi risk değerlendirme projesi

Yerel ve uluslararası normlar ile iyi uygulama örneklerini harmanlayarak oluşturduğumuz Tedarikçi Risk Değerlendirme Projesi'ni geliştirerek uygulamaya raporlama döneminde de devam ettik. Proje kapsamında tedarik zinciri, sabit kıymet, yönetim, ürün güvenilirliği, bilgi güvenliği, iş sağlığı ve güvenliği gibi konuları içeren çok yönlü bir yaklaşımla riskleri ve iş sürekliliğini değerlendiriyoruz. Gerçekleştirdiğimiz saha ziyaretlerinin ardından elde ettiğimiz bulgulardan yola çıkarak her tedarikçimize yönelik bir risk değerlendirme raporu hazırlıyor, risk paylaşım toplantılarıyla tedarikçiler için aksiyon planları belirliyoruz.

Tespit edilen risklerin ortadan kaldırılması amacıyla hazırlanan bu planların uygulanmasını da titizlikle takip ediyoruz. 2014 yılında dahil olan yeni firmalarla birlikte 46 tedarikçi, proje kapsamında aksiyon planı takibi döngüsünde değerlendirilmektedir.

Hammadde ve ürün lojistiğinde sosyal ve çevresel etkilerin azaltılması

Bir yandan üretimin devamlılığını korumak ve ürün taleplerine doğru ve zamanında yanıt verebilmek, bir yandan da 150 milyon kilometrelik lojistik operasyonunu güvenli ve asgari düzeyde çevresel etkiyle gerçekleştirmek temel hedeflerimizdendir. Lojistik operasyonumuzu hizmet sağlayıcı firmalar aracılığıyla yürütüyor olmamız nedeniyle operasyondan doğan sürdürülebilirlik etkilerini tedarik zinciri kapsamında yönetiyoruz. Tedarik zincirinden sorumlu iş birimlerimizin koordinasyonunda olmak üzere, satın alma, üretim, mali işler, satış ve pazarlama gibi birçok birimimiz lojistik süreçlerine dahildir. Şirket içi politika ve prosedürlerle bu operasyonun hatasız ve kesintisiz işlenmesini sağlamanın yanı sıra belirlediğimiz performans göstergeleri ve hedef gerçekleştirmelerini aylık planda takip ediyor ve raporluyoruz. Lojistik performansımızı geliştirmek amacıyla yenilikleri yakından takip ederek uygulamaya alıyoruz.

Lojistik operasyon hacmimizin %30'unu ithal ham malzeme, %35'ini "Milkrun" olarak tanımladığımız Tofaş hizmet sağlayıcı tarafından gerçekleştirilen yerel malzeme oluşturuyor. Kalan %35'lik kısmı ise tedarikçi firmaların yerel ham malzeme lojistik faaliyetleri oluşturuyor. Ürün lojistiğinin tamamı Tofaş hizmet sağlayıcı tarafından gerçekleştiriliyor.

Yol güvenliği gibi sosyal alanlar ve enerji tüketimi, sera gazı emisyonları, koruyucu ambalaj malzemesi kullanımı kaynaklı çevresel alanlar lojistik operasyonlarında sürdürülebilirlik risklerinin en belirgin şekilde gerçekleştiği alanlardır. Bu riskleri bertaraf etmek amacıyla, belirli iş yapma ilkelerini ve standartlarını karşılayabilen hizmet sağlayıcılarla çalışıyoruz. Bu nedenle, hizmet sağlayıcı firma tercihimizde; enerji verimliliği yönetim sistemi, karbon ayak izi doğrulama sertifikası, emisyon ölçümleri, elektrikli araç kullanımı, atık toplama organizasyonu, ağaçlandırma çalışmaları gibi çevresel etkilere yönelik yetkinliklerin yanında, kadın istihdamının teşviki için kreş uygulamaları, toplumsal gelişim projelerine yatırım gibi sosyal yetkinlikleri de göz önünde bulunduruyoruz.

Lojistik operasyonlarımızdan kaynaklanan çevresel etkileri düşürmek amacıyla, güncel çevre standartlarına uygun düşük emisyon düzeyli araçlar kullanıyor, karayoluna alternatif denizyolu ya da demiryolu taşıma çözümleri geliştiriyor, lojistik optimizasyonu çalışmaları gerçekleştiriyor ve araç doluluk oranlarını takip ediyoruz. 2014 yılında yürüttüğümüz uygulamalar sayesinde, önceki yıla kıyasla toplam taşıma mesafesini yerel Milkrun operasyonu için %15,7, pres malzeme lojistiği için %8,2 ve ürün lojistiği için sefer başına kat edilen ortalama mesafeyi %7,8 oranında azalttık.

Lojistik süreçlerinin çevresel etkilerinin azaltılmasında önemli bir diğer konu da ambalaj tüketimidir. Kasa içi miktar iyileştirmeleri ve karton ambalaj kullanımını önleme çalışmalarıyla ambalaj malzemesi tüketimini azaltıyoruz. Bunun yanında ambalaj üretiminde hafif malzeme kullanılması, standardizasyonun sağlanması, ambalajların tır içinde üst üste istiflenebilmesine yönelik ölçüler geliştirilerek atık ve emisyon miktarını düşürüyoruz.

2014 yılında hayata geçirdiğimiz uygulama kapsamında, dört tedarikçimizden kamyonla yapılan malzeme sevketlerini tır ile gerçekleştirmeye başladık. Böylelikle, günde dört kamyon seferi ile gerçekleştirilen nakliye işlemi iki tır seferi ile yapılır hale geldi. Uygulama sayesinde, toplamda ayda 36 sefer azaltılırken 1,79 kg CO₂e daha az emisyon salımı gerçekleştiriliyor. Projeye, kat edilen kilometrenin, trafiğin ve emisyon salımının azaltılmasını hedefliyoruz. Lojistik Akış Değişikliği adını verdiğimiz bir diğer uygulamayla ise toplam araç maliyeti içindeki nakliye ve elleçleme maliyetlerinin azaltılması için çalışıyoruz.

2014 yılında, dört firma için başlattığımız lojistik akışının iyileştirilmesi çalışmaları kapsamında 6.272 kilometrelik karayolu tır sevkiyatını deniz yolu kullanarak gerçekleştirdik. Uygulamayla, Tofaş'ın malzeme tedarik ettiği firmaların lokasyonlarının ve temin edilen yükün özelliklerine göre en ekonomik ve sürdürülebilir taşıma şeklini tespit ederek lojistik akışlarını optimize ediyoruz. Tofaş uygulaması olarak başlayan proje, en iyi uygulama kabul edilerek tüm FCA dünyasına yayıldı.

Lojistik süreçlerinin optimizasyonuna yönelik çalışmalarımızdan biri olan CBU Sevkiyat Süreci Sipariş Yönetimi ve Ürün Lojistiği uygulamamızla, ihracat güvenlik tedbirleri kapsamında araçların güvenli sevkini sağlamak adına bitmiş araç sevkiyat bölümü (CBU) park alanlarını çevreliyor ve yükleme bölgesi kameraları ile izliyoruz. Böylelikle, sevkiyat risklerini kayıt altına alırken araçların bekleme süresini en aza indirerek müşteriye en kısa sürede teslim edilmesini sağlıyoruz.

Yetkili bayi ve servis ağı

Ürün ve hizmetlerimizin müşterilerle buluştuğu yetkili bayi ve servis noktalarımız müşteri memnuniyetinin sağlanmasında en önemli role sahip iş ortaklarımızdır. Tofaş bayi ağı; sıfır ve ikinci el araç satışı, bakım, onarım ve yedek parça satış hizmetlerinin yanı sıra kasko, trafik sigortası ve araç kredisi gibi finansal hizmetler sunmaktadır. Bu ağın başarısı, iş başarımızı doğrudan etkilemekte, bizim başarımız da bayi ve servislerin iş değerini artırmaktadır.

2014 yılı itibarıyla Türkiye genelinde 81 bayimiz bulunmaktadır. Bu bayilerin 75'inde Fiat markalı araçların, 13'ünde Alfa Romeo, Jeep ve Lancia markalı araçların satışları gerçekleştirilmektedir.

Bayilerimizin birçoğu müşterilere satış, servis, yedek parça olarak entegre hizmetler sunarken, bir kısmı ise ana tesislerden farklı lokasyonlarda oluşturdukları satış ve servis noktalarıyla müşterilere daha yakından hizmet sunmaktadır. Bu şekilde yapılandırılmış 44 uydu nokta da dahil edildiğinde, Fiat markası toplam 115 satış ve 132 servis noktasıyla müşterilerine hizmet vermektedir. Toplam 5.663 kişinin istihdam edildiği bayi ağımızda Alfa Romeo, Jeep ve Lancia markalarına yönelik satış ve hizmetlerde 320 kişi çalışmaktadır.

Bayilerimizin iş başarısını ve müşterilerimizin memnuniyetini artırmak amacıyla raporlama döneminde çeşitli bayi geliştirme projelerini hayata geçirmeye devam ettik. Öncelikle bayi genel müdürlerinin ve bölüm yöneticilerinin yönetim yetkinliklerini geliştirmeye yönelik Tofaş Akademi çatısı altında eğitim modülleri hazırladık. Sekiz farklı modül içeren eğitim programı ile bayilerimizin yüksek yönetim yetkinliğinin yanı sıra, performanslarını ve rekabet avantajlarını da artırmayı amaçlıyoruz. Gelecek dönemlerde yöneticilerin yeni ihtiyaç alanlarını tespit ederek eğitimleri bu doğrultuda güncellemeyi hedefliyoruz. 2014 yılında başlattığımız diğer bir uygulama olan Bayi İK Projesi kapsamında bayilerimizde uygulanmak üzere İnsan Kaynakları süreçlerimizi yayınladık. Her bayiye özel olarak atadığımız İnsan Kaynakları sorumlularının takibiyle yürütülen projeye, bayi çalışan devir hızının düşürülmesini, performansı ve bağlılığı yüksek çalışanlar ile müşterilerimizin beklentilerini daha iyi karşılayabilmeyi amaçladık. Yıl içinde ayrıca Hedeflerle Yönetim Süreci uygulamasını başlattık. Bayi finans sorumlularının yetkinliğini artırmak amacıyla yürüttüğümüz proje kapsamında, üç yılda bir yenilenen bir sertifikasyon süreci tasarladık. Finans sorumlularının belirlenen hedefler doğrultusunda değerlendirilmeye tabi tutulduğu uygulama ile bayilerimizin %87'sini sertifikalandırdık.

KURUMSAL VATANDAŞLIK

Toplumsal duyarlılığı ilke edinen bir kurumsal vatandaş olarak faaliyet coğrafyamızda toplumsal gelişimin sağlanması amacıyla çalışıyoruz. Bu doğrultuda sosyal sorumluluk projeleri hayata geçiriyor, kamu ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortak çalışmalar yürütüyoruz. Benimsediğimiz kurumsal sosyal sorumluluk anlayışı temelinde; eğitime, kültür-sanata ve spora destek veren faaliyetleri hayata geçiriyoruz.

Tofaş Bağış ve Sponsorluk Politikası çerçevesinde gerçekleştirdiğimiz toplumsal gelişim çalışmalarımız Kurumsal İletişim Direktörlüğü tarafından yürütülüyor. Yerel toplumun ve paydaşların beklenti ve ihtiyaçlarını yaptığımız araştırmalarla tespit ederek proje ve faaliyetlerimize buna göre yön veriyoruz. Raporlama döneminde, kurumsal vatandaşlık projelerine 11,34 milyon TL kaynak aktarımı sağladık.

YEREL EKONOMİYE KATKI

Faaliyet gösterdiğimiz otomotiv sektörünün önde gelen kuruluşlarından biri olarak Türkiye ekonomisinde önemli bir yer tutuyoruz. Yüzlerce tedarikçi ve bayimizin dahil olduğu geniş bir değer zinciri ağına sahip olmanın getirdiği sorumluluğun bilinciyle, yerel ekonomi üzerinde pozitif etki yaratmak üzere çalışıyor, yerel iş gücünü temel istihdam kaynağımız olarak görüyoruz. Bu yaklaşımın bir sonucu olarak, mavi yaka çalışanlarımızın tamamı, üst düzey yöneticilerimizin ise %89'u yerel nitelikli çalışanlardan oluşuyor.

Doğrudan ekonomik etkilerimizin yanında tedarikçi ve iş ortağı düzeyinde yürüttüğümüz faaliyetler, küresel çapta örnek uygulama olarak gösterilebilecek süreç ve ürün Ar-Ge çalışmalarımızla dolaylı ekonomik etkilerimizi de artırarak sürdürüyoruz. Yarattığımız doğrudan ve dolaylı ekonomik etkilerle sektörümüze ve ülkemize artı değer sağlıyoruz. Raporlama döneminde Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO) tarafından düzenlenen Ekonomiye Değer Katanlar 2014 ödülünde, "İnovasyon" kategorisinde birincilik, "İhracat" kategorisinde ikincilik, "Kurumsal Vergi" kategorisinde ise dördüncülük ödülünün sahibi olduk.

Doğrudan Ekonomik Etkiler (milyon TL)

Yaratılan Ekonomik Değer	7.440,00
Net Gelirler	7.440,00
Dağıtılan Ekonomik Değer	7.307,12
İşletme Maliyetleri	6.062,36
Çalışan Ücretleri	520,03
Temettüler	485,00
Ödenen Vergi	228,38
Toplumsal Yatırımlar	11,34
Biriken Ekonomik Değer	132,88

EĞİTİM

Genç nesillerin eğitime yapılan yatırımın, ülkemizin yarısını şekillendireceğine duyduğumuz inançla eğitim alanındaki sosyal sorumluluk çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Fiat Laboratuvarları

“Meslek Lisesi Memleket Meselesi” projesine entegre biçimde yürüttüğümüz Fiat Laboratuvarları uygulamamızla otomotiv sektörünün gerektirdiği teknik niteliklere hakim insan kaynağı yaratmayı hedefliyoruz. Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü ile işbirliği içerisinde gerçekleştirdiğimiz çalışma sayesinde endüstriyel ve teknik eğitim veren okul ve kurumların motorlar teknolojisi alanlarının geliştirilmesine katkı sağlıyoruz. İstanbul, Bursa, Kocaeli, Ankara, Antalya, İzmir, Adana, Samsun ve Diyarbakır olmak üzere 9 ilde 11 meslek lisesinde kurulan Fiat Laboratuvarları'nda satış sonrası yöneticilerimiz, servis konseyi bölge temsilcilerimiz ve bölge sorumlularımız birlikte çalışıyor. İlk mezunlarını 2009 yılında veren Fiat Laboratuvarları'ndan 2014 yılı itibarıyla toplam 806 öğrenci ve eğitmen faydalandı. 2014 yılında 9'u kız öğrenci olmak üzere 70 mezun, Fiat yetkili servislerinde çalışma fırsatı elde etti. Bunun yanında, her yıl laboratuvarlarda öğrenim gören öğrenciler arasından istenilen koşulları sağlayan 330 öğrenci Vehbi Koç Vakfı tarafından sağlanan burs imkanından faydalandı.

Uygulama kapsamında, eğitim ve yönetim portalımız Tofaş Akademi üzerinden öğretmen ve öğrencilere yönelik teknik ve davranışsal eğitimler veriyoruz. Öğrenci özlük kayıtlarının tutulduğu portal sayesinde mezunlarımız yetkili servislerde ya da doğrudan fabrikada işe alınma önceliği elde ediyor. Bunun yanında, laboratuvar öğretmenleri için hazırladığımız hizmet içi eğitim programı kapsamında teknik ve davranışsal eğitimlerin yanı sıra sosyal sorumluluk projeleri hakkında da eğitim veriyoruz. 2014 yılında 8.'si hazırlanan Hizmet İçi Eğitim Programı'ndan bugüne kadar 700 meslek lisesi öğretmeni faydalandı.

Raporlama döneminde Fiat Laboratuvarları'na hibe ettiğimiz 250'ye yakın elektronik ve mekatronik parça ile öğrencilerin markalarımıza özel donanım ve ekipmanlarla eğitim görmelerini sağladık. Ayrıca, tüm Fiat laboratuvarlarında

“Motor yenileştirme”, “Yedek parça” ve “Opar Olio Yağ” eğitimleri verdik ve 6 okulun fabrikamıza ziyaretini organize ettik.

Otomotiv Mühendisliği Yüksek Lisans Programı

Türkiye'nin ilk yabancı üniversite destekli “Otomotiv Yüksek Lisans Programı”nı Torino Politeknik Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi işbirliği ile 2007 yılında hayata geçirdik. Türk otomotiv sektörünü ileriye taşıyacak donanımlı insan kaynağının yetiştirilmesine destek vermek amacıyla yürüttüğümüz programdan bugüne kadar 115 öğrenci faydalanırken, 22 öğrenci mezun oldu.

Tofaş Fen Lisesi

Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi (DOSAB) ortaklığıyla Bursa'da hayata geçirdiğimiz Tofaş Fen Lisesi, 2014-2015 öğretim yılında eğitim vermeye başladı. 16 derslik, 280 kişi kapasiteli 70 yurt odası ve bir spor salonu bulunan lisede 384 öğrenci eğitim alıyor.

KÜLTÜR-SANAT

Kültürel ve sanatsal zenginliklerimizin ulusal ve uluslararası alanda tanıtılmasına ve tarih varlıklarımızın korunup sergilenmesine yönelik çalışmalar yürütüyoruz.

Deniz Can Taylan

Fiat Laboratuvarı 12. sınıf öğrencisi

2006 yılında okulumda Tofaş'ın katkılarıyla çok modern bir Fiat Laboratuvarı açıldı. Üç senedir eğitim aldığım laboratuvarında otomotiv teknolojisinin en yeni bilgilerini ediniyorum. Aynı zamanda, Tofaş servislerinde staj yaparak laboratuvarında öğrendiğim teorik bilgilerin pratik beceri eğitimini alıyorum. Her yıl fabrikaya yapılan teknik geziler sayesinde bilgi ve deneyim kazanıyorum. Donanımlı biri olarak mezun olacağım düşüncesi, bana geleceğimle ilgili güven veriyor. Tofaş, biz laboratuvar öğrencilerine vermiş olduğu değer ile özgüvenimizi artırıyor ve geleceğe güvenle bakan mutlu bireyler olmamızı sağlıyor.

Tofaş Bursa Anadolu Arabaları Müzesi ve Tofaş Sanat Galerisi

Anadolu'daki otomotiv mirasına sahip çıkmak amacıyla Bursa Umurbey Mahallesi'nde bulunan eski ipek fabrikası, tarihi Umurbey Hamamı ve eski Türk evinin de içinde bulunduğu 17 bin metrekarelik araziyi restore ederek kurduğumuz Türkiye'nin ilk ve tek Anadolu Arabaları Müzesi, hizmet vermeye devam ediyor. Kurulduğu 2002 yılından bu yana yüz binlerce kişi tarafından ziyaret edilen müze, ziyaretçilerini 2.600 yıl öncesine ait bir tekerlekten yola çıkarak Tofaş tarafından üretilen motorlu araçlara kadar uzanan tarihi bir yolculuğa çıkarıyor.

Tofaş Anadolu Arabaları Müzesi sınırları içinde yer alan Umurbey Hamamı'nda hizmet veren Tofaş Sanat Galerisi, 2013 yılından 2015 yılına kadar "Zaman Makineleri" sergisine ev sahipliği yaptı. Yüksek Mimar Naim Arnas koleksiyonundan çeşitli dönemlere ait bin çeşit saat, 400 efemera, 400 saatçi aletin yer aldığı sergi, iki yılda 100.000 kişi tarafından ziyaret edildi.

Pamukkale Hierapolis Kazıları'na sponsorluk

1988 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne giren Hierapolis Antik Kenti kazı çalışmalarının 2005 yılından beri ana sporları arasında yer alıyor. Türkiye'nin beş antik şehir kalıntısından biri olan Hierapolis'te, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Denizli Valiliği himayesinde yürütülen çalışmalara 2014 yılında da destek verdik.

Bugüne kadar yürütülen çalışmalar neticesinde, Roma tiyatroları arasında en güzel örneklerden biri olan ve yaklaşık 1.800 yıl önce inşa edilen Hierapolis Antik Tiyatrosu restore edilerek 12 bin kişilik kapasitesiyle kültür-sanat etkinlikleri için kullanıma açıldı.

Hierapolis'te Antik Tiyatro dışında gün ışığına çıkarılan diğer eserler arasında; , Nekropol, Kaplıcalar, Büyük Kilise, San Flippe Matrium, Frontinus Kapısı, Gymnasium, Apollo Tapınağı ve Pluto'nun Kapısı yer alıyor. Geçtiğimiz yıl ziyaretçi sayısı 1,8 milyona ulaşan Hieropolis Antik Kenti, Türkiye'nin en çok ziyaret edilen arkeolojik sahalarından biri haline geldi.

Önümüzdeki birkaç yıla yönelik programların odak noktasında, tiyatronun sahne binasının, izleyicilerin oturduğu alanın ve orkestranın bulunduğu bölümdeki restorasyon çalışmalarının tamamlanması bulunuyor. Sahne binasının restore edilen kısmına turistlerin erişimini sağlamak için bir rota oluşturulması da amaçlanıyor.

Küçükyalı Arkeopark Kazıları sponsorluğu

T.C. Kültür Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Müdürlüğü'nün himayesinde İtalyan ve Türk araştırmacılar tarafından 2001 yılında başlatılan Küçükyalı Arkeoloji Parkı kazısına 11 yıldır destek vermeye devam ediyoruz. Her yıl olduğu gibi 2014 yılında da çalışmalar kapsamında, bilimsel laboratuvarlar bünyesinde konservasyon, restorasyon, fotoğraflama ve veri tabanı işleme araştırmaları yürütülmesinin yanı sıra Koç Üniversitesi tarafından kurulan arkeoloji laboratuvarının kullanımına devam edildi. Kazı sezonu boyunca "toplum arkeolojisi" kapsamında tanıtım ve rehberlik aktiviteleri, öğrencilere yönelik eğitim çalışmaları ve okuma-yazma kursları da düzenlendi.

SPOR

Sporun toplumsal gelişime katkısının bilinciyle, toplumun her kesiminde sporun yaygınlaştırılması amacıyla çalışmalar yürütüyoruz. Ana branşımız olan basketbolun yanı sıra diğer branşlarda yetiştirdiğimiz ve milli takımlarda mücadele eden sporcularımızla Türk spor hayatına yetenekler yetiştiriyoruz.

Tofaş Spor Kulübü

1974 yılında Bursa'daki Tofaş Fabrikası'nda Tofaş SAS (su sporları, atletizm, sportif oyunlar) adıyla kurulan Tofaş Spor Kulübü, 1995 yılında bugünkü adını aldı. Basketbol, futbol, voleybol, masa tenisi, su topu ve briç dallarında faaliyet gösteren kulüp Bursa'ya basketbol branşında ilk Avrupa Kupası Finali ve ilk Türkiye Şampiyonlukları, Cumhurbaşkanlığı Kupası Şampiyonluğu, Türkiye Kupası Şampiyonlukları ve Okullar Basketbol Dünya Şampiyonluğu kazandı. 2012-2013 sezonunda FIBA Eurochallenge Kupası'nda mücadeleye hak kazanan Tofaş Spor Kulübü Basketbol Takımı, 2013-2014 sezonunda 16 galibiyetle ligi 8. Sırada tamamlayarak Avrupa kupalarına katılma başarısı gösterdi. Pilot takım MG Spor ise Genç Erkekler Türkiye Şampiyonası'nda final oynama başarısı elde ederken, 3. ligde son 16 takım arasına girmeyi başardı. Takımda mücadele eden dört oyuncu, Tofaş Basketbol A Takımı kadrosuna dahil oldu.

Tofaş Basketbol Okulları ve Basketbol Gönüllüleri Projesi – Fiatball Basketbol Şenliği

Tofaş Spor Kulübü çatısı altında faaliyet gösteren Tofaş Basketbol Okulları'yla 15 yıldır sporcu yetiştirmeye devam ediyoruz. Türkiye Basketbol Federasyonu Basketbol Okulları Akreditasyon Projesi kapsamında onaylı Tofaş

Basketbol Okulları'ndan 9 ilde ve 23 okulda, yılda 3.500 çocuk faydalıyor. Türk basketboluna önemli isimler kazandırdığımız proje ile bugüne kadar 50 okulda 15 bin çocuğa ulaştık.

Tofaş Spor Kulübü ve Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) işbirliğinde yapısal sorunlar ve kaynak yetersizliği nedeniyle spor yapma şansına sahip olamayan 7-14 yaş arası çocuk ve gençlere yönelik olarak hayata geçirdiğimiz Basketbol Gönüllüleri Projesi'nde 15 yılı geride bıraktık. Proje kapsamında bugüne kadar 10 binden fazla çocuk ve genç basketbolla tanışırken 300 TEGV gönüllüsü Basketbol Antrenörlüğü Eğitimi aldı. 2014 yılında Koç Üniversitesi kampüsünde Türkiye'nin 10 ilinden 124 kız sporcu ve 29 gönüllü antrenör Tofaş Spor Kulübü ve TEGV'in düzenlediği Fiatball Basketbol Şenliği'nde buluştu. Projemize, 10 ilde 13 TEGV eğitim parkında devam ediyoruz.

Buse Karagüzel FiatBall katılımcısı/Samsun

FiatBall Şenliği için İstanbul'a gelmiş olmaktan çok mutluyum. İlk kez uçağa, vapura bindim. Ailemden uzakta nasıl tek başıma kalabileceğimi öğrendim, birçok arkadaş edindim. Basketbolu çok seviyorum. Burada yaptığımız maçları kazandığımızda çok mutlu oldum. Burası hayal ettiğimden de güzel. Çok güzel anılarla geri döneceğim. Kamptan ayrılacağım için çok üzgünüm. Burada ömrüm boyunca kalabilirim.

Üye Olunan Kuruluş	Kuruluştaki Sorumluluk
İklim Platformu (REC Türkiye)	Üyelik
Otomobil Sanayi Derneği (OSD)	Yönetim Kurulu, Komite ve Çalışma Grubu Üyelikleri
Otomobil Distribütörleri Derneği (ODD)	Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Komite Üyelikleri
İstanbul Sanayi Odası (İSO)	Meclis Üyeliği ve Grup Meslek Komitesi Üyeliği
Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO)	Meclis Üyeliği ve Komite Üyeliği
Türkiye Metal Sanayicileri Derneği (MESS)	Üyelik
Yabancı Sermaye Derneği (YASED)	Yönetim Kurulu ve Komite Üyelikleri; Otomotiv ve Yan Sanayi Çalışma Grubu Başkanlığı
Uludağ İhracatçı Birlikleri Otomotiv İhracatçıları Birliği (OIB)	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı
Bursa Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (BUSIAD)	Yönetim Kurulu ve Uzmanlık Grubu Üyelikleri
Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi (DOSAB)	Yönetim Kurulu Üyeliği ve Eğitim Komisyonu Üyeliği
Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi ve İş Adamları Derneği (DOSABSIAD)	Genel Kurul Üyeliği
Türkiye Personel Yönetimi Derneği Bursa Şubesi (PERYÖN)	Kurumsal Üyelik ve Yönetim Kurulu Üyeliği
Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Avrasya, Afrika ve Ortadoğu İş Konseyi (DEİK)	Üyelik
Türkiye Dış Ticaret Derneği (TÜRKTRADE)	Üyelik
Türkiye Kalite Derneği (KALDER)	Üyelik ve Yönetim Kurulu Üyeliği
Reklam Verenler Derneği (RVD)	Üyelik
İtalyan Ticaret Odası	Temsilcilik
Dünya İtalyan Girişimciler Derneği (CIIM EurAsiaMed)	Yönetim Kurulu Üyeliği
Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (TÜSIAD)	Üyelik ve Çalışma Grubu Üyelikleri
DENİZTEMİZ-TURMEPA	Üyelik
Kurumsal İletişimciler Derneği (KID)	Yönetim Kurulu Üyeliği
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)	Otomotiv Sanayi Meclisi Üyeliği, Otomotiv Ticaret Meclis Üyeliği
ERT-TBC	Üyelik
Finansal Kurumlar Birliği (FKB)	Üyelik, Yönetim Kurulu Üyeliği
İşık Üniversitesi	Endsütri Mühendisliği Bölümü Danışma Kurulu Üyeliği
T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Alt Komite Üyeliği
Türkiye İç Denetim Enstitüsü Derneği (TİDE)	Üyelik
Türkiye Araştırmacılar Derneği (TUAD)	Üyelik
Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD)	Kurumsal Üyelik ve Çalışma Grubu Üyelikleri
Yatırımcı İlişkileri Derneği (TUYİD)	Kurumsal Üyelik
Etik ve İtibar Derneği (TEİD)	Kurumsal Üyelik ve Temsilcilik
Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Eğitim Vakfı (BUTGEM)	Yönetim Kurulu Üyeliği
Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK)	Otomotiv Sektör Komite Başkanlığı
Otomotiv Teknoloji Platformu (OTEP)	İcra Kurulu ve Güvenlik Grubu Üyeliği
ODTÜ/BİLTİR-ÜTEST Ürün Kullanımı Test Birimi (OATEST)	Danışma Kurulu Üyeliği
İstanbul Ticaret Odası (İTO)	Üyelik
Ulusal Kalıp Üreticileri Birliği (UKUB)	Yönetim Kurulu Yedek Üyeliği
Vergi Konseyi	Çalışma Grubu Üyelikleri
Kurumsal Risk Yönetimi Derneği (KRYD)	Üyelik

Performans Verileri	2011	2012	2013	2014
Ekonomik ve Operasyonel Göstergeler				
Üretim (adet)	307.788	256.428	244.614	222.807
Otomobil	98.505	77.538	82.817	59.109
Hafif Ticari Araç	195.555	178.890	161.797	163.698
CKD/SKD	13.728	0	0	0
Toplam Perakende Satış (adet)	129.945	104.598	100.441	92.355
Otomobil	58.838	46.461	53.104	42.769
Hafif Ticari Araç	71.107	58.137	47.337	49.586
Toplam İhracat (adet)	180.698	154.069	160.319	142.281
Otomobil	53.216	46.869	43.477	25.067
Hafif Ticari Araç	113.562	107.200	116.842	117.214
CKD/SKD	13.920	0	0	0
Kapasite Kullanım Oranı (%)	77	64	61	56*
Net Satışlar (bin TL)	7.336.658	6.705.274	7.037.954	7.440.009
Yurtiçi	3.242.963	2.928.462	2.876.376	3.023.705
Yurtdışı	3.964.044	3.667.217	4.069.041	4.297.030
Esas Faaliyetlerden Diğer Satışlar	129.651	109.595	92.537	119.274
Vergi Öncesi Kar (bin TL)	508.088	497.440	477.075	472.253
Vergi Sonrası Kar (bin TL)	474.165	442.039	434.223	574.238
FAVÖK (bin TL)	806.196	834.155	816.735	815.607
Hisse Başına Kazanç (Kr)	0,95	0,88	0,87	1,15
Yaratılan Ekonomik Değer - Net Gelirler (bin TL)	7.336.658	6.705.274	7.037.954	7.440.009
Dağıtılan Ekonomik Değer (bin TL)	6.853.313	6.534.307	6.669.779	7.307.124
İşletme Maliyetleri	6.137.418	5.467.501	5.751.832	6.062.362
Çalışan Ücretleri ve Sair Haklar	356.344	431.271	439.750	520.030
Hissedarlara Ödenen Temettü	250.000	480.000	325.000	485.000
Devlete Doğrudan ve Sorumlu Sıfatıyla Ödenen Vergiler ve Sair Yükümlülükler	98.985	144.086	140.229	228.387
Toplumsal Yatırımlar	10.566	11.449	12.968	11.345
Biriken Ekonomik Değer (Bin TL)	483.345	170.967	368.175	132.885
Devletten Alınan Teşvikler (Bin TL)	25.608	102.935	50.241	55.420
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu	8,58	9,03	9,14	9,01
Toplam Ar-Ge Harcaması (TL)	126.772	106.998	113.467	541.057
Toplan Ar-Ge Çalışanı Sayısı	395	395	491	605
Alınan Patent Sayısı	25	28	48	4
Çevresel Performans Göstergeleri				
Toplam Enerji Tüketimi (GJ)	1.406.295	1.220.966	1.124.120	1.063.686
Doğrudan Enerji Tüketimi - Doğalgaz (GJ)	644.128	607.682	612.661	609.138
Dolaylı Enerji Tüketimi (GJ)	762.167	613.284	511.459	454.548
Elektrik	535.517	480.107	441.120	434.108
Buhar	226.650	133.177	70.339	20.440
Üretilen Araç Başına Enerji Tüketimi (GJ/araç)	4,78	4,76	4,60	4,77
Enerji Verimliliği Projeleriyle Sağlanan Tasarruf (GJ)	95.400	113.500	72.614	124.812
Enerji Verimliliği Projeleriyle Sağlanan Sera Gazı Emisyonu Azaltımı (Ton CO _{2e})	8.653	10.294	6.541	9.720
Scope 1	2.756	3.278	2.254	4.995
Scope 2	5.897	7.016	4.287	4.725

Performans Verileri	2011	2012	2013	2014
Doğrudan Sera Gazı Emisyonları (Scope 1) (Ton CO ₂ e)	60.977	51.058	49.208	50.103
Dolaylı Sera Gazı Emisyonları (Scope 2) (Ton CO ₂ e)	88.705	72.574	62.919	55.879
Personel Servislerinden Kaynaklanan Sera Gazı Emisyonları (Scope 3) (Ton CO ₂ e)***	-	-	2.639	2.740
Üretilen Araç Başına Sera Gazı Emisyonu (Ton CO ₂ e/araç)	0,508	0,482	0,458	0,476
Toplam UOB Emisyonu (Ton)	1.371	1.091	993	891
Spesifik UOB Emisyonu (gr/m ² boya yüzey alanı)	42,9	38,6	36,9	35,5
Toplam Su Çekimi - Yer altı Kaynağı (m ³)	1.005.765	910.516	857.305	772.247
Üretilen Araç Başına Taze Su Tüketimi (m ³ /araç)	3,416	3,551	3,505	3,466
Toplam Su Geri Kazanımı (m ³)	27.631.420	49.136.180	52.099.771	52.430.664
Tekrar Kullanım	27.607.277	49.103.510	52.079.106	52.421.214
Geri Dönüşüm	24.143	32.670	20.665	9.450
Atık Su Deşarjı - Doğal Alıcı Ortam (m ³)	598.415	429.341	587.561	580.600
Bertaraf Metoduna Göre Toplam Tehlikeli Atık Miktarı (Ton)	3.520,6	2.870,6	2.618,4	1.484,0
Enerji Geri Kazanımı	2.784,1	2.427,6	2.321,9	867,31
Geri Kazanım	343,7	441,9	288,6	320,073
Atık Sahası	344,5	0	0	297,44
Atık Yakma	22,9	4,2	7,9	0
Diğer (Aritma)	25,5	0	0	0
Bertaraf Metoduna Göre Toplam Tehlikesiz Atık Miktarı (Ton)	81.624,6	69.379,1	67.831,5	62.753,1
Enerji Geri Kazanımı	8,5	322,7	296,8	1.046,90
Geri Kazanım	81.223,0	69.056,4	67.534,7	61.706,2
Atık Sahası	350,1	0	0	0
Atık Yakma	0	0	0	0
Diğer	43,0	0	0	0
Bertaraf Amacıyla Taşınan Tehlikeli Atık Miktarı (Ton)	3.520,6	2.870,6	2.618,4	1.484,0
Kullanılan Toplam Ambalaj Miktarı (Ton)	7.788	6.886	6.536	5.987
Ambalaj Atığı Geri Kazanım Oranı (%)	100	100	100	100
Çalışanlara Sunulan Çevre Eğitimleri - Katılım (kişi sayısı)	3.102	2.305	1.600	3.917
Doğrudan İstihdam	2.402	1.575	630	3.092
Müteahhit Firma Çalışanı	700	730	970	825
Çalışanlara Sunulan Çevre Eğitimleri - Toplam Saat (kişixsaat)	8.020	3.180	1.780	3.917
Doğrudan İstihdam	7.320	2.090	630	3.092
Müteahhit Firma Çalışanı	700	1.090	1.150	825
Toplam Çevre Yönetim Harcaması (TL)	1.965.000	917.000	721.000	1.581.544
Çevre Yasalarına Uyumsuzluk Cezası (adet-TL)	0-0	0-0	0-0	0-0
Formal Mekanizmalarla İletilen Çevresel Etki Şikayetleri (adet)	0	0	0	0
Çevre Kriterleriyle Değerlendirilen Toplam Tedarikçi Sayısı (adet)***	0	2	6	9
Sosyal Performans Göstergeleri				
Çalışan Eğitimleri - Katılımcı Sayısı (kişi)	5.536	5.641	5.619	7.131
Mavi Yakalı	4.380	4.576	4.380	5.819
Beyaz Yakalı	1.156	1.065	1.239	1.312
Kadın	89	114	121	148
Erkek	7.047	6.527	5.498	6.983

Performans Verileri	2011	2012	2013	2014
Çalışan Eğitimleri - Toplam Saat (kişixsaat)	243.045	159.223	224.198	268.412
Mavi Yakalı	149.482	106.525	122.560	141.080
Beyaz Yakalı	93.563	52.698	101.638	127.332
Kadın	7.957	9.870	10.120	13.420
Erkek	235.088	149.353	214.078	254.991
Çalışan Başına Ortalama Eğitim Saati (saat/kişi)	31,4	22,0	35,8	39,9
Mavi Yakalı	23,1	17,9	24,9	28,1
Beyaz Yakalı	73,7	41,8	76,0	86,3
Kadın	35,4	43,9	41,5	44,3
Erkek	31,3	21,3	35,6	41
Müteahhit Çalışanı Eğitimleri - Katılımcı Sayısı (kişi)	3.954	3.842	4.417	5.167
Müteahhit Çalışanı Eğitimleri - Toplam Saat (kişixsaat)	4.264	4.301	3.312	3.875
Müteahhit Çalışanı Başına Ortalama Eğitim Saati (saat/kişi)	4,8	4,5	4,0	5,0
Çalışanlara Sunulan İSG Eğitimleri - Katılımcı Sayısı	9.877	12.751	10.914	16.543
Doğrudan İstihdam	5.923	8.909	6.497	8.062
Müteahhit Firma Çalışanı	3.954	3.842	4.417	8.481
Çalışanlara Sunulan İSG Eğitimleri - Toplam Saat (kişixsaat)	59.060	25.456	34.500	67.181
Doğrudan İstihdam	54.796	21.155	28.518	59.532
Müteahhit Firma Çalışanı	4.264	4.301	5.982	7.649
Kayıp Günsüz Kaza Oranı (ilk yardımcı)				
Doğrudan İstihdam	0,07	0,06	0,06	0,04
Müteahhit Firma Çalışanı	1,21	0,79	0,58	0,13
Mesleki Hastalık Oranı	0	0	0	0
Doğrudan İstihdam	0	0	0	0
Müteahhit Firma Çalışanı	0	0	0	0
Kayıp Günlü Kaza Oranı				
Doğrudan İstihdam	0,03	0,04	0,05	0,02
Müteahhit Firma Çalışanı	0,24	2,06	0,73	0,51
İşle İlgili Ölüm Sayısı	0	0	0	0
Doğrudan İstihdam	0	0	0	0
Müteahhit Firma Çalışanı	0	0	0	0
Yüksek Kaza ya da Mesleki Hastalık Riski				
Barındıran Ortam ya da Görevlerde Çalışan Kişi Sayısı	0	0	0	0
İşgücü Kriterleriyle Değerlendirilen Toplam Tedarikçi Sayısı (adet)***	0	2	15	21

*Üç vardiya düzenine göre kurulu kapasite üzerinden hesaplanan kapasite kullanım oranı %56 olmasına karşın, 2013 yılından beri çalışan iki vardiya düzenine göre hesaplandığında, kapasite kullanım oranının %84 oranında olduğu görülmektedir.

** 12.05.2014 tarihi itibarıyla hazırlanan Kurumsal Yönetim Derecelendirmesi Dönem Revizyonu Raporu kapsamında kurumsal derecelendirme notu 8,95 (%89,51) olarak belirlenmiş, daha sonra yıl içindeki faaliyetler gözden geçirilerek 05.11.2014 tarihi itibarıyla hazırlanan Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu'na istinaden, bir kez daha yükseltmek suretiyle, 9,01 (%90,09) olarak açıklanmıştır.

***Kapsam sınırlarında yapılan değerlendirme değişikliği nedeniyle veriler geçmişe dönük olarak revize edilmiştir.

Çalışan Demografisi	2011	2012	2013	2014
Toplam İşgücü (Sayı)	8.621	8.183	7.087	7.259
Doğrudan İstihdam	7.740	7.229	6.262	6.490
Kadın	225	225	244	303
Erkek	7.515	7.004	6.018	6.187
Müteahhit Firma Çalışanı	881	954	825	769
Sözleşme Türüne Göre Toplam Çalışan Sayısı	7.740	7.229	6.262	6.490
Belirsiz Süreli İş Akdi	6.731	6.413	6.252	6.461
Kadın	220	219	242	303
Erkek	6.511	6.194	6.010	6.158
Geçici İş Akdi	1.009	816	10	29
Kadın	5	6	2	0
Erkek	1.004	810	8	29
Kategori Bazında Toplam Çalışan Sayısı	7.740	7.229	6.262	6.490
Mavi Yakalı	6.471	5.967	4.924	5.015
Kadın	2	1	2	20
Erkek	6.469	5.966	4.922	4.995
Beyaz Yakalı	1.269	1.262	1.338	1.475
Kadın	223	224	242	283
Erkek	1.046	1.038	1.096	1.192
İstihdam Türüne Göre Toplam Çalışan Sayısı	7.740	7.229	6.262	6.490
Tam Zamanlı	7.740	7.229	6.262	6.490
Kadın	225	225	244	303
Erkek	7.515	7.004	6.018	6.187
Yarı Zamanlı	0	0	0	0
Eğitim Düzeyine Göre Toplam Çalışan Sayısı	7.740	7.229	6.262	6.490
Eğitimsiz	0	0	0	0
İlköğretim	898	819	747	701
Lise	4.770	4.424	3.582	3.662
Üniversite ve Üstü	2.072	1.986	1.933	2.127
Yaş Grubuna Göre Toplam Çalışan Sayısı	7.740	7.229	6.262	6.490
18-30	4.177	3.330	2.120	1.828
31-40	1.628	1.897	2.148	2.635
41-50	1.905	1.968	1.952	1.951
51-60	30	34	42	76
Üst Yönetim Yapısı (Sayı)	15	16	19	18
Cinsiyet Bazında	15	16	19	18
Kadın	1	1	1	1
Erkek	14	15	18	17
Yaş Grubuna Göre	15	16	19	18
18-30	0	0	0	0
31-40	1	1	1	0
41-50	11	11	13	10
51-60	3	4	5	8
Uyruk	15	16	19	18
TC Vatandaşı	14	15	16	16
Yabancı Uyruklu	1	1	3	2

Çalışan Demografisi

2011

2012

2013

2014

Orta Düzey Yönetim Yapısı (Sayı)

188

187

200

210

Cinsiyet Bazında

188

187

200

210

Kadın

15

14

18

20

Erkek

173

173

182

190

Yaş Grubuna Göre

187

186

200

210

18-30

5

3

4

2

31-40

82

74

85

90

41-50

90

97

97

99

51-60

10

12

14

19

Toplu Sözleşme Kapsamında Çalışan İşgücü (Sayı)

6.471

5.967

4.924

4.980

İşe Yeni Alınan Çalışanlar (Sayı)

950

94

366

607

Cinsiyet Bazında

951

94

366

607

Kadın

37

25

40

76

Erkek

914

69

326

531

Yaş Grubuna Göre

951

94

366

607

18-30

908

62

296

507

31-40

39

23

64

68

41-50

4

8

3

22

51-60

0

1

3

10

İşten Ayrılan Çalışanlar (Sayı)

309

566

1.129

426

Cinsiyet Bazında

309

566

1.129

426

Kadın

8

21

20

20

Erkek

301

545

1.109

406

Yaş Grubuna Göre

309

566

1.128

426

18-30

186

333

802

114

31-40

45

123

187

131

41-50

74

95

127

146

51-60

4

15

12

35

Doğum İznine Ayrılan Çalışan Sayısı

599

373

549

481

Kadın

18

19

16

29

Erkek

581

354

533

452

Doğum İzninden Dönen Çalışan Sayısı

74

45

549

481

Kadın

10

10

16

29

Erkek

64

35

533

452

**Doğum İzninden Döndükten Sonra Son
12 Ayrılır İşten Ayrılmayan Çalışan Sayısı**

74

45

549

472

Kadın

10

10

16

29

Erkek

64

35

533

443

GRI G4 Göstergeleri

Gösterge Adı	Açıklama	Dış Denetim	Hariç Tutulan
Profil Göstergeleri			
G4-1	CEO Mesajı (s.4-5)	-	-
G4-2	CEO Mesajı (s.4-5); Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-3	Künye (Arka Kapak İçi)	-	-
G4-4	Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.46-50)	-	-
G4-5	Künye (Arka Kapak İçi)	-	-
G4-6	Ürün Portföyü (s.13); Pazar Görünümü (s.14)	-	-
G4-7	Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.81)	-	-
G4-8	Pazar Görünümü (s.14)	-	-
G4-9	Pazar Görünümü (s.14); Yetenek Yönetimi (s.29); Performans Verileri (s.46); Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.110-115)	-	-
G4-10	Performans Verileri (s.46)	-	-
G4-11	Yetenek Yönetimi (s.29)	-	-
G4-12	Tedarikçi Zinciri Yönetimi (s.32)	-	-
G4-13	Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.82)	-	-
G4-14	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8-9); Dünya Klasında Üretim ve Yönetim Standartları (s.20); Yetenek Yönetimi (s.28)	-	-
G4-15	Yönetişim ve Sürdürülebilirlik (s.6); Dünya Klasında Üretim ve Yönetim Standartları (s.20); Yetenek Yönetimi (s.28)	-	-
G4-16	Kurumsal Üyeliklerimiz (s.42)	-	-
G4-17	Rapor Hakkında (s.3)	-	-
G4-18	Rapor Hakkında (s.3); Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-19	Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-20	Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-21	Önceliklendirme süreci dahilinde kullanılacak performans göstergesi kapsamı ve unsur bağlayıcılık sınırlarını da belirledik. GRI G4 Raporlama Rehberinde tanımlanan göstergelerle uyum sağlayan öncelikli konulara yönelik açıklamalarda gösterge protokollerini takip ederken, GRI G4 tarafından tanımlanmayan öncelikli konularda şirkete özgü performans göstergeleri oluşturduk. Raporlama kapsam sınırından dolayı Tofaş bağlı ortaklıkları olan Fer Mas Oto Ticaret A.Ş. ve Koç Fiat Kredi Tüketici Finansman A.Ş şirketlerine yönelik bilgileri, şirketin finansal portföyü hakkında genel bilgi verdiğimiz veriler dışında rapor içeriğinden hariç tuttuk. Diğer taraftan tüm öncelikli konularda şirket bilgileri rapor kapsamı dahilinde yer alırken; ilgili alt konularla sınırlı olmak kaydıyla, enerji verimliliği ve emisyonlar, İSG, yetenek yönetimi ve mesleki eğitim, iş yerinde insan hakları konularında açıklama yapılırken tedarikçi bilgilerine; ürün ve hizmet kalitesi ve müşteri memnuniyeti konularında bayi ve servis bilgilerine, iş etiği ve yolsuzlukla mücadele, değer zincirinde sürdürülebilirlik risklerinin yönetimi, tedarikçi ve bayi iş başarısı konularında tedarikçi, bayi ve servis bilgilerine; sürdürülebilir mobilite çözümleri, Ar-Ge yönetimi ve işbirlikleri ve gelişen pazarlarda ürün stratejisi konularında ise FCA bilgilerine yer verdik. Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-22	Rapor Hakkında (s.3)	-	-
G4-23	Rapor Hakkında (s.3)	-	-
G4-24	Paydaş Katılımı (s.11)	-	-
G4-25	Paydaş Katılımı (s.11)	-	-
G4-26	Paydaş Katılımı (s.11)	-	-
G4-27	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8-9); Gelişen Pazarlar ve Ürün Stratejisi (s.13); Tüketici Deneyimi (s.15); Kurumsal Vatandaşlık (s.38)	-	-
G4-28	Rapor Hakkında (s.3)	-	-
G4-29	Rapor Hakkında (s.3)	-	-
G4-30	Rapor Hakkında (s.3)	-	-
G4-31	Künye (Arka Kapak İçi)	-	-

Gösterge Adı	Açıklama	Dış Denetim	Hariç Tutulan
G4-32	Rapor Hakkında (s.3); GRI İndeksi (s.48); Yasal Uyarı (Arka Kapak İçi); Bağımsız Dış Denetim Raporu (s.54-55)	-	-
G4-33	Rapor Hakkında (s.3); Yasal Uyarı (Arka Kapak İçi); Bağımsız Dış Denetim Raporu (s.54-55)	-	-
G4-34	Kurumsal Yönetim Yapısı (s.6); Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.92-97, 99-100)	-	-
G4-35	Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-36	Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-38	Kurumsal Yönetim Yapısı (s.6); Performans Verileri (s.46); Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.24-27,92-97)	-	-
G4-39	Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.24)	-	-
G4-40	Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.95-96)	-	-
G4-41	Tofaş Etik Davranış Kuralları: www.tofas.com.tr/tr/hakkinda/Documents/TofasEtikKurallari.pdf (s.5-6)	-	-
G4-42	Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-43	Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-44	Kurumsal Yönetim Yapısı (s.6); Risk Yönetimi (s.7); Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10); Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.103)	-	-
G4-45	Risk Yönetimi (s.7); Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-46	Risk Yönetimi (s.7); Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10); Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.96,99-100)	-	-
G4-47	Risk Yönetimi (s.7); Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10); Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.96,99-100)	-	-
G4-48	Tofaş Sürdürülebilirlik Raporu, Tofaş Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu tarafından incelenmesine müteakkip Tofaş Sürdürülebilirlik Komitesi'ne sunulmuş ve Komite onayının ardından yayınlanmıştır. Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10)	-	-
G4-51	Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.103)	-	-
G4-52	Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.103)	-	-
G4-53	Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.98,103)	-	-
G4-56	Tofaş Etik Davranış Kuralları: www.tofas.com.tr/tr/hakkinda/Documents/TofasEtikKurallari.pdf	-	-
G4-57	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8)	-	-
G4-58	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8)	-	-
Standart Göstergeleri			
Öncelikli Unsur: Ekonomik Performans			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-EC1	Yerel Ekonomiye Katkı (s.38); Performans Verileri (s.43)	-	-
G4-EC3	İnsana Yaraşır İşyeri (s.29) Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.145-146)	-	-
G4-EC4	Tofaş 2014 Faaliyet Raporu (s.142-143)	-	-
Öncelikli Unsur: Pazar Görünümü			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-EC6	Performans Verileri (s.46)	-	-
Öncelikli Unsur: Dolaylı Ekonomik Etkiler			
G4-DMA	Kurumsal Vatandaşlık (s.38); Yerel Ekonomiye Katkı (s.38)	-	-
G4-EC7	Kurumsal Vatandaşlık (s.38-41)	-	-
G4-EC8	Ar-Ge Yönetimi (s.16-17); Sürdürülebilir Mobilite Çözümleri (s.17-19); Sürekli Gelişim Odaklı İş Yeri (s.30); Kurumsal Vatandaşlık (s.38-41)	-	-
Öncelikli Unsur: Satın Alma Uygulamaları			
G4-DMA	Tedarik Zinciri Yönetimi (s.32-33)	-	-
G4-EC9	Tedarikçi Profili (s.33)	-	-
Öncelikli Unsur: Enerji			
G4-DMA	Enerji Verimliliği ve Emisyon (s.21)	-	-
G4-EN3	Enerji Verimliliği ve Emisyon (s.21); Performans Verileri (s.43)	-	-
G4-EN5	Enerji Verimliliği ve Emisyon (s.21); Performans Verileri (s.43)	-	-
G4-EN6	Enerji Verimliliği ve Emisyon (s.21); Performans Verileri (s.43)	-	-

GRI G4 Göstergeleri

Gösterge Adı	Açıklama	Dış Denetim	Hariç Tutulan
Öncelikli Unsur: Su			
G4-DMA	Çevre Yönetim Sistemi (s.22); Su Yönetimi (s.24)	-	-
G4-EN8	Su Yönetimi (s.24); Performans Verileri (s.44)	-	-
G4-EN9	Su Yönetimi (s.24)	-	-
G4-EN10	Su Yönetimi (s.24); Performans Verileri (s.44)	-	-
Öncelikli Unsur: Biyoçeşitlilik			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-EN11	Tofaş üretim ve diğer faaliyet tesisleri biyolojik çeşitlilik ya da benzer çevresel nitelikleri bakımından koruma altına alınmış alanlarda yer almamaktadır.	-	-
G4-EN12	Tofaş faaliyetleri nedeniyle tesis civarı alanlarda oluşan beligin bir çevresel olumsuzluk gözlemlenmemektedir. Tüm faaliyetler ilgili otoritelerce verilen izinlerde belirtilen sınır değerler çerçevesinde yürütülmektedir.	-	-
Öncelikli Unsur: Emisyonlar			
G4-DMA	Enerji Verimliliği ve Emisyon (s.21-22)	-	-
G4-EN15	Enerji Verimliliği ve Emisyon (s.21-22); Performans Verileri (s.43-44)	Bağımsız olarak denetlenmiştir	-
G4-EN16	Enerji Verimliliği ve Emisyon (s.21-22); Performans Verileri (s.43-44)		-
G4-EN18	Enerji Verimliliği ve Emisyon (s.21-22); Performans Verileri (s.43-44)		-
G4-EN19	Enerji Verimliliği ve Emisyon (s.21-22); Performans Verileri (s.43-44)		-
G4-EN21	Enerji Verimliliği ve Emisyon (s.21-22); Performans Verileri (s.43-44)		-
Öncelikli Unsur: Atıklar			
G4-DMA	Verimli ve Çevreci Malzeme ve Atık Yönetimi (s.24)	-	-
G4-EN22	Su Yönetimi (s.24); Performans Verileri (s.44)	-	-
G4-EN23	Verimli ve Çevreci Malzeme ve Atık Yönetimi (s.24); Performans Verileri (s.44)	-	-
G4-EN25	Performans Verileri (s.44)	-	-
G4-EN26	Su Yönetimi (s.24)	-	-
Öncelikli Unsur: Ürün ve Hizmetler			
G4-DMA	Sürdürülebilir Mobilite Çözümleri (s.17-19)	-	-
G4-EN27	Sürdürülebilir Mobilite Çözümleri (s.17-19)	-	-
Öncelikli Unsur: Yasal Uyum			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-EN29	Çevre Yönetim Sistemi (s.22)	-	-
Öncelikli Unsur: Taşımacılık			
G4-DMA	Hammadde ve Ürün Lojistiğinde Sosyal ve Çevresel Etkilerin Azaltılması (s.35-37)	-	-
G4-EN30	Hammadde ve Ürün Lojistiğinde Sosyal ve Çevresel Etkilerin Azaltılması (s.35-37)	-	-
Öncelikli Unsur: Genel			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-EN31	Çevre Yönetim Sistemi (s.22)	-	-
Öncelikli Unsur: Tedarikçi Çevresel Etki Değerlendirme			
G4-DMA	Tofaş Tedarikçi Denetim Haritası (s.33); Tedarikçi Geliştirme Uygulamaları (s.33-34); Tedarik Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi (s.35)	-	-
G4-EN32	Tedarik Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi (s.35); Performans Verileri (s.44)	-	-
G4-EN33	Tedarik Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi (s.35)	-	-
Öncelikli Unsur: Çevresel Şikayet Mekanizmaları			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-EN34	Çevre Yönetim Sistemi (s.22)	-	-
Öncelikli Unsur: İstihdam			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-LA1	Performans Verileri (s.47)	-	-

Gösterge Adı		Açıklama	Dış Denetim	Hariç Tutulan
G4-LA2	Tüm Tofaş çalışanları iş akitlerinin doğasına uygun tüm haklardan özdeş biçimde faydalanmaktadır. 2014 itibarıyla, Tofaş işgücü dahilinde yarı zamanlı çalışan bulunmamakta, geçici iş akdiyle çalışan 29 kişi bulunmaktadır.		-	-
G4-LA3	Performans Verileri (s.47)		-	-
Öncelikli Unsur: İş Sağlığı ve Güvenliği				
G4-DMA	İş Sağlığı ve Güvenliği (s.27-28)		-	-
G4-LA5	Tofaş üretim tesisinde bulunan 9 İSG kurulunda 95 çalışan görev almaktadır. Tüm çalışanların temsil edildiği kurullarda İSG konularına yönelik bağlayıcı kararlar alınmaktadır.		-	-
G4-LA6	Raporlama döneminde herhangi bir iş kazası sonucu ölüm ya da mesleki hastalık vakası yaşanmamıştır. İş Sağlığı ve Güvenliği (s.27-28); Performans Verileri (s.45)		-	-
G4-LA7	Performans Verileri (s.45)		-	-
G4-LA8	İmzalanan toplu sözleşmelerin içeriğinde İSG taahhütlerimiz yer almaktadır. Son gerçekleştirilen toplu sözleşme, yasal mevzuata uyum, sağlık ve koruyucu ekipmanlarla ilgili konularını içermektedir.		-	-
Öncelikli Unsur: Eğitim				
G4-DMA	Sürekli Gelişim Odaklı İş Yeri (s.30)		-	-
G4-LA9	Sürekli Gelişim Odaklı İş Yeri (s.30-31); Performans Verileri (s.45)		-	-
G4-LA10	Sürekli Gelişim Odaklı İş Yeri (s.30-31)		-	-
G4-LA11	Yüksek Performans Odaklı İşyeri (s.31)		-	-
Öncelikli Unsur: Çeşitlilik ve Eşit Olanaklar				
G4-DMA	İnsana Yaraşır İş Yeri (s.29)		-	-
G4-LA12	İnsana Yaraşır İş Yeri (s.29)		-	-
Öncelikli Unsur: Kadın ve Erkekler için Eşit Ücretlendirme				
G4-DMA	İnsana Yaraşır İş Yeri (s.29)		-	-
G4-LA13	Yüksek Performans Odaklı İşyeri (s.31)		-	-
Öncelikli Unsur: Tedarikçi İşgücü Uygulamaları Değerlendirmesi				
G4-DMA	Tedarik Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi (s.35)		-	-
G4-LA14	Tedarik Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi (s.35)		-	-
G4-LA15	Tedarik Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi (s.35)		-	-
Öncelikli Unsur: Ayrımcılığın Önlenmesi				
G4-DMA	İnsana Yaraşır İş Yeri (s.29)		-	-
G4-HR3	Raporlama döneminde ayrımcılıkla ilgili bir vaka yaşanmamıştır.		-	-
Öncelikli Unsur: Örgütlenme Hakkı ve Toplu Sözleşme				
G4-DMA	İnsana Yaraşır İş Yeri (s.29)		-	-
G4-HR4	Raporlama döneminde Tofaş operasyonlarında örgütlenme ve toplu sözleşme hakkının risk altında olduğu yönünde bir vaka gözlemlenmemiştir. Aynı ilke tedarik denetim sürecinin de bir parçası olarak ele alınmakta olup risk unsuru belirlenmemiştir.		-	-
Öncelikli Unsur: Çocuk İstihdamı				
G4-DMA	İnsana Yaraşır İş Yeri (s.29)		-	-
G4-HR5	Raporlama döneminde Tofaş operasyonlarında çocuk istihdamı konusunda bir risk gözlemlenmemiştir. Aynı ilke tedarik denetim sürecinin de bir parçası olarak ele alınmakta olup risk unsuru belirlenmemiştir.		-	-
Öncelikli Unsur: Zorla ve Zorunlu Çalışma				
G4-DMA	İnsana Yaraşır İş Yeri (s.29)		-	-
G4-HR6	Raporlama döneminde Tofaş operasyonlarında zorla ve zorunlu çalışma konusunda bir risk gözlemlenmemiştir. Aynı ilke tedarik denetim sürecinin de bir parçası olarak ele alınmakta olup risk unsuru belirlenmemiştir.		-	-

GRI G4 Göstergeleri

Gösterge Adı	Açıklama	Dış Denetim	Hariç Tutulan
Öncelikli Unsur: Güvenlik Uygulamaları			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-HR7	Tofaş faaliyet sahalarının güvenliğinin sağlanmasında alanında uzmanlaşmış, sertifikalı güvenlik personeli görev almaktadır. Güvenlik personelinin eğitim içeriğinde üçüncü taraflarla iletişim ve insan hakları konuları bulunmaktadır. Tüm güvenlik personeline şirket prosedürleri hakkında bilgilendirme yapılmaktadır.	-	-
Öncelikli Unsur: Değerlendirme			
G4-DMA	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8-9)	-	-
G4-HR9	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8-9)	-	-
Öncelikli Unsur: Tedarikçilerde İnsan Hakları Uygulamaları Değerlendirmesi			
G4-DMA	Tedarik Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi (s.35)	-	-
G4-HR10	Tedarik Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi (s.35)	-	-
G4-HR11	Tedarik Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi (s.35)	-	-
Öncelikli Unsur: Yerel Toplum			
G4-DMA	Kurumsal Vatandaşlık (s.38)	-	-
G4-SO2	Raporlama döneminde Tofaş operasyonlarından dolayı yerel toplum üzerinde bir olumsuz etkinin olduğu vaka yaşanmamıştır. Kurumsal Vatandaşlık (s.38)	-	-
Öncelikli Unsur: Yolsuzlukla Mücadele			
G4-DMA	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8-9)	-	-
G4-SO3	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8-9)	-	-
G4-SO4	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8-9)	-	-
G4-SO5	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8-9)	-	-
Öncelikli Unsur: Kamu Politikaları			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-SO6	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8-9)	-	-
Öncelikli Unsur: Toplum Üzerinde Etkilere Yönelik Şikayet Mekanizmaları			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-SO11	İş Etiği ve İç Kontrol (s.8-9)	-	-
Öncelikli Unsur: Tüketici Sağlık ve Emniyeti			
G4-DMA	Araç Emniyeti, Sürüş ve Yolcu Konforu (s.19)	-	-
G4-PR1	Araç Emniyeti, Sürüş ve Yolcu Konforu (s.19)	-	-
G4-PR2	Raporlama döneminde araç ve yolcu emniyeti konularıyla ilgili yasal düzenlemelere uyumsuzlukla ilgili bir vaka yaşanmamıştır.	-	-
Öncelikli Unsur: Ürün ve Hizmet Etiketleme			
G4-DMA	Tüketici Deneyimi (s.15)	-	-
G4-PR3	Tüketici Deneyimi (s.15)	-	-
G4-PR4	Raporlama döneminde tüketici bilgilendirme ve ürün etiketlendirme konularıyla ilgili yasal düzenlemelere uyumsuzlukla ilgili bir vaka yaşanmamıştır.	-	-
G4-PR5	Tüketici Deneyimi (s.15)	-	-
Öncelikli Unsur: Pazarlama İletişimi			
G4-DMA	Öncelikli bulunmamıştır.	-	-
G4-PR7	Raporlama döneminde pazarlama iletişimi konularıyla ilgili yasal düzenlemelere uyumsuzlukla ilgili bir vaka yaşanmamıştır.	-	-
Öncelikli Unsur: Sürdürülebilirlik ve Risk Yönetimi			
DMA	Risk Yönetimi (s.7); Sürdürülebilirlik Yönetimi (s.10); Tedarik Zincirinde Sürdürülebilirlik Risklerinin Yönetimi (s.35)	-	-

Gösterge Adı	Açıklama	Dış Denetim	Hariç Tutulan
Öncelikli Unsur: Sürdürülebilir Mobilite Çözümleri			
DMA	Sürdürülebilir Mobilite Çözümleri (s.17-19)	-	-
Öncelikli Unsur: Ar&Ge Yönetimi ve İşbirlikleri			
DMA	Ar-Ge Yönetimi (s.16-17)	-	-
Öncelikli Unsur: Bayi ve Tedarikçi İş Başarısı			
DMA	Tedarik Zinciri Yönetimi (s.32-37); Yetkili Bayi ve Servis Ağı (s.37)	-	-
Öncelikli Unsur: Gelişen Pazarlarda Ürün Stratejisi			
DMA	Gelişen Pazarlar ve Ürün Stratejisi (s.13)	-	-

BAĞIMSIZ DIŞ DENETİM RAPORU

TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.S.
Yeni Yalova Yolu Cad. No:574/BURSA

İlgili Makama,

Bu beyan ile Bureau Veritas Belgelendirme'nin 01 Ocak 2014 ile 31 Aralık 2014 periyotlarına ait Sera Gazı Doğrulaması hakkındaki görüşü TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.'ne sunulmaktadır.

Bureau Veritas Türkiye; karbon saydamlık projesi gereklilik şartlarını yerine getirmek için sizin tarafınızdan yayınlanacak bu beyanı Karbon Saydamlık Projesi kapsamında onaylıyor. Bureau Veritas Türkiye bu beyan ya da güvence raporuna erişimi olan herhangi bir taraf ya da CDP tarafı üzerinde herhangi bir sorumluluk ya da yükümlülük kabul etmez.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş. 2014 yılı Sera Gazı Envanterini doğrulamak için Bureau Veritas Belgelendirme'yi görevlendirdi. Bu doğrulama 2015 Nisan ve Mayıs ayları arasında gerçekleştirildi.

Doğrulanmış Sera Gazı beyanları aşağıdaki gibidir:

- 2014 Sera Gazı Envanteri, ISO 14064-1:2006 Standardını da içeren yaygın sektör uygulamalarıyla uyumlu olarak geliştirildi.
- 2014 yılında Kapsam 1 ve Kapsam 2 Sera Gazı emisyonları 105.982 tCO₂e olarak hesaplandı (her bir kaynağı içeren emisyon kaynakları doğrulama raporunda verilmiştir)
- 2014 yılında Kapsam 3 Sera Gazı emisyonları 4.812.847 tCO₂e olarak hesaplandı (her bir kaynağı içeren emisyon kaynakları aşağıda verilmiştir)
  - Ürün taşıma ve dağıtım: 50.541 tCO₂e
  - Operasyonlarda oluşan atıklar: 838 tCO₂e
  - İş seyahatleri: 874 tCO₂e
  - Çalışanların ulaşımı: 2740 tCO₂e
  - Hammadde taşıma ve dağıtım: 25.148 tCO₂e
  - Satılan ürünlerin kullanımı: 4.526.558 tCO₂e
  - Satılan ürünlerin yaşam döngüsü: 206.148 tCO₂e

Yukarıdaki Sera Gazı beyanlarına ilişkin makul ve sınırlı güvence seviyelerinde bir görüş ortaya çıkarmak doğrulamanın asıl göreviydi.

- ISO 14064-1 genel gereksinimlerine uyumluluğu,
- 01.01.2014-31.12.2014 periyodu için hesaplanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarının makul olup olmadığı,
- 01.01.2014-31.12.2014 periyodu için hesaplanan Kapsam 3 emisyonlarının hangi seviyede sınırlı olduğu,

BUREAU VERITAS GÖZETİM HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.
Ticaret Sicil No: 285797/233379 - www.bureauveritas.com

İstanbul / Merkez
Cemalpaşa İMKE Aysdınciler
Sanayi Cad. No:3 MRS1
Küçükyalı - Maltepe / İstanbul
T: +90 (216) 518 40 50 (pbx)
F: +90 (216) 518 39 00

Ankara Bölgesi
İrtilbat Bürosu
Mustafa Kemal Mh.
2127 SK No: 20/2
Çankaya / Ankara
T: +90 (312) 219 61 38 (pbx)
F: +90 (312) 219 61 49

Ege Bölgesi
İrtilbat Bürosu
Orhan Şaik Gökyay Cad. No:68
Anıtan Office B-Block K:5 D:9
Bulğöçler - Kurşunçaya / İzmir
T: +90 (232) 330 60 40 (pbx)
F: +90 (232) 330 60 18

Bursa Bölgesi
İrtilbat Bürosu
Üni. Plaza Yeni Karataman
Mh. Sanayi Cad. No:15023
16170 Osmangazi / Bursa
T: +90 (234) 453 25 70 (pbx)
F: +90 (234) 453 25 76

Mersin Bölgesi
İrtilbat Bürosu
Limanlık Mh. İscenaher
Talay Cad. Peşpeşe Plaza
No:5/1 Yempehiz / Mersin
T: +90 (324) 327 19 33 (pbx)
F: +90 (324) 327 19 32

Gaziantep Bölgesi
İrtilbat Bürosu
İncilipınarı Mh. Memuraz
Aksoy Bulvarı F&H Eş Mkt.
K:2 No:6 Şehitkamil / Gaziantep
T: +90 (342) 232 41 11 (pbx)
F: +90 (342) 232 41 12

Mardin Bölgesi
İrtilbat Bürosu
Özülçü Mh. Vahit Özalp
Cad. Baraj İş Mkt. K:5
Bünye 24 Mersin / Mardin
T: +90 (482) 213 11 83 (pbx)
F: +90 (482) 213 11 84

Sivas Bölgesi
İrtilbat Bürosu
Cadi Mh. Seliçman Demirel
LÖD Yim Tic. ve San.
Okusu Kat:1 Salıp / Sivas
T: +90 (406) 518 40 45 (pbx)
F: +90 (406) 518 30 46

"Mersis No: 0191000648400014"

Sera Gazı doğrulamaları için Bureau Veritas tarafından gerçekleştirilen doğrulamada ISO 14064-3 Uluslararası Standardı uygulandı. Aşağıdaki doğrulama faaliyetleri gerçekleştirildi:

1. Diğer doğrulama raporları da dahil olmak üzere belge, control ve metodolojilerin gözden geçirilmesi,
2. Risklerin değerlendirilmesi ve doğrulama planlaması,
3. Tesis kalite yönetim sistemleri de dahil olmak üzere belge, kontrol ve metodolojilerin değerlendirilmesi,
4. Doğrulama raporundaki doğrulama bulguları ve önemli konuların belgelenmesi,
5. Doğrulama raporundaki önemli konuların değerlendirilmesi ve ilgili çözümlerin belgelenmesi,
6. Doğrulama beyanın yayınlanması ve doğrulamanın tamamlanması.

SERA GAZI Beyanı #1: Sera Gazı Envanteri, ISO 14064-1 Standardı genel şartlarına uygundur.

SERA GAZI Beyanı #2: Toplam **105.982 tCO₂e** Sera Gazı emisyonu; **50.103 tCO₂e** doğrudan emisyonlar (Kapsam 1) ve **55.879 tCO₂e** enerji dolaylı emisyonlar (Kapsam 2) ile makul seviyede hesaplanmıştır. (Her bir kaynağı içeren emisyon kaynakları doğrulama raporunda verilmiştir)

Görüş Bildirimi

Uluslararası standartlar temelinde gerçekleştirilen doğrulama denetim sonucunda Sürdürülebilirlik Raporu'nda açıklanan 2014 sera gazı emisyon verileri (Kapsam 1 ve Kapsam 2) makul güvence ile doğrulanmıştır.

SERA GAZI Beyanı #3: **4.812.847 tCO₂e** olarak belirtilen diğer dolaylı emisyonlar (Kapsam 3) sınırlı seviyede hesaplanmıştır.

Görüş Bildirimi

Uluslararası standartlar temelinde gerçekleştirilen doğrulama denetim sonucunda Sürdürülebilirlik Raporu'nda açıklanan 2014 sera gazı emisyon verileri (Kapsam 3) sınırlı güvence ile doğrulanmıştır.

Doğrulamayı Düşünce ve Nitelikler

Sera Gazı beyanı; gerçekleştirilen süreç ve prosedürlere dayanarak, ISO 14064-1 gereklerine uygun olarak hazırlanmıştır.

Sera Gazı beyanı; gerçekleştirilen süreç ve prosedürlere dayanarak önemli ölçüde doğrudur ve bu beyan Sera Gazı veri ve bilgilerinin uygun bir temsilidir.

Tarih: **15 HAZİRAN 2015**

ONUR YILMAZ
Ürün Müdürü

BUREAU VERITAS GÖZETİM HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.
Ticaret Sicil No: 285797/233379 - www.bureauveritas.com

İstanbul / Merkez
Cemalpaşa Mh. Aydınlık
Sarıyer Caddesi No:3 34854
Küçüközü - Maltepe / İstanbul
T: +90 (216) 518 40 50 (pbx)
F: +90 (216) 518 39 00

Ankara Bölgesi
İrtilat Bürosu
Mevlana Kemal Mh.
2127.SK No:262
Çankaya / Ankara
T: +90 (312) 219 64 48 (pbx)
F: +90 (312) 219 64 49

Ege Bölgesi
İrtilat Bürosu
Orhan Şaik Gökyay Cd. No:68
Mh. Sanayi Cd. No:150/23
Balçıköyler - Karşıyaka / İzmir
T: +90 (232) 330 60 40 (pbx)
F: +90 (232) 330 60 18

Burun Bölgesi
İrtilat Bürosu
Umi Plaza Yeni Karadeniz
Mh. Sanayi Cd. No:150/23
16170 Osmangazi / Bursa
T: +90 (224) 453 25 70 (pbx)
F: +90 (224) 453 25 76

Mersin Bölgesi
İrtilat Bürosu
Limanlık Mh. İncehan
Talay Cd. Pepule Plaza
No:5/1 Yenipazar / Mersin
T: +90 (324) 327 19 33 (pbx)
F: +90 (324) 327 19 32

Gaziantep Bölgesi
İrtilat Bürosu
İncilipazar Mh. Mazammer
Aksoy Baharı F&E İş Mh. K.2
No:6 Şehitkamil / Gaziantep
T: +90 (342) 252 41 11 (pbx)
F: +90 (342) 252 41 12

Manisa Bölgesi
İrtilat Bürosu
Özdeğirli Mh. Veli Özen
Cd. Baraj İş Mh. K.5
Büyükdere / Manisa
T: +90 (432) 213 13 83 (pbx)
F: +90 (432) 213 13 84

Sivas Bölgesi
İrtilat Bürosu
Cali Mh. Süleyman Demirel
L.O.O Yamu Tze. ve San.
Okulu Kat:1 Sığıp / Sivas
T: +90 (456) 518 40 25 (pbx)
F: +90 (456) 518 40 46

"Mersis No: 0191000648400014"

